

SUOMEN PANKIN VUOSIKERTOMUS 2015

Rahapolitiikkaa tehostettiin
laajoilla arvopaperiostoilla

Kotimaassa talouden vaima
kehitys jatkui

Digitalisaatio muovaa myös
maksamista

Suomen Pankin vuosikertomus 2015

Kannen kuva: Peter Mickelsson.

Suomen Pankin rahahuolto-osaston päällikkö Päivi Heikkinen osallistui paneelikeskusteluun yhdessä Euroopan keskuspankin kanssa pidetyssä konferenssissa Finlandia-talossa kesäkuussa.

Suomen Pankki

Perustettu 1811

Käyntiosoite

Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite

PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero

kansallinen 010 8311

kansainvälinen +358 10 8311

Faksi

(09) 174 872

SWIFT

SPFB FI HH

Sähköposti

info@suomenpankki.fi

etunimi.sukunimi@suomenpankki.fi

Suomen Pankin internetsivusto

www.suomenpankki.fi

Euro & talous -sivusto

www.eurojatalous.fi

Aluekonttorit

Vantaa

Turvalaaksontie 1, Vantaa,
PL 160, 00101 Helsinki,
puh. 010 8311

Oulu

Kajaaninkatu 8,
PL 103, 90101 Oulu,
puh. 010 8311

Tämä vuosikertomus on
Suomen Pankista annetun lain 19 §:n
mukainen toimintakertomus.

Vuosikertomuksen luvut
perustuvat helmikuussa 2016
käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1239-9329 (painettu julkaisu)

ISSN 1456-5773 (verkkójulkaisu)

Helsinki 2016

Sisällys

Esipuhe	7
Suomen Pankki	8
Toiminta vuonna 2015	11
Rahapolitiikka	11
EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu	11
Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella ja Suomessa	17
Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa	22
Rahoitusjärjestelmä	26
Rahoitusjärjestelmän vakaus	26
Rahoitusjärjestelmäpolitiikka	28
Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri	31
Varallisuuden hallinnointi	34
Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinnointi	34
Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	36
Setelit ja kolikot	39
Muu toiminta	43
Tutkimus	43
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos	45
Tilastot	46
Kansainvälinen toiminta	46
Viestintä	50
Johtaminen ja henkilöstö	54
Strategia	54
Johtamisjärjestelmä	56
Tavoite- ja tuloskehikko	56
Toiminnansuunnittelu	56
Henkilöstö- ja budjettikehykset	57
Riskienhallinta	57
Henkilöstö	60
Budjetti ja operatiiviset kustannukset	62
Suomen Pankin budjetti	62
Eläkerahaston budjetti	63
Finanssivalvonnan budjetti	64
Ympäristö	65
Kokonaisriskit	67
Rahoitusvarallisuus	67
Rahapoliittiset operaatiot	67
Taseen kokonaisriskit	69

Tilinpäätös	71
Tase.....	72
Tuloslaskelma.....	74
Johtokunnan esitys voitonjaosta.....	75
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	76
Taseen liitetiedot.....	81
Tuloslaskelman liitetiedot.....	96
Tilinpäätöksen liitteet.....	102
Riskienhallinnan liitetiedot.....	106
Tilintarkastuskertomus.....	111
Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta.....	112
Liitteet	113
Eurojärjestelmän rahapolitiikkaan liittyvät toimenpiteet vuonna 2015.....	113
Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2015.....	115
Suomen Pankin vuonna 2015 antamia lausuntoja.....	118
Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2015.....	120
Liitetaulukot	123
Suomen Pankin organisaatio.....	138
Kehikot	
Kehikko 1. Työryhmä pohti EMUn kehittämistarpeita.....	16
Kehikko 2. EKP:n osto-ohjelmien toteutus Suomen Pankissa.....	18
Kehikko 3. Missä kohdin Suomen Pankki ottaa kantaa kotimaan talouspolitiikkaan?.....	24
Kehikko 4. Pankkiunionin instituutiot Suomessa.....	29
Kehikko 5. Digitalisaatio muovaa maksamista.....	32
Kehikko 6. Suomen Pankin tutkimusprojektit vuonna 2015.....	44
Kehikko 7. Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2015.....	49
Kehikko 8. Digitalisaatio Suomen Pankin muutosvoimana.....	52
Kehikko 9. Suomen Pankin toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot.....	55
Kehikko 10. Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko vuosiksi 2015–2017.....	58

Esipuhe

Euroalueen rahapolitiikkaa tehostettiin merkittävästi vuoden 2015 alussa. Inflaatio-odotukset olivat vaimentuneet edelleen ja deflaatoriski lisääntyi markkinaodotuksissa vuoden 2014 lopulla. Tammikuussa 2015 EKP:n neuvosto päätti laajentaa osto-ohjelman valtioiden ja yhteiseurooppalaisten laitosten liikkeeseen laskemiin lainoihin. Osto-ohjelma sidottiin vahvaan ennakkoivaan viestintään, jonka mukaan ostoja jatketaan, kunnes inflaatio palautuu kestävästi tavoitteen mukaiselle polulle eli lähelle, mutta alle 2 prosentin. Ohjelman toimeenpanossa Suomen Pankki on muiden kansallisten keskuspankkien rinnalla ollut avainasemassa.

Laajennettu osto-ohjelma on historiallinen mittasuhteiltaan ja nojaa EKP:n rahapoliittiseen mandaattiin. Sillä on ollut merkittävä vaikutus rahoitusoloihin ja reaali-talouteen. Joulukuussa tehdyillä lisäpäätöksillä, joilla osto-ohjelman kesto ja laajuutta lisättiin, haluttiin vahvistaa edelleen euroalueen elpymistä ja varmistaa, etteivät maailmantalouden häiriöt pääse sitä hanka-loittamaan.

Toinen historiallinen askel otettiin, kun EKP:n neuvosto alkoi tammikuun 2015 kokouksesta lähtien julkistaa selontekoja neuvoston kokouksissa käydystä rahapolitiittisesta keskustelusta. Selonteko antaa kansalaisille ja markkinatoimijoille mahdollisuuden saada kattavan kuvan rahapolitiikan perusteena olevasta analyysistä sekä päätösten perusteena olevista argumenteista ja vasta-argumenteista. Kokousten selontekojen julkistaminen on uusi askel EKP:n avoimuudessa. EKP on toimintansa alusta lähtien järjestänyt rahapolitiikkakokouksen jälkeen tiedotustilaisuuden, jossa EKP:n pääjohtaja on vastannut lehdistön rahapolitiikkaa koskeviin kysymyksiin.

Vuoden 2015 aikana vetovuoro maailmantaloudessa vaihtui. Nousevien talouksien kasvuvauhti hidastui, ja kehittyneet taloudet elpyivät, vaikkakin vaimeasti.

Kiinan kasvun hidastuminen oli odotettua, mutta aiheutti kuitenkin huomattavaa epävarmuutta markkinoilla varsinkin elokuun lopulla. Yhdysvaltain talouden kasvu jatkui, ja joulukuussa maan keskuspankki nosti ohjauskorkoaan ensi kertaa finanssikriisin jälkeen.

Suomen kansantalouden kehitys on ollut edelleen heikkoa. Suomen Pankki esitti arvionaan, että Suomen talouden vaikeuksien voittaminen edellyttää toimia kolmella alueella. Suomen kustannuskilpailukykyä on parannettava. Julkisen talouden velan kasvu on pysäytettävä sopeutustoimien avulla. Kolmas ja hyvin tärkeä alue ovat tuottavuutta, kilpailua ja työn tarjontaa lisäävät rakenneuudistukset, joilla parannetaan sekä talouskasvun edellytyksiä että julkisen talouden kestävyttä pitkällä aikavälillä.

Digitalisaatio lisää talouden kasvumahdollisuuksia, tehostaa maksu- ja rahoitusjärjestelmän toimintaa ja antaa mahdollisuuksia organisaatioiden tuottavuuden parantamiseen. Suomen Pankin asiantuntijat ovat olleet aktiivisesti mukana digitalisaatiokeskustelussa kaikilla kolmella osa-alueella.

Vuoden 2015 aikana pankki siirtyi viestinnässä digitaaliseen aikaan, kun julkaisut on siirretty kokonaisuudessaan verkkoon. Viestinnässä pankin asiantuntijat ovat tulleet mukaan sosiaaliseen mediaan paljon aiempaa laajemmin. Viestiä on pyritty tiivistämään laadusta tinkimättä ja viestinnän vuorovaikutteisuutta lisäämään. Samalla on haluttu tavoittaa uutta yleisöä.

Erkki Liikanen
johtokunnan puheenjohtaja
24. helmikuuta 2016

Suomen Pankki

Suomen Pankki on Suomen kansallinen keskuspankki ja osa eurojärjestelmää. Eurojärjestelmä koostuu Euroopan keskuspankista sekä niiden Euroopan unionin 19 jäsenvaltion kansallisista keskuspankeista, jotka ovat ottaneet euron käyttöön yhteisenä rahanaan.

Suomen Pankin asema on määritelty Suomen perustuslaissa. Pankki on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa. Pankkia valvoo eduskunnan valitsema yhdeksänhenkinen pankkivaltuusto.

Suomen Pankki perustettiin vuonna 1811, ja se on toiminut Suomen valtiopäivien (eduskunnan) alaisuudessa vuodesta 1868. Euroalueeseen Suomi liittyi vuoden 1999 alusta.

Suomen Pankin ydintoimintoja ovat osallistuminen euroalueen yhteisen rahapolitiikan valmisteluun, operatiiviset keskuspankkitehtävät, rahahuolto ja rahoitusmarkkinoiden vakauden valvonta.

Euroalueen rahapolitiikasta päätetään Euroopan keskuspankin neuvostossa, jonka jäsen Suomen Pankin pääjohtaja on. Suomen Pankin asiantuntijat tukevat pääjohtajan toimintaa neuvoston jäsenenä ja osallistuvat yhteisen politiikan valmisteluun Euroopan keskuspankkijärjestelmän eri komiteoissa.

Eurojärjestelmässä kansalliset keskuspankit vastaavat hajautetusti rahapolitiikan toteutuksesta. Suomen Pankki toteuttaa eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot Suomessa toimivien pankkien kanssa. Se tarjoaa pankeille myös erilaisia keskuspankkipalveluja, jotka liittyvät pankkien

välisiin maksuihin, keskuspankkitalletuksiin ja vakuudelliseen maksuvalmiusluottoon. Suomen Pankin tehtäviin kuuluu myös sen oman rahoitusvarallisuuden, kuten valuuttatavarannon, sijoittaminen tuottavasti ja turvallisesti.

Suomen Pankin rahahuoltotehtäviin kuuluvat käteisrahan liikkeeseenlasku Suomessa ja käteisen laadusta ja saatavuudesta huolehtiminen. Rahahuoltotehtäviä varten Suomen Pankilla on toimipaikat Oulussa ja Vantaalla.

Suomen Pankki valvoo suomalaisten rahoitusmarkkinoiden vakautta yhteistyössä Finanssivalvonnan ja valtiovarainministeriön kanssa. Finanssivalvonta, joka on Suomen kansallinen rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, toimii Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteoltaan itsenäinen. Se on osa Euroopan yhteistä valvontamekanismia, joka Euroopan keskuspankin johdolla valvoo euroalueen pankkeja.

Suomen Pankin johtokunnan muodostivat vuonna 2015 puheenjohtaja Erkki Liikanen, varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen sekä Seppo Honkapohja. Finanssivalvonnalla on oma johtokuntansa, jonka puheenjohtaja on Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen.

Vuoden 2015 päättyessä Suomen Pankin pääkonttorissa Helsingissä sekä Vantaan ja Oulun toimipaikoissa työskenteli yhteensä 378 henkeä. Yhteensä Suomen Pankissa ja Finanssivalvonnassa työskenteli 568 henkeä. Finanssivalvonta julkaisee oman toimintakertomuksensa.

Kuva: Peter Mickelsson.

Toiminta vuonna 2015

Rahapolitiikka

EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu

Eurojärjestelmän rahapolitiikan päätavoite on hintavakauden ylläpitäminen euroalueella. EKP:n neuvosto on määritellyt tämän tavoitteen tarkoittavan käytännössä, että kuluttajahintojen vuotuisen kasvun tulisi olla alle 2 % mutta lähellä sitä keskipitkällä aikavälillä. Rahapolitiikka voi tukea myös muita EU:n talouspolitiikan tavoitteita, kunhan hintavakaustavoite ei vaarannu.

Suomen Pankin pääjohtaja osallistui myös vuonna 2015 EKP:n neuvoston jäsenenä rahapoliittiseen päätöksentekoon. Suomen Pankin asiantuntijat olivat mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja muussa taustatyössä. He tukivat neuvoston kokousten valmistelua myös eurojärjestelmän rahapolitiikan komiteassa ja markkinaoperaatioiden komiteassa.

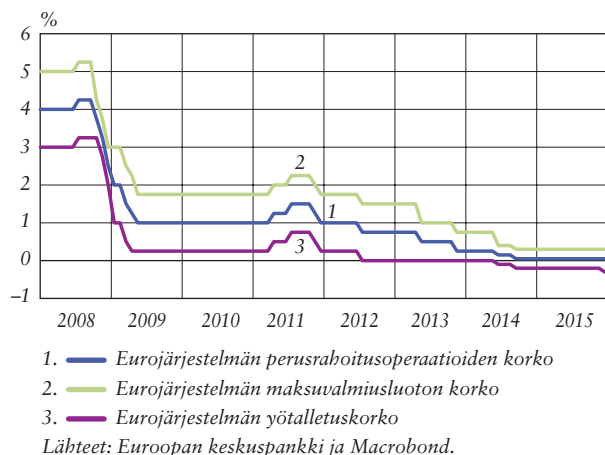
Vuosi 2015 oli EKP:lle historiallinen rahapolitiikan näkökulmasta. Tammikuussa päätettiin laajennetusta omaisuuserien osto-

ohjelmasta, jonka myötä maaliskuusta 2015 lähtien on ostettu arvopapereita kuukausittain 60 mrd. eurolla (osto-ohjelmista tarkemmin kehikossa 2). Euroalueen talouskasvun positiivinen käänne vahvistui pitkin vuotta. Silti kesällä alkanut epävarmuus, öljyn hinnan aleneminen ja maailmantalouden näkymien heikkeneminen saivat inflaatio-odotukset uudelleen vaimenemaan. Joulukuussa EKP:n neuvosto päättikin edelleen keventää rahapolitiikkaansa. Talletuskorko laskettiin vielä negatiivisemmaksi ja laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman kestoja pidennettiin.

Alkuvuoden historiallinen päätös: laajennettu omaisuuserien osto-ohjelma

Vuoden 2014 viimeisessä kokouksessaan EKP:n neuvosto ilmoitti tarkastelevansa mahdollisten lisätoimien tarvetta rahapolitiikan toteutuksessa heti vuoden 2015 alku-puolella. Tammikuussa inflaatio-odotukset vaimenivat edelleen ja deflaatiokierteen uhka alkoi kasvaa markkinaodotuksissa. EKP:n neuvosto oli laskenut rahapoliittiset korot syyskuussa 2014 alimmilleen euroalueen historiassa (kuvio 1). Perusrahoitusoperaatioiden korko oli 0,05 prosentissa ja talletuskorko negatiivinen, -0,20 %. Inflaatio-odotusten vaimeneminen entisestään kuitenkin nosti reaalikorkoa, mikä kiristi tahattomasti rahapolitiikan mitoitusta. Kokouksessaan 22.1.2015 EKP:n neuvosto vastasi kasvaneisiin odotuksiin lisätoimista ja päätti laajentaa edellisvuonna aloittamaansa omaisuuserien osto-ohjelmaa.

Kuvio 1.
Eurojärjestelmän ohjauskorot

Laajennettuun omaisuuserien osto-ohjelmaan kuuluivat jo loka- ja marras-kuussa 2014 käynnistetyt omaisuusvakuudellisten arvopaperien ja katettujen joukkolainojen ostot. EKP:n neuvosto päätti tammikuussa laajentaa ostot kattamaan myös euroalueen valtioiden, valtiosidonnaisten laitosten ja yhteiseurooppalaisten laitosten liikkeeseen laskemat joukkolainat. Julkisen ja yksityisen sektorin omaisuuseriä päätettiin hankkia yhteensä 60 mrd. eurolla kuu-kaudessa maaliskuusta 2015 alkaen. Samalla ostoja päätettiin jatkaa ainakin syyskuuhun 2016 saakka ja tarvittaessa sen jälkeenkin, minkä johdosta ostojen yhteismäärä kasvoi vähintään 1 140 mrd. euroon.

Keskeinen osa tammikuun päätöksiä oli ennakoiva viestintä, jossa osto-ohjelma sidottiin EKP:n inflaatiotavoitteeseen. Osto- ja ilmoitettiin jatkettavan, kunnes EKP:n neuvosto katsoo inflaatiovahdin palautuvan kestävästi tavoitteen mukaiseksi eli olevan lähellä 2:ta prosenttia, mutta hieman alle keskipitkällä aikavälillä.

Laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman suuntaviivat selkiytyivät maaliskuun rahapolitiikkakokouksessa, ja ohjelma käynnistettiin 9.3. Valtioiden joukkolainoja ostetaan jälkimarkkinoilta ns. pääomavaimen mukaisesti eli suhteessa jäsenmaan talouden kokoon. Kansalliset keskuspankit ostavat pääasiallisesti oman maansa velkakirjoja. Ostokohteena ovat euromääräiset, vakavaraiset investointiluokan arvopaperit, joiden juoksuaika on 2–30 vuotta. Lisäksi linjattiin, ettei eurojärjestelmällä saa olla hallussaan enempää kuin 25 % yksittäisen liikkeeseenlaskijan joukkolainoista ja korkeintaan 33 % kustakin liikkeeseenlaskusta.

EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti julkisen sektorin velkapapereiden ostoista 80 % toteutetaan siten, että kansalliset keskuspankit vastaavat riskeistä ja lopuissa 20 prosentissa riskit jaetaan keskuspankkien kesken. Yhteisen riskin ostoista 12 % on yhteiseurooppalaisten instituutioiden velkapapereita ja 8 % on kaikkien maiden valtionlainojen ja valtiosidonnaisten velkapapereiden ostoja, jotka EKP tekee.

Laajennetun osto-ohjelman lisäksi EKP:n neuvosto muutti tammikuun kokouksessa ehtoja, jotka koskevat kuutta vielä toteuttamatta olevaa kohdennettua pitempi-aikaista rahoitusoperaatiota (targeted longer-term refinancing operations, TLTRO). Näissä luottolaitoksille annetaan pitkä-aikaista vakuudellista lainaa ja kannustetaan lainanantoon yksityiselle sektorille. Operaatioita järjestetään neljännesvuosittain kesäkuuhun 2016 asti, ja niissä jaettavat luotot erääntyvät syyskuussa 2018. Tulevissa operaatioissa korkona käytetään eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkoa operaatioiden toteutushetkellä. Kahdessa ensimmäisessä kohdennetussa rahoitusoperaatiossa oli käytössä 0,10 prosenttiyksikön korkomarginaali.

Neuvoston tammikuinen päätös vakuutti markkinatoimijat

Inflaatio-odotusten heikkeneminen pysähtyi tammikuussa EKP:n neuvoston ilmoittamaa laajennetusta osto-ohjelmasta. Helmikuussa etenkin lyhyen aikavälin inflaatio-odotukset kasvoivat voimakkaasti. Uusi odotusten kasvu nähtiin huhtikuun alussa, kun lyhyen ajan inflaatio-odotukset lähentelivät jo vuoden 2014 alun odotuksia. Myös pidemmän aikavälin inflaatio-odotusten hiipuminen pysähtyi tammikuun lopulla, vaikka odotukset jäivätkin muutamaa kymmenystä aiempaa vaimeammiksi.

Laajennetusta osto-ohjelmasta annetun ilmoituksen jälkeen valtionlainojen korot pysyttelivät ennätyskellisen alhaisina. Maaliskuussa osto-ohjelman käynnistyttyä koronlasku jatkui. Monien maiden lyhyt-maturiteettisten velkakirjojen tuotot heikkenivät negatiivisiksi. Toukokuun aikana korkokehitys kuitenkin tiettyssä mielessä normalisoitui. Herätteenä korkojen korjausliikkeelle toimivat öljyn maailmanmarkkinahinnan nousu, euroalueen inflaation nopeutuminen huhtikuussa nolnaan ja positiiviset näkymät yksityisen sektorin lainakannoissa.

Laajennetun osto-ohjelman suurimmat vaikutukset euron valuuttakurssiin näkyivät sekä osto-ohjelman ilmoituksen että aloi-

tuksen edellä. Huhtikuun jälkeen euron kauppapainotteinen valuuttakurssi vahvistui, mutta pysyi silti vielä selvästi edellisvuotista heikompana. Talouden käänne näytti vahvistumisen merkkejä. Eri sektorien luottamusindikaattorit osoittivat luottamuksen olevan vahvistumaan päin ja nousivat pidemmän aikavälin keskiarvonsa yläpuolelle.

Laajennettu osto-ohjelma kohensi myös euroalueen talousnäkyviä. Maaliskuussa julkaistussa EKP:n ennusteessa euroalueen vuoden 2015 BKT:n kasvuarviota tarkistettiin 0,5 prosenttiyksikköä aiemmin arvioitua vahvemman kasvun suuntaan eli 1,5 prosenttiin. Joulukuussa 2014 oli ennustettu 1 prosentin kasvua. Myös IMF:n ja OECD:n ennusteissa euroalueen kasvun arvioitiin kohenevan useita kymmeniä laajennetun osto-ohjelman käynnistämisen jälkeen. Eurojärjestelmän ennusteessa kesäkuulta BKT:n kasvuarvio pysyi 1,5 prosentissa.

Kesällä epävarmuus kasvoi ja lisäsi ennustettua heikomman kehityksen riskejä

Kesäkuun 2015 lopussa Kreikan lainaneuvotteluiden väliaikainen kariutuminen kas-

vatti epävarmuutta euroalueella. Verrattuna edelliseen Kreikasta peräisin olleeseen markkinaturbulenssiin vuosina 2011–2012 markkinoiden tartuntavaikutukset olivat tällä kertaa kuitenkin huomattavasti maltillisempia. Euroalue oli jo taloudellisesti paremmassa kunnossa, ja lisäksi EKP:n neuvosto vakuutti ennakoivalla viestinnällään markkinat siitä, että tilanteen vakauttamiseksi tehdään kaikki tarvittava.

Loppukesästä Kiinan talouskasvun hidastuminen johti siihen, että markkinat heikensivät arvioitaan Kiinan vahvoina pysyneistä kasvunäkymistä. Shanghain pörssi-indeksi romahti, ja epävarmuus levisi nopeasti maailman suurille talousalueille. Kiinan kasvun heikkeneminen yhdessä raaka-aineiden hintojen alenemisen kanssa kasvatti epävarmuutta ja huononsi myös muiden nousevien talouksien kasvunäkymiä. Öljyn hinta lähti uudestaan laskuun kesäkuussa, ja nyt syitä löydettiin selvästi aiempaa enemmän myös kysyntäpuolelta. Syyskuussa julkaistussa EKP:n ennusteessa euroalueen BKT:n kasvulukua tarkistettiin kymmenyksen verran aiempaa pienemmäksi, ja vuoden 2015 kasvuksi ennustettiin nyt 1,4 %.

EKP:n neuvosto reagoi syyskuun kokouksessaan ennakoitua heikomman kehityksen riskeihin. EKP:n neuvosto päätti nostaa julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman emissiokohtaisen omistusoosuuden ylärajaa 25 prosentista 33 prosenttiin lukuun ottamatta tilanteita, joissa eurojärjestelmä saattaisi muodostaa määrävähemmistön. Näin ostettavien arvopapereiden joukkoa laajennettiin. Lisäksi EKP:n neuvosto korosti olevansa valmis turvautumaan mandaattinsa rajoissa kaikkiin käytettävissä oleviin keinoihin talouskehityksen tukemiseksi. Erityisesti korostettiin osto-ohjelman joustavuutta. Ohjelman kokoa, kohdentamista ja kestoja voidaan muuttaa tarpeen mukaan.

Lokakuun kokoukseen mennessä tilanne oli muuttunut loppukesästä vain vähän. Euroalueen kotimainen kysyntä oli edelleen vahvaa, mutta nousevien maiden kasvu-

Kuvio 2.
Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Prosenttimuutos edellisvuotisesta

Lähteet: Eurostat ja Macrobond.

näkymät pysyivät heikkoina. Rahoitus- ja raaka-ainemarkkinoiden kehityksessä nähtiin piirteitä, jotka uhkasivat heikentää euroalueen talouskehitystä. EKP:n neuvoston lokakuun kokouksen alustuspuheen vuorossa ilmoitettiin avoimesti, että kasvua tukevan rahapolitiikan mitoitusta tarkastellaan uudelleen joulukuun rahapoliittisessa kokouksessa, kun uudet eurojärjestelmän asiantuntijoiden arviot euroalueen talousnäköyksiä valmistuvat. Joulukuun kokoukseen ladattiin näin suuret odotukset. Tämä näkyi myös markkinoilla. Inflaatio-odotukset voimistuivat selvästi kautta linjan (kuva 2). Euro heikkeni, pörssikurssit nousivat ja korot laskivat.

Selontekojen julkistaminen lisää avoimuutta

Joulukuussa 2014 EKP:n neuvosto teki päätöksen lisätä rahapoliittista päätöksentekoa koskevaa avoimuutta vuoden 2015 alusta alkaen. Suomen Pankki on tukenut voimakkaasti avoimuuden lisäämistä. Tätä varten otettiin käyttöön selonteot, joissa kuvataan tiiviisti neuvoston jäsenten kokouksessaan käymä rahapoliittinen keskustelu. Kun EKP:n tehtäväkenttä on kriisin aikana laajentunut ja keskuspankki on ottanut käyttöönsä uusia rahapoliittisia välineitä, on yhä tärkeämpää antaa yleisölle ja markkinoille lisää tietoa päätöksenteon perusteista. Selontekojen tavoitteena on siis päätösten taustojen selvittäminen. Selonteissa annetaan entistä kattavampi kuva siitä, millaiseksi EKP:n neuvosto arvioi vallitsevan ja tulevan talouskehityksen.

Selonteot julkaistaan aina neljän viikon kuluttua EKP:n neuvoston kokouksesta. Ensimmäinen, tammikuun kokouksen selonteko julkistettiin 19.2.2015. Rahapoliittisia kokouksia on kuuden viikon välein, eli vuoden aikana julkaistaan kahdeksan selontekoa.

Kussakin selonteossa käsitellään ensin EKP:n johtokunnan jäsenten neuvostolle pitämä talous- ja markkinakatsaus sekä esitellään politiikkavaihtoehtot. Tämän jälkeen selonteko sisältää tiivistelmän taloutta ja rahataloutta koskevista neuvoston keskuste-

luista. Rahapolitiikasta käyty keskustelu kirjataan selontekoon, jolloin katettua tulevat niin päätöksen puolesta kuin sitä vastaanakin esitetyt argumentit sekä mahdolliset varaukset. Jotta neuvoston jäsenten riippumattomuus varmistetaan, yksittäisiä jäseniä ei selonteissa nimitä. Vuoden aikana julkaistut ensimmäiset kuusi selontekoa eivät tarjonneet varsinaisia yllätyksiä, vaan pikemminkin avasivat edelleen neuvoston julkilausuttuja kantoja. Selonteot nähdäänkin viestintää tukeviksi välineiksi, jotka voivat toimia ns. markkina-ajureina samaan tapaan kuin Yhdysvaltain keskuspankin avomarkkinakomitean kokousten pöytäkirjat.

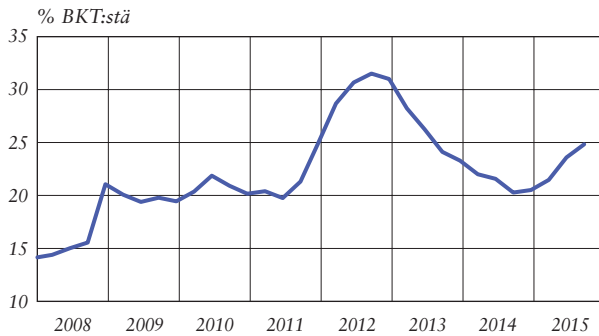
Markkinoiden näkemyksissä oli havaittavissa erityisesti lokakuun korkokokouksen selonteon vaikutus. Selonteko julkistettiin pari viikkoa ennen vuoden viimeistä eli joulukuun korkokokousta. Selonteosta kävi ilmi, että rahapoliittisen elvytyksen lisäämistä harkittiin vakavasti jo lokakuussa. Se kasvatti entisestään odotuksia, että joulukuun kokouksessa päätettäisiin lisätä elvytystä.

Rahapolitiikan mitoitusta kevennettiin edelleen joulukuussa

Kokouksessa 3.12. EKP:n neuvostolla oli käytössään uusi eurojärjestelmän asiantuntijoiden arvio euroalueen talouskehityksestä. BKT:n kasvuluvut pysyivät pitkälti samansuuruisina kuin syyskuun arviossa, mutta inflaationäkymiä tarkistettiin hieman aiemmin ennustettua heikomman kehityksen suuntaan. Toisaalta jo tehdyt rahapolitiittiset toimet olivat vaikuttaneet toivotusti. Yritysten ja kotitalouksien lainansaanti oli helpottunut ja rahoitusolot keventyneet. Näin vahvistuikin vaatimus, että inflaation palautumista kestävästi tavoitteen mukaiseksi olisi edistettävä entistä selvemmin rahapoliittisin keinoin.

Joulukuun kokouksessa rahapolitiikan mitoitusta edelleen kevennettiin. Talletuskorkoa laskettiin 1 kymmenyksen verran eli -0,30 prosenttiin. Sekä perusrahoitusoperaatioiden korko (0,05 %) että maksuvalmiusluoton korko (0,30 %) jätettiin ennal-

Kuvio 3.
Eurojärjestelmän tase

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Macrobond.

leen. Perusrahoitusoperaatiot ja kolmen kuukauden pidemmät rahoitusoperaatiot toteutetaan ainakin vuoden 2017 loppuun asti kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

Laajennetun osto-ohjelman kestoja pidennettiin ja kohdentumista laajennettiin. Kuukausittaisia 60 mrd. euron ostoja päätettiin jatkaa kuudella kuukaudella ainakin maaliskuuhun 2017 saakka. Näin osto-ohjelman koko kasvaa ainakin 1 500 mrd. euroon aiemman 1 140 mrd. euron sijasta. Osto-ohjelma ulotettiin kattamaan myös

alue- ja paikallishallinnon liikkeeseen laskevat jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit. Arvopaperiostojen määrää kasvattaa myös päätös, jonka mukaan ohjelmissa ostettujen arvopaperien erääntyessä takaisin maksettava pääoma sijoitetaan uudelleen. Näin rahapolitiikan mitoitus pysyy kevyenä pidempään ja pitää kauemmin yllä suotuisaa likviditeettitilannetta (kuvio 3).

EKP:n neuvosto on vuoden 2015 päätöksillään onnistunut merkittävästi keventämään euroalueen rahoitusoloja. Arvopaperiostot ovat alentaneet suoraan pitkiä korkoja ja talletuskoron lasku lyhyimpiä markkinakorkoja. Yksityisen sektorin rahoituskustannukset ovat pienentyneet ja luoton-saanti helpottunut. Kaikki tämä tukee reaali-talouden kehitystä ja edesauttaa inflaation palautumista kohti hintavakaustavoitetta. Joulukuussa korostettiin edelleen, että EKP on valmis mandaattinsa rajoissa turvautumaan kaikkiin käytettävissä oleviin keinoihin, jotta rahapolitiikka säilyy kasvua tukevana.

EKP:n neuvosto on vuoden aikana myös moneen otteeseen painottanut, että rahapoliittinen elvytys ei yksin riitä. Rakenteellisia uudistuksia tarvitaan vahvistamaan kestävä talouskasvua ja kasvattamaan potentiaalista tuotantoa. Lisäksi finanssi-politiikan pitäisi olla kasvua tukevaa, vaikka samaan aikaan vakaus- ja kasvusopimusta tuleekin noudattaa. Jotta rahapoliittisten toimien kaikki hyödyt voidaan saavuttaa, tarvitaan päättäväisiä toimia myös muilla talouspolitiikan osa-alueilla.

Työryhmä pohti EMUn kehittämistarpeita

Valtiovarainministeri Alexander Stubb asetti elokuun 2015 lopulla työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida talous- ja rahaliiton kehittämistarpeita. Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin Suomen Pankin johtokunnan neuvonantaja Antti Suvanto. Suomen Pankin edustajana kahdeksanhenkisessä työryhmässä toimi rahapolitiikka- ja tutkimusosaston päällikkö Tuomas Välimäki. Työryhmä luovutti raporttinsa ministeri Stubbille lokakuun alussa.

Työryhmä hahmotteli talous- ja rahaliiton kehittämiseksi kaksi vaihtoehtoista väylää: ”keskitetyn ohjauksen EMU” ja ”markkinakuri-EMU”. Kummassakin visiossa vallan ja vastuun suhde luo pohjan demokraattiselle hyväksyttävyydelle.

Keskitetyn ohjauksen EMUssa jäsenvaltioiden finanssi- ja muuhun talouspolitiikkaan kohdistuva valvonta ja ohjaus lisääntyvät. Se tuo mukanaan kasvavan – joskin rajoitetun – yhteisen vastuun jäsenvaltioiden riskeistä ja vakaudesta. Jotta toimivalta ja vastuu pysyisivät samoissa käsissä, finanssipoliittinen ohjaus edellyttäisi yhteisiä resursseja, joiden käytöstä päätettäisiin yhteisesti unionitasolla.

Jonkinlainen unionitason finanssipoliittinen pelivara tai suhdannetasausmekanismi voisi työryhmän mukaan olla jäsenmaiden ja koko euroalueen vakauden näkökulmasta toivottava kehityssuunta. Ongelmana on, miten tällaisten yhteisten resursien käyttöön liittyvä vallankäyttö kyettäisiin järjestämään niin, että sille syntyisi riittävä demokraattinen hyväksyttävyys.

Markkinakuri-EMUssa vastuu talouspolitiikasta ja sen seurauksista pysyy jäsenvaltiolla. Kun vastuu kurinalaisesta politiikasta on selkeästi kansallisella tasolla, päätöksenteon oikeutukseen liittyvät kysymykset ratkeavat luontevasti kansallisten päätösprosessien kautta. Finanssipoliitiikan vastuullisuutta tukevat markkinakuri sekä kansalliset finanssipoliitiikan säännöt ja niitä valvovat instituutiot.

Markkinakuri vahvistuu, kun etukäteen tehdään selväksi, että maksukykyensä menettäneiden valtioiden velkajärjestely hoidetaan siten, että yksityiset velkojat menettävät merkittävän osan saamista arvosta. Kynnys velkajärjestelyyn alenee, jos pankkien ja kotivaltion välinen kohtalonyhteys saadaan katkaistuksi. Juuri tähän pyritään pankkiunionin viimeistelyllä.

Työryhmä otti myönteisen kannan *pankkiunionin* viimeistelyyn siten, että siihen aikanaan liitetään myös yhteinen talletusvakuutusjärjestelmä. Pankkiunioni on johdonmukainen osa kumpaa tahansa EMU-visiota.

Pääomamarkkinaunionin rakentaminen on tärkeä sisämarkkinoiden tehostamista edistävä hanke. Se monipuolistaa etenkin PK-yritysten rahoitusmahdollisuuksia ja vähentää rahoitusmarkkinoiden pankkikeisyyttä. Syvenevät ja hajautetummat pääomamarkkinat laimentavat maakohtaisten häiriöiden vaikutuksia kotimaiseen kysyntään.

Työryhmä korosti, että valinnassa kahden vision välillä ei ole kysymys kannanotosta integraation syvenemisen, yhteisvastuun lisäämisen tai liittovaltiokehityksen puolesta tai niitä vastaan. Integraatiota voidaan syventää sisämarkkinoita kehittämällä tai yhdenmukaistamalla yritysverotusta ja konkurssilainsäädäntöä pääomamarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi. Tämä ei tuo mukanaan lisääntyvää yhteisvastuuta.

Yhteisvastuu voi tarkoittaa vakuutus-tyyppistä riskien jakoa, jossa yhteinen vastuu on lähtökohtaisesti hinnoiteltu niin, että kukin kantaa kustannuksista saamaansa suojaa vastaavan osuuden. Tämän tyyppistä yhteisvastuuta sisältyy oikein muotoiltuun pankkiunioniin. Se ei vaadi tuekseen liittovaltiokehitystä. Liittovaltiorakenteita taas voidaan luoda ilman, että siitä syntyy pysyviä tulonsiirtoja jäsenmaiden välille.

Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella ja Suomessa

Eurojärjestelmä toteuttaa EKP:n neuvoston rahapoliittiset päätökset operatiivisen ohjausjärjestelmänsä avulla. Järjestelmään kuuluvat markkinaoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmä ja vähimmäisvarantovelvoitteet.

Vuonna 2015 rahapolitiikan keskeisiä välineitä olivat suorat arvopaperikaupat, joita eurojärjestelmä teki valtionvelkakirjojen, katettujen joukkolainojen ja omaisuusvakuudellisten arvopaperien markkinoilla. Myös perinteisiä rahapoliittisia operaatioita eli eripituisia vakuudellisia luotto-operaatioita jatkettiin.

Suomen Pankki vastaa eurojärjestelmän yhteisen rahapolitiikan toteutuksesta kansallisella tasolla. Suomessa sijaitsevat luottolaitokset pitävät keskuspankkitilejään Suomen Pankissa ja osallistuvat rahapoliittisiin operaatioihin Suomen Pankin välityksellä. Lisäksi Suomen Pankki toteuttaa oman osuutensa eurojärjestelmän suorista arvopaperiostoista.

Rahapolitiikkaa kevennettiin edelleen: ylimääräinen likviditeetti lisääntyi merkittävästi

EKP:n neuvosto jatkoi rahapolitiikan keventämistä vuonna 2015. Toimenpiteistä kerrotaan tarkemmin luvussa ”EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu” (s. 11) ja kehi-
kossa 2 (s. 18).

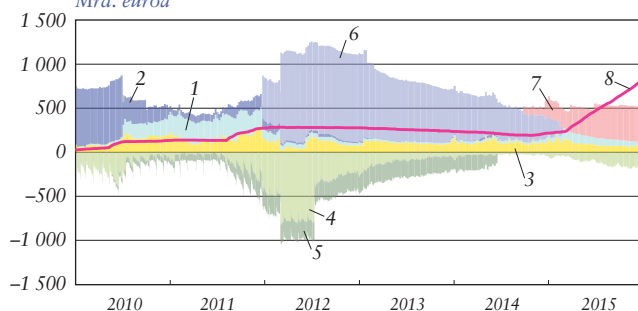
Laajennettu omaisuuserien osto-ohjelma kasvatti eurojärjestelmän rahapoliittisista syistä hallussaan pitämien arvopaperien määrää selvästi (kuvio 4). Samalla euroalueen pankkijärjestelmän ylimääräinen likviditeetti kasvoi. Vuoden 2014 lopulla ylimääräistä likviditeettiä oli noin 200 mrd. euroa, mutta vuoden 2015 aikana määrä suureni tasaisesti yli 600 mrd. euroon (kuvio 5).

Likviditeettiä kasvattivat ennen kaikkea eurojärjestelmän epätavanomaiset rahapolitiikkatoimet. Arvopaperiostot lisäsivät likviditeetin määrää kuukausittain 60 mrd. euron verran, minkä lisäksi kohdennetuissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa (TLTRO) jaettujen luottojen määrä kasvoi vuoden aikana yhteensä 418 mrd. euroon (kuvio 4).

Epätavanomaisten toimien rinnalla eurojärjestelmä jatkoi perusrahoitusoperaatioiden ja säännöllisten kolmen kuukauden mittaisten pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden toteuttamista kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisinä. Osto-ohjelman ja kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden lisäämän likviditeetin vastapainoksi näissä vakituissa rahoitusoperaatioissa jaetun rahoituksen määrä väheni tasaisesti (kuvio 4). Määrä kuitenkin kasvoi hie-
man helmikuussa 2015, kun viimeisetkin vuonna 2012 toteutetut kolmen vuoden mittaiset ylimääräiset pidempiaikaiset

Kuvio 4.
Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot

Mrd. euroa

1. Pitempiaikaiset operaatiot (3 kk)
2. Ylimääräiset pitempiaikaiset operaatiot (1–12 kk)
3. Perusrahoitusoperaatiot (1 vko)
4. Maksuvalmiusjärjestelmän käyttö (yön yli)
5. Hienosäätöoperaatiot (1–7 pv)
6. Ylimääräiset pitempiaikaiset operaatiot (36 kk)
7. Kohdennetut pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot
8. Rahapoliittiset arvopaperit

Lähde: Suomen Pankki.

EKP:n osto-ohjelmien toteutus Suomen Pankissa

Samaan tapaan kuin aikaisempienkin rahapolitiikan osto-ohjelmien tapauksessa Suomen Pankki oli mukana myös EKP:n vuonna 2014 ja 2015 asettamien osto-ohjelmien toteutuksessa. Seuraavassa kuvataan Suomen Pankin osallistumista nykyiseen, laajennettuun omaisuuserien osto-ohjelmaan, joka koostuu kolmesta osasta: 1) julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma, 2) omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelma ja 3) kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma.

Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma

Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa (public sector purchase programme, PSPP) ostetaan euromääräisiä valtionlainoja sekä yhteiseurooppalaisten instituutioiden ja valtiosidonnaisten laitosten velkapapereita. EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti PSPP-ohjelman ostoista 80 % toteutetaan kansallisten keskuspankkien omalla riskillä ja lopuissa 20 prosentissa riskit jaetaan keskuspankkien kesken. Yhteisen riskin ostoista 12 % on yhteiseurooppalaisten instituutioiden velkapapereita ja 8 % on kaikkien maiden valtionlainojen ja valtiosidonnaisten velkapapereiden ostoja, jotka EKP tekee. Näin ollen Suomen Pankki ostaa vain suomalaisia velkapapereita omalla riskillään.

Suomen Pankki ostaa Suomen valtion liikkeeseen laskemia velkapapereita sekä ohjelmassa hyväksytyjen suomalaisten valtiosidonnaisten laitosten (Finnvera ja Työtömyysvakuutusrahasto) velkapapereita ns. pääoma-avaimen mukaisesti eli suhteessa jäsenmaan talouden kokoon.

Vuoden 2015 lopussa PSPP-ohjelman koko oli yhteensä 494,9 mrd. euroa. EKP:n ja Suomen Pankin tekemät suomalaisten velkapapereiden ostot olivat yhteensä 8,1 mrd. euroa. Keskimäärin eurojärjestelmä osti suomalaisia velkapapereita noin

800 milj. eurolla kuukaudessa. Suomen Pankin osuus suomalaisten velkapapereiden ostoista oli vuoden 2015 lopussa 7,3 mrd. euroa, mikä käy ilmi Suomen Pankin taseesta.

PSPP-ohjelman käytännön toteutus Suomen Pankissa

EKP koordinoi ostoja päivittäin kansallisten keskuspankkien kesken. Suomen Pankissa ostoista vastaa ostotiimi, joka työskentelee pankkitoimintaosastolla siten, että toiminto on eriytetty Suomen Pankin oman varallisuuden sijoittamisesta. Suomen Pankki ostaa vain ohjelmaan kuuluvia suomalaisia velkapapereita omalla riskillään. Kaupat toteutetaan pääosin elektronisessa kaupankäyntijärjestelmässä Suomen Pankin koti- ja ulkomaisten arvopaperikaupankäynnin vastapuolten kanssa.

PSPP-ohjelmassa ostoja tehdään vain jälkimarkkinoilta, koska euromaiden suora rahoittaminen on kiellettyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti. Kauppoja ei tehdä ajallisesti huutokauppojen ja uusien liikkeeseenlaskujen lähetyksillä, jotta eurojärjestelmä välttyy vaikuttamasta huutokauppojen ja liikkeeseenlaskujen tuloksiin.

Osto-ohjelman tavoitteena on markkinaneutraalius, eli keskuspankit ottavat transaktioissaan huomioon mm. vallitsevan arvopapereiden hinnoittelun, saatavuuden ja takaisinostosopimusten markkinatasot. Suomen valtionlainoissa markkinalikviditeetti säilyi osto-ohjelman toteuttamisen näkökulmasta melko hyvänä läpi vuoden.

Tukeakseen markkinalikviditeettiä useat eurojärjestelmän keskuspankit tarjoavat arvopaperilainausta ostamissaan velkapapereissa. Suomen Pankin PSPP-omistukset ovat lainattavissa lainausohjelman (Euroclearin Securities Lending and Borrowing) kautta. Lisäksi PSPP-ohjelmassa mukana olevat Suomen Pankin arvopaperikaupankäynnin

vastapuolet voivat osallistua myös kahdenväliseen arvopaperilainaukseen takaisinostosopimuksin. Lainattavissa olevien arvopapereiden tiedot julkaistaan Suomen Pankin verkkosivuilla viikoittain.

Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma

Nykyinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (covered bond purchase programme, CBPP3) on sarjassaan kolmas. Suomen Pankki oli mukana myös ensimmäisen ja toisen osto-ohjelman toteutuksessa. CBPP3-ohjelma alkoi lokakuussa 2014, ja joulukuun 2015 lopussa Suomen Pankin ostot tässä ohjelmassa olivat 2,5 mrd. euroa.

EKP koordinoi ostoja päivittäin, ja ostot toteutetaan hajautetusti eurojärjestelmän sisällä. Keskuspankit ovat erikoistuneet eri maiden velkakirjoihin. Ostoihin liittyvistä riskeistä vastataan yhteisesti. Suomen Pankki osallistuu suomalaisten pankkien euromääräisten katettujen velkakirjojen ostoihin. Ostoja tehdään niin ensi kuin jälkimarkkinoilta eli – toisin kuin PSPP-ohjelmassa – CBPP3-ohjelmassa ostetaan velkapapereita myös suoraan liikkeenlaskuista. Ensimmäiset ostot edesauttavat ohjelman toteuttamista etenkin, kun katettujen joukkolainojen saatavuus jälkimarkkinoilta on heikompi kuin esimerkiksi valtionlainojen.

Omaisuuksivakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelma

Omaisuuksivakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelma (asset-backed securities purchase programme, ABSPP) alkoi marras-

kuussa 2014. Eurojärjestelmä vastaa itseenäisesti kaikista ostopäätöksistä, mutta kauppajen toteutus ulkoistettiin ohjelman alussa neljälle varainhoitajalle ja yhdelle eurojärjestelmän kansalliselle keskuspankille.

Syyskuussa 2015 EKP:n neuvosto päätti jatkaa kahden ulkopuolisen varainhoitajan sopimusta sekä keskittää aiempaa suuremman osan ostoista kahdelle eurojärjestelmän kansalliselle keskuspankille. Päätös oli linjassa alkuperäiseen tavoitteeseen, jonka mukaan ostojen toteuttaminen yritetään vähitellen siirtää eurojärjestelmän keskuspankeille. Suomen Pankki ei toteuta ostoja, mutta osallistuu ostopäätösten tekoon. Ohjelman riskit jaetaan keskuspankkien kesken.

Ohjelmissa ostettujen velkapapereiden ostomäärät ja niiden julkistaminen

EKP ilmoittaa verkkosivuillaan osto-ohjelmissa ostettujen velkapapereiden viikko- ja kuukausiostomäärät koko eurojärjestelmän tasolla. PSPP-ohjelman kuukausittaisen ostomäärien yhteydessä ilmoitetaan myös ostojen jako maittain sekä ostojen keskimaturiteetti. CBPP3- ja ABSPP-ohjelmista ilmoitetaan vain jako ensi- ja jälkimarkkinoihin ilman maajakoa.

Suomen Pankin eri osto-ohjelmissa tekemät ostot käyvät ilmi Suomen Pankin taseesta. Oheisessa taulukossa on esitetty EKP:n ja Suomen Pankin julkistamat vuoden 2015 ostomäärät.

Taulukko.

Eurojärjestelmän ja Suomen Pankin eri osto-ohjelmissa ostamat velkapapereiden määrät

EKP:n ja Suomen Pankin julkaisemat ostomäärät (31.12.2015, milj. euroa)	PSPP	CBPP3	ABSPP
Koko ohjelman ostomäärä ¹	494 930*	143 340**	15 322**
Suomalaisten velkapapereiden ostomäärä (Suomen Pankin ja EKP:n tekemät ostot) ²	8 086*	Ei julkisteta	Ei julkisteta
Suomen Pankin ostomäärät ³	7 303**	2 538**	–

* Kirjanpitoarvo (book value).

** Jaksotettu hankintahinta (amortized cost).

Lähteet: Euroopan keskuspankki (1 ja 2) ja Suomen Pankki (3).

rahoitusoperaatiot erääntyivät. Pankit reagoivat erääntymiseen kasvattamalla väliaikaisesti vakituisista operaatioista hakemansa rahoituksen määrää, mutta näissä operaatioissa jaetun rahoituksen määrä väheni trendinomaisesti helmikuun kasvupiikistä lähtien.

Viikoittaisissa perusrahoitusoperaatioissa jaetun rahoituksen määrä vakiintui vuoden 2015 lopulla 70 mrd. euron tuntumaan. Kuukausittain järjestettävissä kolmen kuukauden mittaisissa rahoitusoperaatioissa avoinna olevien luottojen määrä kasvoi vuoden edetessä 50 mrd. eurosta yli 100 mrd. euroon, mutta palautui joulukuussa 2015 vuoden avaustasoiheen. Myös viikon mittaisen dollarimääräisten rahoitusoperaatioiden järjestämistä jatkettiin. Niissä jaetun likviditeetin määrä vaihteli nollan ja 925 milj. dollarin välillä.

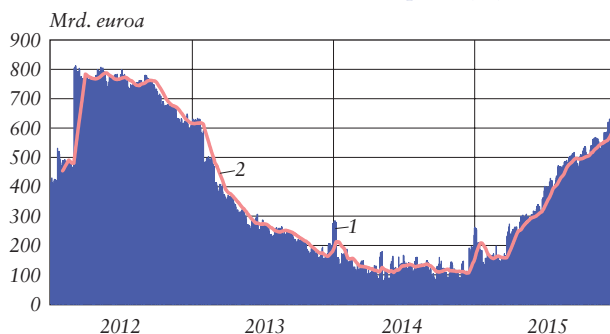
Maksuvalmiusjärjestelmän nettokäyttö (maksuvalmiusluotot – talletusmahdollisuuden käyttö) muuttui selvästi negatiiviseksi, kun likviditeetin lisääntyä osa pankeista kasvatti keskuspankkiin tekemiään yötalletuksia. Negatiivisen talletuskoron myötä pankit maksavat eurojärjestelmälle yötalletuksista ja vähimmäisvarantovaatimukset ylittävistä sekkitilitalletuksista. Negatiivista talletuskorkoa voidaan veloittaa myös rahapolitiikan ulkopuolisten asiakkaiden talletuksista.

Keskuspankille toimitettujen vakuuksien määrä pieneni

Saadakseen luottoa keskuspankista vastapuolipankilla pitää olla riittävästi vakuuksia. Vakuuskelpoisten omaisuuserien tulee täyttää eurojärjestelmän asettamat kelpoisuusvaatimukset, ja niiden toimitusta säätelevät tietyt riskienhallintamenetelmät ja vakuuskäyttöä koskevat säännöt.

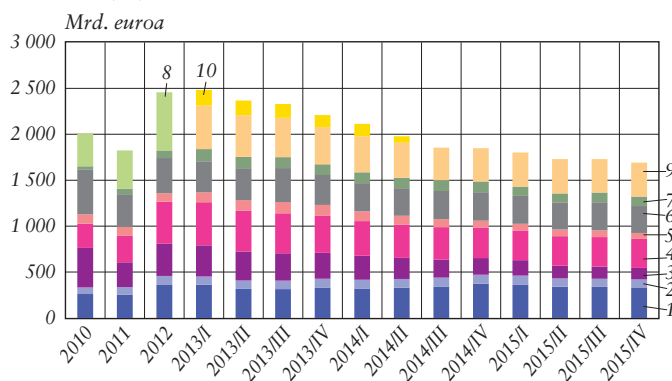
Niin vakuuskelpoisuusehtoja kuin riskienhallintamenetelmiäkin on sopeutettu useaan otteeseen finanssikriisin aikana. Toimenpiteillä on haluttu varmistaa vastapuolten vakuuksien riittävyys mutta samalla suojata eurojärjestelmää keskuspankkirahoituksen myöntämiseen liittyviltä riskeiltä. Vuoden 2015 aikana vakuussääntöjen

Kuvio 5.
Ylimääräinen likviditeetti euroalueen pankkijärjestelmässä

1. Ylimääräinen likviditeetti*
 2. 30 päivän liukuva keskiarvo
- * Varantotalletukset – vähimmäisvarantovaatimukset + yötalletukset – maksuvalmiusluotot.
- Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 6.
Eurojärjestelmälle toimitetut vakuudet

1. Valtionhallinnon liikkeeseen laskemat arvopaperit
2. Aluehallinnon liikkeeseen laskemat arvopaperit
3. Pankkien kattamattomat joukkolainat
4. Pankkien katetut joukkolainat
5. Yritysten joukkolainat
6. Omaisuusvakuudelliset arvopaperit
7. Muut jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät
8. Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät*
9. Lainasaamiset*
10. Määräaikaistalletukset*

* Jaottelu saatavilla vain vuoden 2013 alusta lähtien.

Lähde: Euroopan keskuspankki.

suurempiin muutoksiin ei kuitenkaan ollut tarvetta.

Eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä supistui edelleen ja väheni edellisvuoden keskimääräisestä 1 950 mrd. eurosta noin 1 750 mrd. euroon (kuvio 6). Vakuuksien kokonaismäärä pieneni erityisesti vuoden 2015 alkupuolella kolmen vuoden mittaisten rahoitusoperaatioiden eräännyttyä.

Kokonaisvakuusmäärällä katetaan rahapoliittiset luotto-operaatiot sekä pankkien maksuliiketarpeisiin ottamat päivänsäiset luotot. Iso osa toimitetuista vakuuksista on vakuusyli jäämää. Rahapoliittikan toteutuksen painopisteen siirryttyä vakuudellisista luotoista arvopaperiostoihin vastapuolten tarve varautua uusiin luotto-operaatioihin väheni, mikä osaltaan on mahdollistanut ylimääräisen vakuuspuskurin pienentämisen.

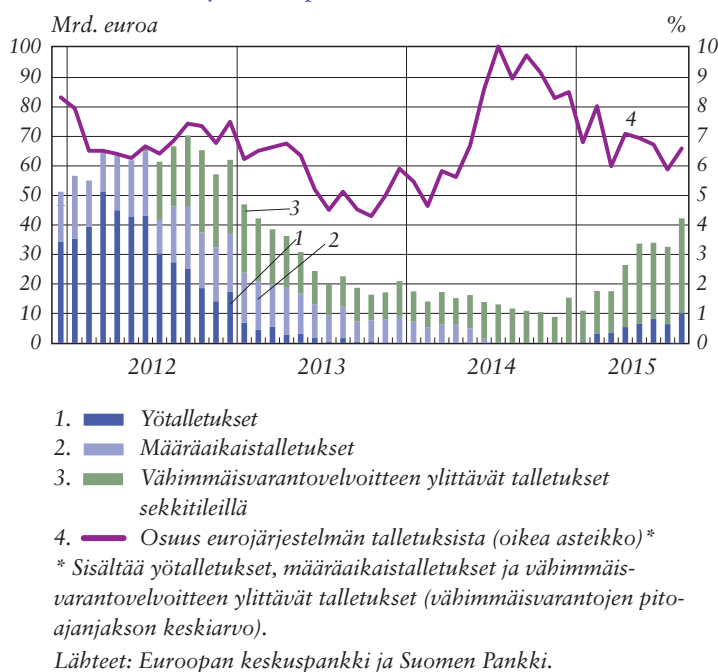
Vakuuslajeittain tarkasteltuna eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien jakauma pysyi melko muuttumattomana. Eniten vakuutena käytettiin julkisen sektorin eli valtion- ja aluehallinnon liikkeeseen laskemia velkakirjoja (yhteensä 25 %), toiseksi eniten ei-jälkemarkkinakelpoisia lainasaamisia (21 %), ja kolmantena tulivat pankkien katetut joukkolainat (18 %).

Suomen Pankin vastapuolten keskuspankkirahoituksen tarve vähäistä

Suomen Pankin vastapuolina rahapoliittisissa luotto- ja talletusoperaatioissa toimii 16 Suomessa sijaitsevaa luottolaitosta, jotka ovat vähimmäisvarantovelvollisia ja rahoitusvalvonnan alaisia ja jotka täyttävät muut vastapuolille asetettavat kelpoisuusehdot. Vastapuolina on suomalaisia pankkeja sekä useiden pohjoismaisten pankkien sivukonttoreita. Eurojärjestelmä tarkensi vuoden 2015 aikana vaatimuksiaan vastapuolten rahoitusvakauden arviointia varten vaadittavien vakavaraisuutta, omavaraisuutta ja likviditeettisuhdetta koskevien tietojen raportoinnista. Ne muokattiin vastaamaan paremmin eurooppalaiseen pankkisääntelyyn liittyvää lainsäädäntöä. Suomen Pankin vastapuolijoukkoon muutoksella ei ollut vaikutusta.

Samaan tapaan kuin aiempina vuosina kaikki Suomen Pankin vastapuolet tekivät hyvän likviditeettitilanteensa johdosta huomattavan määrän talletuksia keskuspankkiin. Kaikille vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävälle talletuksille maksetaan negatiivista talletuskorkoa riippumatta siitä, siirtävätkö pankit ylimääräiset varansa erillisiksi yötalletuksiksi vai jättävätkö ne tavallisille keskuspankkitileilleen. Suomessa tehtyjen vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien talletusten kokonaismäärä oli vuonna 2015 keskimäärin 27 mrd. euroa eli yli 10 mrd. euroa edellisvuotista suurempi (kuvio 7). Suomen osuus koko eurojärjestelmässä tehdyistä talletuksista kuitenkin pieneni vuoden 2015 aikana. Ylimääräisen likviditeetin lisääntyminen pankkijärjestelmässä kasvatti keskuspankkisaldoja muualla

Kuvio 7.
Suomessa tehdyt keskuspankkitalletukset

euroalueella suhteellisesti enemmän kuin Suomessa.

Suomen Pankin vastapuolten keskuspankkirahoituksen tarve, mukaan lukien eurojärjestelmän kohdennetut rahoitusoperaatiot, oli vuonna 2015 kuten myös edellisinä vuosina hyvin vähäistä. Avoinna olevien rahapoliittisten luottojen määrä oli Suomessa keskimäärin 670 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli ollut reilut 700 milj. euroa. Koko vuoden aikana rahoitusoperaatioihin osallistui vain kolme pankkia.

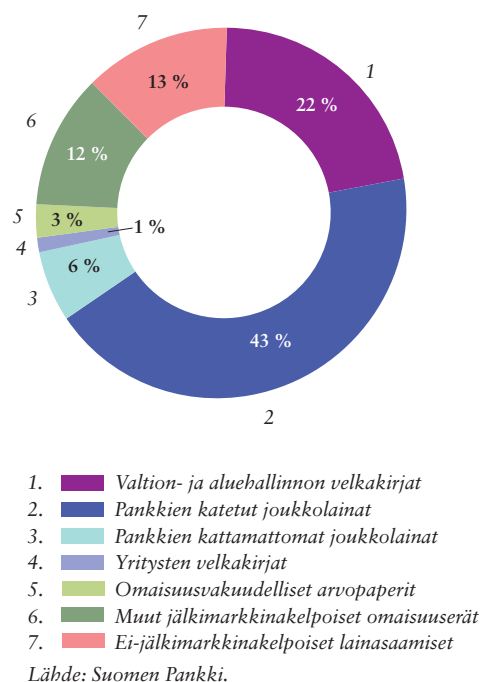
Rahoitusoperaatioiden määrään suhteutettuna vastapuolten Suomen Pankille toimittamien vakuuksien määrä oli huomattava, vaikka kokonaismäärä pienienkin vuoden aikana 3 mrd. euron verran eli noin 21,6 mrd. euroon. Tästä määrästä keskimäärin vain 3 % oli rahapoliittisten luottojen vakuutena, 70 % tarvittiin kattamaan pankkien maksuliiketarpeita varten pitämää päivänsisäisen luoton limiittiä ja loput 27 % oli vakuusylijäämää.

Suomen Pankin vastapuolet suosivat vakuutena edelleen eniten pankkien katettuja joukkolainoja, joiden osuus kaikista toimitetuista vakuuksista oli keskimäärin 43 % (kuvio 8). Toiseksi eniten vakuudeksi tuotiin valtion- ja aluehallinnon liikkeeseen laskemia velkakirjoja (yhteensä 22 %) ja kolmanneksi eniten ei-jälkimmäisistä lainasaamisista (13 %).

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa

Vuoden aikana Suomen Pankki analysoi sekä Suomen että kansainvälisen talouden kehitystä ja osallistui monin eri tavoin kotimaiseen talouspolitiiseen keskusteluun. Keskuspankin johtokunnan jäsenet ja asiantuntijat olivat useita kertoja kuultavina eduskunnassa ja esittivät arvioitaan muilla kotimaisilla foorumeilla. Pankki myös julkaisi tuttuun tapaan kaksi ennustetta Suomen kokonaistaloudellisesta kehityksestä, ensimmäisen kesäkuussa ja toisen joulukuussa.

Kuvio 8.
Suomen Pankille toimitetut vakuudet
(osuudet keskimäärin vuoden 2015 aikana)

Kuten edellisinäkin vuosina, Suomen Pankki arvioi, että Suomen talouden vaikeuksien voittaminen edellyttää toimenpiteitä kolmella saralla. Ensimmäinen niistä muodostuu sellaisista rakenteellisista uudistuksista, jotka parantavat talouskasvun edellytyksiä ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä. Toiseksi tarvitaan julkisen velan kasvun pysäyttämistä sopeutus-toimien avulla. Kolmannen osa-alueen muodostavat kustannuskilpailukykyä parantavat toimet.

Suomen Pankki toi esiin, että kaikilla kolmella talouspolitiikan osa-alueella on edettävä merkittävästi, jotta suotuisa talouskehitys olisi mahdollinen. Huomattavia edistysaskeleita on jo otettu eläkeuudistuksen ja palkkojen nousuvauhtia hidasta-

neen, syksyllä 2013 solmitun palkkaratkaisun myötä. Lisäksi julkisen talouden sopeuttamistoimiin on ryhdytty. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan olleet vielä riittäviä.

Kokonaistuotanto oli Suomessa vuonna 2015 edelleen noin 7 % pienempi kuin se oli vuonna 2008 juuri ennen talouden vaikeuksien alkamista. Sen jälkeiseen talouden supistumiseen ovat johtaneet kansainvälisen talouskehityksen vaimeus, erityisesti matkapuhelintuotantoa koskenut teollisuuden rakennemuutos, työikäisen väestön määrän pieneneminen, työkustannusten nopeampi nousu Suomessa kuin useimmissa muissa maissa ja etenkin vuodesta 2014 lähtien myös Venäjän talouden vaikeuksien syveneminen.

Vuoden 2008 jälkeen keskimääräinen työn tuottavuus on Suomessa vähentynyt talouden vastoinkäymisten myötä. Työllisyystilanne on huonontunut, mutta työttömyysaste on edelleen selvästi euroalueen keskiarvon alapuolella. Julkisen talouden tila on heikentynyt tuntuvasti. Julkisessa taloudessa on tarpeen varautua vanhus- huoltosuhteen kasvuun ja osin siitä johtuvaan pitkän aikavälin kasvunäkymien vaihteeseen.

Suomen talouden vaimea kehitys jatkui

Bruttokansantuote pysyi vuonna 2015 jotta- kuinkin muuttumattomana edellisvuotiseen verrattuna. Kehitys jatkui siten heikkona, sillä edellisten kolmen vuoden ajan bruttokansantuote on supistunut. Viennin määrä

ei juuri muuttunut edellisvuotisesta, ja investointien väheneminen jatkui. Yksityinen kulutus sen sijaan lisääntyi edelleen, ja suhteessa bruttokansantuotteeseen sen arvo kasvoi ennätyskellisen suureksi. Tuotanto jatkoi supistumistaan teollisuudessa, kun taas palvelualoilla se kasvoi. Työllisyystilanteen heikkeneminen jatkui, ja työttömyysaste nousi noin 9,5 prosenttiin työvoimasta.

Inflaatio hidastui edelleen, kun energian hinta jatkoi laskuaan ja palkkojen nousuvauhti hidastui. Kuluttajahinnat jäivät jotta- kuinkin samalle tasolle kuin edellisenä vuonna. Vuoden jälkipuoliskolla inflaatio hidastui Suomessa euroalueen keskiarvoa hitaammaksi oltuaan aiemmin, vuodesta 2008 lähtien, pääosin euroalueen keskiarvoa nopeampaa.

Julkisyhteisöjen nettoluotonanto pysyi negatiivisena julkisen talouden sopeutustoimista huolimatta. Julkisyhteisöjen bruttopalkan suhde bruttokansantuotteeseen kasvoi suuremmaksi kuin 60 %.

Bruttokansantuotteen kehitys osoittautui vuonna 2015 jotta- kuinkin Suomen Pankin joulukuussa 2014 julkistaman ennusteen mukaiseksi. Vielä kesäkuussa 2014 Suomen Pankki oli ennustanut suotuisampaa talouskehitystä. Verrattuna joulukuun 2014 ennusteeseen viennin ja yksityisten investointien kehitys osoittautui odotettua heikommaksi, kun taas yksityinen kulutus kasvoi ennustettua enemmän. Vuotta 2016 koskevan talouskasvuennusteensa Suomen Pankki piti vuonna 2015 julkaisuissa ennusteissaan suunnilleen ennallaan verrattuna joulukuun 2014 ennusteeseen.

Missä kohdin Suomen Pankki ottaa kantaa kotimaan talouspolitiikkaan?

Suomen Pankki osallistuu euroalueen rahapoliittiseen päätöksentekoon ja rahapolitiikan toteuttamiseen mutta myös kotimaiseen talouspolitiikkaa koskevaan keskusteluun. Tämä perustuu sille demokraattisessa järjestyksessä annettuihin tavoitteisiin ja itsenäiseen asemaan.

Suomen Pankin kotimaista talouspolitiikkaa koskevat kannanotot nojautuvat tavoitteisiin, joita sille ja eurojärjestelmälle on annettu. Laki Suomen Pankista ja EU:n perussopimukset asettavat ensisijaiseksi tavoitteeksi hintavakauden. Tätä tavoitetta vaarantamatta tehtäväksi on lisäksi asetettu EU:n yleisen talouspolitiikan tukeminen sen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näihin tavoitteisiin kuuluu muun muassa tasapainoinen talouskasvu.

Lainsäädäntö määrittelee Suomen Pankille laajan itsenäisyyden toimia sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yksi käytettävissä oleva keino on osallistuminen kotimaiseen talouskeskusteluun.

Keskeinen edellytys hintavakauden ja tasapainoisen talouskasvun saavuttamiseksi on julkisen talouden kestävyys. Toinen edellytys on kotimaisen kustannustason tasapainoinen kehitys.

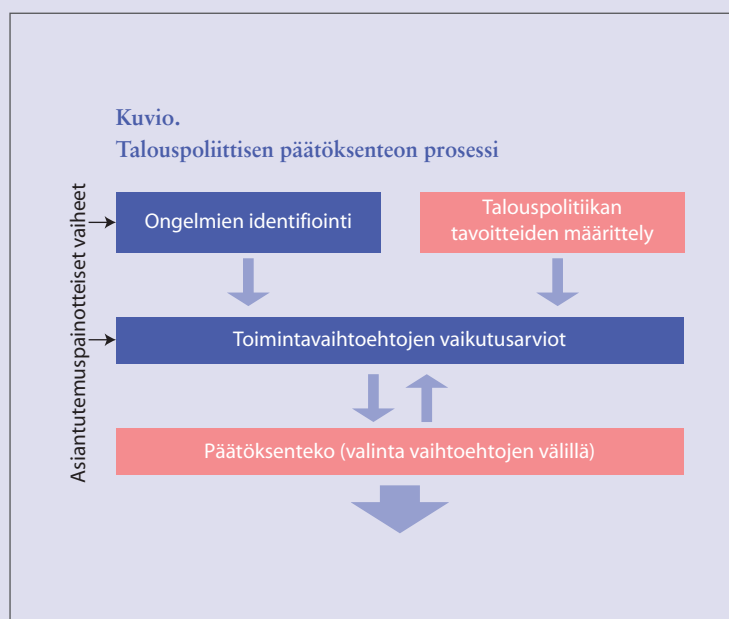
Suomen Pankki tarkastelee sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisen edellytyksiä ja siihen kohdistuvia riskejä laajasti. Yksi tärkeä näkökulma on rahoitusjärjestelmän vakaus. Kokonaistaloudellisen ennusteen sekä rahoitusjärjestelmän vakautta koskevan arvion laatimisen yhteydessä nousee usein esiin talouskehitykseen ja Suomen Pankille asetettuihin tavoitteisiin liittyviä kysymyksiä, jotka on perusteltua tuoda esiin kotimaisessa keskustelussa.

Talouspoliittinen päätöksenteko voidaan nähdä prosessina, jonka vaiheista osa painottuu talouden toimintaa koskevan asiantuntemuksen hyödyntämiseen ja osa arvovalintoihin. Suomen Pankin osallistuminen kotimaiseen keskusteluun koskee

ensisijaisesti asiantuntemusta edellyttäviä päätöksentekoprosessin vaiheita. Niitä ovat ongelmien tunnistaminen ja toimintavaihtoehtojen vaikutusten arviointi (ks. kuvio).

Suomen Pankki arvioi säännöllisesti julkisen talouden kestävyuden ja kustannuskehityksen tasapainon tilaa ja näitä uhkaavien ongelmien mittaluokkaa. Pankki arvioi niin ikään, millaista finanssipolitiikan, rakenneuudistusten ja kustannustason kehityksen tulisi olla, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa.

Finanssipolitiikan yksittäisten toimien ja rakenneuudistusten valitseminen sisältää usein arvovalintoja, joihin keskuspankin ei ole perusteltua ottaa kantaa. Sen sijaan Suomen Pankki arvioi, miten mahdolliset rakenneuudistukset vaikuttavat julkisen talouden kestävyteen, miten mahdolliset finanssipolitiikan toimet vaikuttavat julkisen talouden tilaan ja miten työmarkkinaratkaisut vaikuttavat kustannustason kehitykseen.

Yksittäisiäkin politiikkatoimia Suomen Pankki voi suositella, jos tavoitteiden saavuttaminen näyttää ilman niitä hyvin epätodennäköiseltä. Tällaisiin toimiin kuuluu esimerkiksi eläkeuudistus, josta eduskunta päätti vuonna 2015.

Suomen Pankin kannanotot nojautuvat asiantuntemukseen. Muussa tapauksessa niistä ei olisi hyötyä keskuspankille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Kannanotot perustuvat tutkimustietoon, kansainvälisiin kokemuksiin tai muuten julkisesti perusteluun analyysiin.

Rahamuseossa avattiin huhtikuussa näyttely ”Yhteinen velkamme – valtion lainanotto vuosina 1859–2015”. Avajaisissa vierailivat Valtiokonttorin Mika Arola, Suomen Pankin Tuomas Välimäki, valtiovarainministeriön Mikko Spolander ja Suomen Pankin Kimmo Virolainen.

Kuva: Peter Mickelsson.

Rahoitusjärjestelmä

*Suomen Pankki vaikuttaa rahoitusjärjestelmän vakauteen tunnistamalla ja arvioimalla vakau-
teen kohdistuvia järjestelmäriskejä sekä edistämällä toimenpiteitä, joilla näitä riskejä torju-
taan riittävän aikaisessa vaiheessa sekä kotimaassa että Euroopan tasolla.*

*Suomen Pankin pääjohtaja toimii päätöksentekijänä Euroopan järjestelmäriskikomiteas-
sa, joka on Euroopan finanssivalvontajärjestelmään kuuluva EU-elin. Komiteassa analysoi-
daan EU:n rahoitusjärjestelmän riskejä ja annetaan varoituksia sekä suosituksia kansallisille
viranomaisille toimenpiteistä vakauden tukemiseksi. Myös EKP:n neuvosto käsittelee rahoit-
usvakauteen liittyviä kysymyksiä. Suomen Pankin asiantuntijat osallistuvat näiden asiakoko-
naisuuksien valmisteluun sekä muuhun komiteoissa ja työryhmissä tehtävään työhön. Tämä
työskentely hoidetaan yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa.*

*Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan asiantuntijoiden yhteisen analyysin ja yhteisten
vaikutusarvioiden pohjalta Suomen makrovakausriskiviranomainen – Finanssivalvonnan johto-
kunta – teki vuoden 2015 aikana ensimmäiset päätöksensä ns. makrovakausriskivirasto-
toiminnasta. Suomen Pankki korosti lausunnoissaan ja arvioissaan, että päätöksentekijöillä tulisi
olla laajempi keinovalikoima rahoitusmarkkinoiden mahdollisten ylilyöntien ja kriisien
ehkäisemiseksi.*

Rahoitusjärjestelmän vakaus

Euroalueen talouden asteittainen elpyminen on edistänyt talousalueen rahoitusjärjestel-
män vakautta ja pankkisektorin vahvistu-
mista. Euroalueen pankkien kannattavuus
kohentui vuoden 2015 aikana aiempien
vuosien heikolta tasolta. Vakavaraisuuden
vahvistuminen on parantanut pankkien
luotonanto- ja riskinsietokykyä.

Pankkien luotonantokyvyn vahvistumi-
sesta huolimatta markkinaehtoisien rahoit-
uksen ja muiden rahoituslaitosten kuin
pankkien merkitys varsinkin suurten yritys-
ten rahoituksen lähteenä on kasvanut.
Euroalueen yritysten velkarahoituksesta
alueen pankkien osuus on vuoden 2008
lopulta supistunut 10 prosenttiyksikön ver-
ran eli 40 prosenttiin.

Erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset
ovat kuitenkin edelleen riippuvaisia pankki-
rahoituksesta. Euroopan komission syyskuus-
sa 2015 julkistamalla laajalla toimenpide-
ohjelmalla – pääomamarkkinaunionilla –
pyritään monipuolistamaan yritysten rahoit-
usvaihtoehtoja ja siten luomaan Eurooppaan
investointeja, työpaikkoja ja talouskasvua.

Euroopan rahoitusmarkkinoilla vuosi
2015 oli monia aiempia vuosia rauhallisem-
pi. Silti voimakkaita markkinaliikkeitä
aiheuttivat etenkin kesän alkupuolella
Kreikan poliittisen tilanteen kärjistyminen
ja loppukesästä alkaen Kiinan tulevaa
talouskehitystä koskeneen epävarmuuden
kasvu.

Nousevien talouksien kasvun hidastu-
minen ja viime vuosina mittavana säilynyt
velkaantuneisuus synnyttävät vakauriskejä
kansainvälisessä rahoitusjärjestelmässä.
Kotitaloussektorin suuri velkaantuneisuus
ja asuntojen hintojen voimakas ja pitkään
jatkonut nousu ovat puolestaan herättäneet
huolta Ruotsissa ja Norjassa. Näiden mai-
den asuntomarkkinoilla mahdollisesti kehiti-
tyvät häiriöt voisivat välittyä myös
Suomeen erityisesti yhentyneen pohjois-
maisen pankkijärjestelmän kautta.

Pankkisektorin kannattavuus ja vakavaraisuus säilyneet hyvinä

Suomen talouden jo useita vuosia jatku-
neesta heikosta kasvusta huolimatta koti-
maisten pankkien kannattavuus ja vaka-
varaisuustunnusluvut ovat säilyneet hyvinä.

Alhainen korkotaso on pienentänyt rahoituskatteen suhteellista merkitystä pankkien tulorakenteessa. Samanaikaisesti arvopaperisidonnaisten ja muiden tuottojen suhteellinen merkitys on kasvanut ja tämä on tukenut pankkien kannattavuutta. Tulorakenteen muutoksen myötä pankkien tulokehitys on kuitenkin aikaisempaa alttiimpi rahoitusmarkkinoiden häiriöille.

Suomessa toimivien pankkien vakavaraisuus on kohentunut vuoden 2015 aikana. Ydinvakavaraisuussuhde oli syyskuun 2015 lopussa 19,6 % (12/2014: 15,8 %) ja keskimääräinen kokonaisvakavaraisuussuhdeluku 21,6 % (12/2014: 17,3 %). Ydinpääomien osuus omista varoista oli vajaat 91 %, ja omien varojen laatu on säilynyt hyvänä.

Vakavaraisuussuhdelukujen kasvun taustalla ovat pääomien hankinta sekä kertyneiden voittovarojen kasvu. Luottoriskien arvioinnissa sovellettavien sisäisten mallien käyttö on lisääntynyt, mikä on osaltaan vähentänyt riskipainotettujen saamisten määrää ja kohentanut vakavaraisuuslukuja.

Pankkien arvonalentumistappiot ovat vuoden 2015 aikana lievästi kasvaneet, mutta muutokset ovat olleet vähäisiä. Vuoden 2015 ensimmäisen puoliskon aikana luottotappiot olivat vain 0,1 % luottokannasta, ja kesäkuun 2015 lopussa järjestämättömät saamiset olivat 1,5 % arvonalentumiset sisältävästä luotonannosta sekä vieraan pääoman ehtoisista arvopapereista. EU:n suhdeluku oli vastaavana aikana 5,8 %. Suomessa toimivien pankkien järjestämättömien saamisten osuus on EU:n pienimpiä.

Suomessa toimivien pankkien maksuvalmius ja varainhankinta ovat säilyneet hyvinä. Talletusvarainhankinta on alhaisesta korkotasosta huolimatta pysynyt vakaina ja maturiteetiltaan pidentynyt markkinavarainhankinta on toiminut moitteetta. Pankkien likvidejä varoja koskeva uusi EU:n maksuvalmiusvaatimus tuli voimaan lokakuussa 2015 aluksi 60 prosentin suuruisena. Täysimääräisenä (100 %) vaatimus tulee voimaan vuoden 2018 alusta lukien.

Kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta välittyvien riskien ohella Suomen rahoitusjärjestelmään kohdistuvat uhkat liittyvät ensisijaisesti kotimaisen reaalityökalouden heikkoon kasvuun sekä kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin suhteutetun velan jatkuvaan kasvuun.

Yksityisen sektorin luottokannan kasvu nopeutui

Yksityisen sektorin korollisen velan kasvu nopeutui hieman vuonna 2015. Kotitalouksien lainakannan kasvu muuttui vuoden 2015 aikana jonkin verran edellisvuotista ripeämmäksi. Marraskuussa kasvu oli 2,5 %, kun se vuotta aiemmin oli 2,0 %.

Kotitalouksien velka kasvoi kaikissa keskeisissä velkaerissä. Asuntolainakannan suurenemista tuki uusien nostettujen asuntolainojen kasvun ohella pankkien myöntämien lyhennysvapaiden tai muiden lainanhoitojoustojen käytön lisääntyminen vuoden 2015 aikana.

Marraskuussa 2015 asuntolainakannan vuosikasvu oli 2,5 %, kun se edellisenä vuonna jäi 1,6 prosenttiin. Kulutusluottojen sekä muiden, kuten esimerkiksi opintolainojen, kasvu on ollut tätä ripeämpää.

Kotitalouksien asumiseen liittyvien kokonaisvelkojen rakenne on muuttunut. Kotitalouksien asunto-osakeyhtiölainojen osuus asuntoluotoista kasvaa ripeästi. Asunto-osakeyhtiölainojen määrä oli syyskuun 2015 lopussa 14,3 mrd. euroa eli lähes 16 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Niiden osuus kotitalouksien 136,3 mrd. euron luottokannasta oli syyskuussa runsaat 10 %, kun osuus viisi vuotta aikaisemmin oli vajaat 7 % kaikista kotitalouksien lainaveloista.

Kotitalouksien velan kasvun seurauksena velkaantumistasetta kuvaava tunnusluku, velat suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin, on jatkanut suurenemistaan. Syyskuun 2015 lopussa velkaantumisaste oli 123,5 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 121,6 %. Velkaantuneisuuden kasvusta huolimatta kotitalouksien velanhoidokyky on säilynyt hyvänä. Kotitalouksien

ongelmalainojen määrä on säilynyt pienenä suhteessa lainakantaan. Esimerkiksi pankkien järjestämättömät asuntolainasaamiset olivat kesäkuun lopussa runsaat miljardi euroa eli 1,2 % pankkien asuntolainakannasta.

Rahoitusjärjestelmäpolitiikka

Makrovakauseräpolitiikalla ehkäistään rahoitusjärjestelmän ylilyöntejä ja kriisejä. Suomessa makrovakauseräpäätöksiä on vuoden 2015 alusta lähtien neljännesvuosittain tehnyt Finanssivalvonnan johtokunta.

Päätöksenteossa hyödynnetään keskeisten viranomaisten, mm. Suomen Pankin, osaamista sekä kokonaistalouden näkökulmaa. Euroalueella päätöksentekijä on Euroopan keskuspankin neuvosto, joka tekee päätöksensä koko alueen rahoitusvakauden näkökulmasta (ks. kehikko 4).

Vakauden turvaamiseksi päätöksentekijöillä on oltava käytössään riittävät keinot tehtävien hoitamiseksi eli ns. makrovakauserävälineet. Makrovakauseräpäätöksistä vastaavan viranomaisen on tapauskohtaisesti arvioitava lainsäädännön mahdollistamien makrovakauserävälineiden käyttöönoton ajoitus ja tarkoituksenmukaisuus.

Suomen Pankki aktiivinen kotimaisessa makrovakauseräpolitiikassa

Suomen Pankki otti vakausarvioissaan vuoden aikana kantaa tarvittaviin makrovakauserävälineisiin. Kannanotoissaan pankki painotti mm. tarvetta hillitä asuntolainamarkkinoiden mahdollista ylikuumenemistä ja kotitalouksien ylivelkaantumista muilla-kin keinoin kuin heinäkuussa 2016 käyttöön otettavalla enimmäisluototussuhteella.

Finanssivalvonnan johtokunnalla on ollut vuoden 2015 alusta alkaen neljännesvuosittaisella päätöksellään mahdollisuus asettaa pankeille korkeintaan 2,5 prosentin suuruinen muuttuva lisäpääomavaatimus.

Vuonna 2015 tämän makrovakauserävälineen käyttö ei ollut heikon suhdannetilanteen vuoksi tarkoituksenmukaista.

Vuoden 2015 toisen neljänneksen makrovakauseräpäätöksessä rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävälle luottolaitoksille (Nordea Pankki Suomi, OP Ryhmä, Danske Bank ja Kuntarahoitus) asetettiin 0,5–2 prosentin suuruiset lisäpääomavaatimukset, jotka luottolaitosten tuli täyttää tammi-kuussa 2016.

Suomen Pankki toi keväällä 2015 makrovakauseräpäätöksen pohjaksi antamassaan lausunnossa esiin mahdollisen tarpeen korottaa pankkien vakavaraisuuslaskennassa käyttämien asuntolainojen riskipainoja. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan tekemän analyysin pohjalta Finanssivalvonnan johtokunta totesi vuoden viimeisen makrovakauseräpäätöksensä yhteydessä, että asuntolainojen riskipainot ovat makrovakauserä näkökulmasta pienet, kun otetaan huomioon arviot niiden riittävydestä kattamaan asuntolainoista aiheutuvat luottotappiot vakavassa stressitilanteessa sekä tarve varautua kotitalouksien velkaantumiseen liittyviin järjestelmäriskkeihin. Finanssivalvonta päätti samalla aloittaa valmistelut riskipainojen korottamiseksi.

Suomen Pankki osallistuu yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa rahoitusvakautta ja makrovakauseräpolitiikkaa koskevien asiakokonaisuuksien valmisteluun EKP:n ja Euroopan järjestelmäriskikomitean alaisissa työryhmissä ja komiteoissa. Pohjoismaiden ja Baltian maiden keskuspankkien ja pankkivalvojen makrovakauseräfoorumissa keskeisiksi teemoiksi nousivat vuonna 2015 mm. keinot alueen kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi, sääntelyn vastaavuoroinen tunnustaminen maiden rajojen yli eli ns. vastavuoroisuusperiaate sekä pohjoismaisen pankkisektorin mahdollisten muutosten vaikutukset makrovakauseräpolitiikkaan.

Pankkiunionin instituutiot Suomessa

EU-maiden pankkiunioni koostuu kolmesta pilarista: yhteinen valvontamekanismi, yhteinen kriisinratkaisumekanismi ja yhteinen eurooppalainen talletussuojajärjestelmä. Vuosi 2015 oli yhteisen valvontamekanismin ensimmäinen toimintavuosi. Euroopan keskuspankin suorassa valvonnassa ovat kaikki euroalueella toimivat merkittävät luottolaitokset. Suomesta suorassa valvonnassa ovat Nordea Pankki Suomi, OP Ryhmä, Danske Bank sekä vuoden 2016 alusta alkaen Kuntarahoitus.

Suomessa Finanssivalvonta osallistuu merkittävien luottolaitosten valvontaan, valvontamekanismin päätöksentekoon sekä vastaa vähemmän merkittävien pankkien suorasta valvonnasta. Yhteisen valvontamekanismin valvontaelin (Supervisory Board) valmistelee päätösluonnokset EKP:n neuvoston hyväksyttäväksi. Jos EKP:n neuvosto ei määrääjan kuluessa vastusta päätösluonnosta, se katsotaan hyväksytyksi. Suomesta valvontaelimeen osallistuvat Finanssivalvonnan johtaja, EKP:n erikseen nimeämä edustaja sekä Suomen Pankin edustaja.

Pankkiunionin muodostamisen myötä EKP:lle annettiin myös makrovakauspoliittikkaan liittyvää toimivaltaa pankkiunionin jäsenmaissa. EKP:llä on oikeus kiristää EU:n vakavaraisuusasetukseen ja -direktiiviin sisältyvien makrovakaussäätöjen käyttöä. EKP:n neuvosto tekee makrovakauspäätökset. EKP ja kansalliset keskuspankit yhdessä arvioivat rahoitusjärjestelmän heikkouksia ja häiriönsietokykyä EKP:n rahoitusvakauskomiteassa. Suomen Pankki valmistelee Finanssivalvonnan kanssa makrovakauspoliittikkaa koskevaa EKP-yhteistyötä.

EKP:n neuvosto ja valvontaelin kokoontuvat säännöllisesti myös makrovakaussuorissa, jonka keskusteluissa yhdistyvät pankkivalvonnan ja makrovakaussuorin näkökulmat.

Pankkiunionin toinen pilari on yhteinen kriisinratkaisumekanismi. Se koostuu EU:n yhteisestä kriisinratkaisuneuvostosta, yhteisestä kriisinratkaisurahastosta sekä kansallisista kriisinratkaisuviranomaisista. Kriisinratkaisumekanismi aloitti toimintansa täydessä laajuudessaan tammikuun 2016 alusta.

Yhteisen kriisinratkaisurahaston varat (n. 55 mrd. euroa) kartutetaan pankeilta kerättävillä vakaussuorilla asteittain vuoteen 2024 mennessä. Pankkiunionin jäsenmaat ovat sopineet, että siirtymäaikana kukin jäsenmaa täydentää omalta osaltaan kriisinratkaisurahaston varoja, jos joudutaan tilanteeseen, jossa rahaston senhetkinen pääoma ei riitä kriisin selvittämiseen.

Kriisinratkaisumekanismi mahdollistaa pankkien ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisun tilanteissa, joissa pankit joutuisivat vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin yhteisestä pankkivalvonnasta huolimatta. Keskeisen periaatteen mukaan vaikeuksiin ajautuneen pankin taakanjaosta vastaavat ensisijaisesti pankin omistajat ja velkojat.

Suomen uusi kriisinratkaisuviranomainen, Rahoitusvakaussuorasto, aloitti toimintansa kesällä 2015. Valtiovarainministeriö vastaa viraston tulosoikeudesta ja valvonnasta. Virastolla on neuvottelukunta, jonka tehtävänä on varmistaa viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedonvaihto Rahoitusvakaussuoraston vastuulle kuuluvissa asioissa. Neuvottelukunta koostuu Rahoitusvakaussuoraston, valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan nimeämistä edustajista. Rahoitusvakaussuorasto toimii Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteydessä. Virasto osallistuu EU:n kriisinratkaisumekanismiin toimintaan yhteisessä kriisinratkaisuneuvostossa ja kriisinratkaisukollegioissa. Virasto hoitaa myös talletussuojaan liittyviä tehtäviä ja hallinnoi Talletussuojarahastoa.

Sekä valvontamekanismin että kriisintarkaisumekanismin perustana on yhteinen ns. sääntökirja, jota noudatetaan kaikissa EU-maissa. Tavoitteena on sääntelyn, valvonnan ja kriisintarkaisun yhdenmukaisuus.

Pankkiunionin kolmas pilari – yhteisen valvontamekanismin ja yhteisen kriisintarkaisumekanismin lisäksi – on yhteinen eurooppalainen talletussuojajärjestelmä. Muiden pankkiunionin osien tavoin talletussuojajärjestelmä toimiessaan kasvattaisi rahoitusjärjestelmän kriisinsietokykyä ja heikentäisi kytköstä pankkien ja valtion ongelmien välillä. Toistaiseksi talletussuoja on edennyt vain osittain yhdenmukaistamalla kansallisia talletussuojajärjestelmiä. Nykyisen hajautetun järjestelmän ongelmaksi koetaan sen epävarmuus laajoissa järjestelmäkriiseissä.

Euroopan komissio teki marraskuussa 2015 esityksen uudeksi Euroopan laajuiseksi talletussuojajärjestelmäksi, joka pyritään toteuttamaan kolmessa vaiheessa vuoteen 2024 mennessä. Ehdotukseen sisältyy useita mekanismeja, joilla yhteisen talletussuojarahaston riskejä rajoitettaisiin, kunnes tavoitteena olevan täysin yhteisen talletussuojajärjestelmän edellytykset on saavutettu.

Rahoitusvakauden ja häiriönsietokyvyn vahvistaminen on välttämätön edellytys talous- ja rahaliiton kestävyuden turvaamiseksi. Pankkiunionin viimeistely ja laajemman yhtenäisen pääomamarkkinaunionin luominen ovat taloudellisesti mahdollisia tapoja korjata talous- ja rahaliiton puutteita ja edistää talouden vakautta luovia riskinjakomekanismeja. Suomen Pankki tukee osaltaan näiden tavoitteiden saavuttamista.

Paneelikeskustelijoita Suomen Pankin ja Euroopan keskuspankin yhteisessä konferenssissa Finlandia-talossa kesäkuussa.

Kuva: Peter Mickelsson.

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri

Suomen Pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluu huolehtia osaltaan maksu- ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä osallistua sen kehittämiseen. Toimiva rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri – maksujärjestelmät sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmät – luo perustan rahoitusmarkkinoiden vakaudelle.

Suomen Pankin yleisvalvontatehtäviin kuuluvat järjestelmien seuranta ja yleisvalvonta-arviointi. Suomessa käytetään pääosin ulkomaisia maksu- ja selvitysjärjestelmiä, joten kansainvälinen yhteistyö on laajaa. Pankki osallistuu aktiivisesti yleisvalvonta- ja politiikkatyöskentelyyn eurojärjestelmässä ja sen ulkopuolella.

Kesäkuussa 2015 Suomen Pankki järjesti yhdessä Euroopan keskuspankin (EKP) kanssa kansainvälisen vähittäismaksamista käsitelleen konferenssin. Lähes 200 asiantuntijaa ja akateemista tutkijaa paneutui Helsingissä pidetyssä konferenssissa vähittäismaksamisen kehitystrendeihin, maksutapojen muutokseen ja sääntelyn vaikutuksiin. Digitalisaatio ja sen vaikutukset nousivat keskusteluissa keskeisiksi teemoiksi (ks. kehikko 5). Konferenssissa puhuivat muun muassa EKP:n johtokunnan jäsen Yves Mersch, Euroopan komission varapuheenjohtaja Andrus Ansip ja komission pääosaston johtaja Jonathan Faull.

Vähittäismaksamisen kehittämiseksi vuonna 2014 perustettu maksuneuvosto jatkoi Suomen Pankin johdolla työtään edellisuoden työryhmäraporttien suositusten edistämiseksi. Maksufoorumi puolestaan järjestettiin toukokuussa jo yhdeksännen kerran. Tällä kertaa tämä keskuspankin organisoima suomalaisille toimijoille suunnattu tapahtuma keskittyi maksamisen innovaatioihin ja

kyberturvallisuuteen. Suomen Pankki uudisti myös EKP:n maksuliiketoimintasetuksen mukaisen tiedonkeruun kertomusvuoden aikana. Tilastoista julkaistiin yhteenvedo Suomen Pankin verkkosivuilla ja kattavat aikasarjakohtaiset tiedot EKP:n sivuilla.

Kesäkuussa ensimmäiset arvopaperikeskukset ja keskuspankit ottivat käyttöön yleiseurooppalaisen arvopaperikaupan selvitysalustan nimeltään TARGET2-Securities (T2S). Se on eurojärjestelmän toteuttama mittava arvopaperi-infrastruktuurin yhtenäistämishanke. Käyttöönottoa edelsi eurojärjestelmän ja arvopaperimarkkinavalvojien positiivinen yleisvalvontaarvio selvitysalustasta. Arvio hyväksyttiin EKP:n neuvostossa huhtikuussa 2015. Arvopaperikeskukset ja keskuspankit siirtyvät alustan käyttäjiksi useassa eri vaiheessa, ja hankkeeseen on kohdistunut merkittäviä aikatauluhaasteita. Suomen Pankki liittyy alustan käyttäjäksi syyskuussa 2016.

Suomen Pankki seuraa yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa tiiviisti Suomen arvopaperikeskuksen, Euroclear Finland -yhtiön, omaa kolmivaiheista hanketta liittyä T2S-alustan käyttäjäksi. Liittyminen on siirtynyt syyskuulle 2017. Samalla seurataan markkinoiden valmiutta ottaa käyttöön T2S. Finanssivalvonnan kanssa tehdään yhteistyötä myös keskusvastapuolien toiminnan seurannassa. Uusi ulkomainen keskusvastapuoli aloitti osakekauppojen määrittämisen Suomen markkinoilla marraskuussa.

Suomen Pankki ylläpitää ja kehittää myös maksu- ja selvitysjärjestelmäsimulaattoria ja tämän pohjalta eurojärjestelmälle kehitettyä TARGET2-simulaattoria. Maksu- ja selvitysjärjestelmäsimulaattoria käytetään kvantitatiivisen analyysin työkaluna ympäri maailmaa. Suomen Pankki järjesti kansainvälisen simulaattoriseminaarin elokuussa jo kolmattatoista kertaa.

Digitalisaatio muovaa maksamista

Maksaminen on olennainen osa talouden toimintaa. Digitalisaatio osana yhteiskunnan laajempaa muutosta muovaa myös maksamista.

Suurin osa Suomessa maksettavista maksuista suoritetaan tänä päivänä digitaalisesti, ja sähköisten maksujen osuus asukasta kohden on Suomessa maailman suurimpia. Viime vuosina digitalisaatio on entistään vauhdittanut uusien maksusovellusten tuloa markkinoille. Samoin digitalisaatiota on myös hyödynnetty laajemmin yritysten taloushallinnon tehostamisessa. Esimerkiksi maksamiseen kytkeytyvän e-laskutuksen myötä on saavutettavissa merkittäviä säästöjä, kun digitaalisen tiedon avulla yritysten sisäisiä prosesseja ja raportointia voidaan automatisoida.

Uuden tekniikan hyödyntäminen on helpottanut ja nopeuttanut maksamista. Esimerkiksi kontaktiton lähimaksaminen mahdollistaa entistä sujuvamman maksamisen ja kassa-asioinnin. Lähimaksamisen suosio kasvaa, koska siihen soveltuvien korttien liikkeeseenlasku on lisääntynyt ja maksupäätelaitteita on päivitetty erityisesti vuoden 2015 aikana. Vaikka lähimaksaminen on toistaiseksi ollut mahdollista vain alle 25 euron maksuissa, on odotettavissa, että se vähentää varsinkin pieniä käteismaksuja vähittäiskaupan kassoilla.

Internetin myötä yleistyneessä ns. 24/7-maailmassa kuluttajien odotukset myös sähköisen maksamisen reaaliaikaistumisesta ovat kasvaneet. Välitön maksun suorittaminen henkilöltä henkilölle on nykyään mahdollista mm. mobiililaitteilla: jos esimerkiksi yksi ruokailijoista maksaa yhteisen ravintolalaskun, muut voivat maksaa osuutensa hänelle jakamalla maksun

mobiilisovelluksella keskenään. Lisäksi välitön maksaminen on mahdollista digitaalisesti lompakoksi kutsuttujen sovellusten avulla. Suomessa nämä palvelut eivät vielä toistaiseksi ole laajalti käytössä.

Maksusovelluksia tarjoavat pankkien ohella uudet toimijat, kuten tekniikan ja puhelinten valmistajat, puhelinoperaattorit, kansainväliset verkkokaupat ja internet-palveluiden tarjoajat. Nämä toimijat ovat häivyttäneet maksamisen ostotapahtuman taustalle. Maksutapa on määritelty jo sovelluksen tai palvelun käyttöönoton yhteydessä, ja ostotilanteessa maksajalta ei edellytetä aktiivista toimintaa. Maksu hoidetaan käytännössä ikään kuin huomaamatta. Uusissa sovelluksissa korostuu asiakaskokemuksen vaivattomuus.

Bitcoinin kaltaiset digitaaliset valuutat pyrkivät niin ikään haastamaan perinteisiä maksujenvälitysjärjestelmiä. Niiden käyttö on tähän asti ollut kuitenkin erittäin vähäistä. Olennaisempaa on digitaalisten valuuttojen takana olevan hajautetun kirjanpidon ja lohkoketjutekniikan tarjoama mahdollisuus toteuttaa osapuolten kesken erilaisia transaktioita ja varmistaa luotettavasti ja nopeasti tietojen oikeellisuus.

Vaikka uusien maksusovellusten määrä on kasvanut voimakkaasti, niiden taustalla toimivat maksujärjestelmät ovat säilyneet miltei muuttumattomina. Edelleenkin uudet maksutavat nojaavat pitkälti perinteisiin maksuinstrumentteihin, erityisesti korttimaksamiseen. Nykyisten järjestelmien tulevaisuus riippuu siitä, pystytäänkö uusia teknisiä ratkaisuja, esimerkiksi lohkoketjutekniikkaa, hyödyntämään riittävän luotettavien ja turvallisten järjestelmien aikaansaamiseksi.

Maksujärjestelmäpalvelut

Strategiansa mukaisesti Suomen Pankki varmistaa kilpailukykyisten keskuspankki-palveluiden saatavuuden Suomessa.

Suomen Pankki tarjoaa maksujärjestelmäpalveluja TARGET2- Suomen Pankki -osajärjestelmänsä kautta. Eurojärjestelmän omistama ja operoima TARGET2-järjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system), jossa pankkien maksut suoritetaan reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä, on jo pitkään toiminut näiden palveluiden kulmakivenä. TARGET2-järjestelmän kautta toteutetaan myös eurojärjestelmän rahapolitiikan operaatiot, ja keskeiset maksu- ja selvitysjärjestelmät siirtävät katteensa sen avulla.

TARGET2-järjestelmä on toiminut luotettavasti, ja järjestelmän käytettävyys täytti jälleen sille asetetut tavoitteet vuonna 2015. Vuoden aikana järjestelmässä kirjattiin päivittäin keskimäärin noin 344 000 maksua, joiden yhteenlaskettu arvo oli noin 1 900 mrd. euroa. Maksujen määrä pieneni hieman edellisvuotiseen verrattuna, mutta niiden arvo pysyi samalla tasolla. TARGET2-järjestelmässä oli joulukuussa 2015 noin 1 000 suoraa osapuolta, jotka

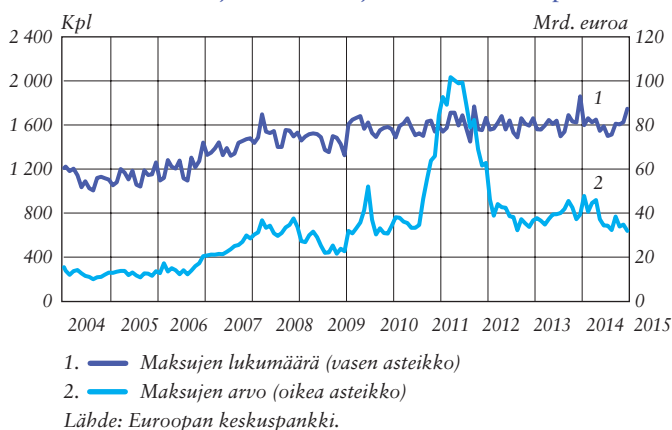
olivat liittyneet järjestelmään 24 keskuspankin osajärjestelmän kautta.

Suomen Pankin osajärjestelmässä kirjattujen maksujen määrä säilyi lähes ennallaan, mutta niiden yhteenlaskettu arvo laski hieman. Maksuja kirjattiin keskimäärin 1 600 päivässä. Näiden maksujen yhteenlaskettu arvo oli noin 38 mrd. euroa (kuvio 9). Suomen Pankin osajärjestelmässä oli vuoden lopussa 23 osapuolta, joista kolme oli liitännäisjärjestelmiä.

Vuosi 2015 oli ensimmäinen kokonainen vuosi, jolloin Suomen Pankki tarjosi vakuushallintapalveluita asiakkailleen uuden, vuoden 2014 lopulla käyttöön otetun vakuushallintajärjestelmän BoF-CMS-Colan kautta. Vuoden aikana Cola-järjestelmässä hallinnoitiin keskimäärin 21,6 mrd. euron edestä vakuuksia.

Osana omaa sisäistä TARGET2-Securities (T2S) -projektiaan Suomen Pankki edisti järjestelmän testausta vuoden 2015 aikana. Asiakkaille tarjottavat keskuspankkipalvelut täydentyvät T2S-alustaan liittymisen myötä, kun Suomen Pankki aloittaa keskuspankkirahaselvityksen mahdollistavien rahatilien tarjoamisen asiakkailleen.

Kuvio 9.
TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän osapuolten
TARGET-maksujen lukumäärä ja arvo keskimäärin päivässä

Varallisuuden hallinnointi

Suomen Pankki hallinnoi yhteensä 18 560 milj. euron varallisuutta. Hallinnoitava varallisuus koostuu Suomen Pankin rahoitusvarallisuudesta, osasta Euroopan keskuspankin valuuttavarantoa sekä Suomen Pankin eläkerahaston varallisuudesta. Vuoden 2015 lopussa Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvo oli 16 883 milj. euroa, EKP:n valuuttavaranto-osuuden arvo 1 045 milj. euroa ja pankin eläkerahaston arvo 632 milj. euroa.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinnointi

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus koostuu valuuttavarannosta, euromääräisestä korkosijoitusvarallisuudesta, kullasta ja osakeista. Valuuttavaranto muodostuu valuuttamääräisestä sijoitusvarallisuudesta, likvidivarallisuudesta sekä Kansainvälisen valuuttarahaston (International Monetary Fund, IMF) erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä (Special Drawing Rights, SDR) (taulukko 1).

Sijoitustoiminnan tavoitteet ja tuotto

Suomen Pankki sijoittaa varallisuuttaan kansainvälisille rahoitusmarkkinoille. Sijoitustoiminnan tavoitteena on täyttää keskuspankille asetetut vaatimukset hallinnoitavan varallisuuden likvidiydestä, turvallisuudesta ja tuotosta. Suomen Pankki turvaa sijoitustoiminnallaan rahoitusvarallisuutensa arvon sekä tarvittaessa kykynsä tukea pankkijärjestelmän maksuvalmiutta.

Varallisuuden likvidiys turvataan erityisellä likvidivarallisuudella, jonka tarkoituksena on varmistaa Suomen Pankin kyky tarjota likviditeettiä äkillisiin politiikka-tarpeisiin kaikissa olosuhteissa. Sijoitusvarallisuuden hallinnoinnissa tavoitteena on turvata rahoitusvarallisuuden arvo sekä Suomen Pankin kyky vastata tuleviin keskuspankkiveloitteisiin. Sijoituksille asetetut tiukat riskirajoitteet takaavat sen,

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus

	31.12.2015 Milj. euroa	31.12.2014 Milj. euroa
<i>Kulta</i>	1 534	1 557
<i>Valuuttavaranto</i>	6 193	5 644
<i>SDR</i>	381	524
<i>Likvidivarallisuus</i>	1 474	1 316
<i>Valuuttamääräinen sijoitusvarallisuus</i>	4 338	3 804
<i>Euromääräinen rahoitusvarallisuus</i>	9 023	9 227
<i>Osakevarallisuus</i>	132	10
<i>Yhteensä</i>	16 883	16 438

SDR-suojauskauppojen vaikutus on otettu huomioon vähentämällä SDR-komponenttivaluuttojen määrää valuuttamääräisessä sijoitusvarallisuudessa ja lisäämällä euromääräistä rahoitusvarallisuutta.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden jakauma valuutoittain

<i>Valuutta</i>	31.12.2015 Milj. euroa	31.12.2014 Milj. euroa
<i>Euro (EUR)</i>	9 156	9 237
<i>Yhdysvaltain dollari (USD)</i>	4 487	3 942
<i>Englannin punta (GBP)</i>	880	793
<i>Japanin jeni (JPY)</i>	445	385
<i>Kulta (XAU)</i>	1 534	1 557
<i>SDR</i>	381	524
<i>Rahoitusvarallisuus yhteensä</i>	16 883	16 438

SDR-suojauskauppojen vaikutus on otettu huomioon vähentämällä SDR-komponenttivaluuttojen (USD, GBP, JPY) määrää ja lisäämällä eurojen määrää. Osakevarallisuus sisältyy eurojen osuuteen.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.

Suomen Pankin oman rahoitusvarallisuuden tuotto* vuosina 2015 ja 2014

	2015 %	2015 Milj. euroa	2014 %	2014 Milj. euroa
<i>Korkotuotto</i>	0,39	57,5	1,39	183,9
<i>Valuuttojen arvonnmuutos</i>	3,83	551,2	3,82	523,4
<i>Osaketuotto</i>	10,81**	2,1	0,00	0,1
<i>Yhteensä</i>	4,25	610,9	5,26	707,2

** Ilman kulta ja erityisiä nosto-oikeuksia.*

*** Osakevarallisuutta kasvatettaessa tuottoprosentti ja euromääräinen tuotto eivät ole suoraan verrannolliset.*

Lähde: Suomen Pankki.

että rahoitusvarallisuus on sijoitettu turvalisesti.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto vuonna 2015 oli 4,25 % eli noin 610,9 milj. euroa. Kokonaistuotto jakautuu korko- ja osaketuottoon sekä valuutta-

Taulukko 4.

Suomen Pankin likvidi- ja korkosijoitusvarallisuuden allokaatio vuoden 2015 lopussa

Likvidivarallisuus	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden JVK:t	100
Korkosijoitusvarallisuus	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden JVK:t	59
Valtiosidonnaiset JVK:t	25
Katetut JVK:t	8
Yritysten JVK:t	7
Käteinen	0
Yhteensä	100

Lähde: Suomen Pankki.

kurssimuutoksista johtuvaan arvonmuutokseen (taulukot 2 ja 3). Yleisen korkotason mataluus heijastuu korkotuottoon, joka vuonna 2015 oli 57,5 milj. euroa positiivinen. Osakesijoitukset tuottivat 2,1 milj. euroa vuonna 2015 osakkeiden hintojen nousua. Vuonna 2015 valuuttakursseista johtuva arvonmuutos oli 551,2 milj. euroa positiivinen, sillä euro heikentyi suhteessa Yhdysvaltojen dollariin ja Englannin puntaan.

Rahoitusvarallisuuden korkosijoitus-toiminnalle on asetettu strateginen tavoiteallokaatio sekä keskimääräinen juoksuaika. Sijoitustoiminta voi poiketa strategisesta allokaatiosta ja keskimääräisestä juoksuajasta aktiivisilla kannanotoillaan ennalta asetettujen liikkumarajojen ja tiukkojen riskirajoitteiden mukaisesti. Sijoitustoiminnassa pienennettiin sekä korko- että luottoriskiä vuoden 2015 aikana. Sijoitussalkkujen tuottoa verrataan julkisiin indekseihin, jotka on räätälöity keskuspankkitoiminnalle sopiviksi. Vuonna 2015 sijoitukset tuottivat 0,01 % eli 1,3 milj. euroa lisätuottoa verrattuna indekseihin. Kolmen vuoden liukuva keskiarvolisätuotto oli 0,08 %.

Osakevarallisuutta kasvatettiin varovaisesti

Suomen Pankin varallisuus on sijoitettu valtionvelkakirjoihin, valtiosidonnaisiin velkakirjoihin, katettuihin velkakirjoihin, yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin sekä osakkeisiin (taulukko 4).

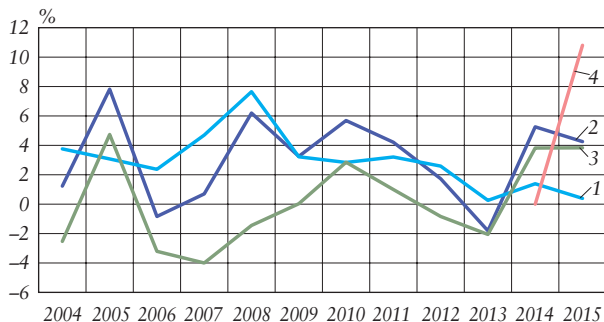
Rahoitusvarallisuuden keskimääräinen juoksuaika oli vuoden 2015 lopussa Yhdysvaltojen dollarin ja Englannin punnan määräisissä sijoituksissa 2 vuotta, euromääräisissä sijoituksissa 1,5 vuotta ja Japanin jenin määräisissä sijoituksissa 1 vuosi.

Osakevarallisuutta on kasvatettu vuonna 2015 suunnitelman mukaisesti, varovaisuutta noudattaen, keskuspankkitehtävien sallimissa rajoissa (kuvio 10).

EKP:n valuuttavaranto-osuutta hallinnoidaan yhdessä Viron keskuspankin kanssa

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto on jaettu eurojärjestelmän kansallisille keskus-

Kuvio 10.
Suomen Pankin oman rahoitusvarallisuuden tuotto

1. Korkotuotto
 2. Kokonaistuotto (pl. kulta ja erityisten nosto-oikeuksien [SDR] määräiset erät)
 3. Valuuttakurssituotto
 4. Osaketuotto
- Lähde: Suomen Pankki.

pankeille hallinnoitavaksi pääoma-avaimen mukaisin osuuksin. EKP:n valuuttavarannon hallinnoinnissa korostuvat turvallisuus- ja likvidiystavoitteet, sillä varannon keskeisenä tarkoituksena on taata riittävät resurssit eurojärjestelmän mahdollisiin valuuttainterventioihin.

Suomen Pankki hallinnoi EKP:n valuuttavaranto-osuutta yhdessä Viron keskuspankin kanssa. Suomen ja Viron yhdisteistä valuuttavaranto-osuuksista koostuvan Yhdysvaltain dollarin määräisen varanto-osuuden arvo oli vuoden 2015 lopussa noin 1 045 milj. euroa. Lisätietoja EKP:n valuuttavarannon hoidosta on saatavissa EKP:n vuosikertomuksesta.

Suomen Pankin eläkerahaston varallisuuden hallinnointi ennallaan

Suomen Pankin eläkerahaston tavoitteena on hoitaa Suomen Pankin eläkevastuun katteena olevaa varallisuutta yleisten eläkevarojen hoitamista koskevien periaatteiden mukaisesti. Nämä periaatteet voivat poiketa keskuspankin rahoitusvarallisuuden sijoittamisen periaatteista.

Eläkerahaston varallisuuden arvo 31.12.2015 oli 632 milj. euroa ja eläkevastuu 576 milj. euroa. Varallisuuden kokonaistuotto vuonna 2015 oli 6,0 %. Lisätietoa eläkerahaston sijoitustoiminnasta on saatavissa eläkerahaston omasta vuosikertomuksesta.

Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoittaessaan omaa rahoitusvarallisuuttaan Suomen Pankki altistuu markkinariskeille, luottoriskille, likvidiysriskille ja operatiivisille riskeille. Markkinariskeihin kuuluvat valuuttakurssiriski, korkoriski sekä kullan ja osakkeiden hintojen vaihtelusta johtuva riski. Riskien tarkemmat määritelmät löytyvät riskienhallinnan liitetiedoista (s. 106).

Valuuttakurssiriski on Suomen Pankin sijoitustoiminnan riskeistä merkittävin. Se aiheutuu siitä, että Suomen Pankki pitää

keskuspankkitehtävien hoitamiseksi valuuttavarantoa.

Valuuttavarannon tavoitekeho ja jakautuminen eri valuuttoihin arvioidaan Suomen Pankissa kolmen vuoden välein. Vuoden 2015 aikana ei ollut tarvetta tehdä muutoksia vuoden 2013 arvion pohjalta tehtyihin päätöksiin. Uusi arvio tehdään alkuvuodesta 2016.

Suomen Pankki ei yleensä suojaa valuuttamääräisiä sijoituksia ja saamia valuuttakurssiriskiltä. Erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvää valuuttakurssiriskiä on kuitenkin suojattu myymällä muita SDR-komponenttivaluuttoja (Yhdysvaltain dollari, Englannin punta ja Japanin jeni) euroja vastaan.

Valuuttamääräisten sijoitusten lisäksi Suomen Pankilla on euromääräistä sijoitusvarallisuutta. Rahoitusvarallisuus sijoitetaan pääasiassa korkosijoituksiin, mutta Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen kuuluu myös osakesijoituksia ja kultaa.

Korkosijoitusten modifioitu duraatio pieneni hieman

Korkosijoituksiin liittyviä korkoriskiä pyritään hallitsemaan hajauttamalla sijoitukset useisiin eripituisiin velkakirjoihin. Korkoriskin hallinnassa Suomen Pankki käyttää mittarina ensisijaisesti ns. modifioitua duraatiota (ks. ”Riskienhallinnan liitetiedot” s. 106). Suomen Pankin korkosijoitusten modifioitu duraatio oli vuoden lopussa noin 1,7, kun se vuoden 2014 lopussa oli noin 2.

Osakesijoitukset aloitettiin marraskuussa 2014. Ne tehdään epäsuorina sijoituksina osakerahastojen kautta, ja ne jakautuvat useille markkinoille ja useisiin yhtiöihin, mikä pienentää osakesijoituksiin liittyviä riskejä.

Kokonaismarkkinariskin, valuuttakurssiriskin, korkoriskin ja osakeriskin määrää mitataan päivittäin VaR-luvun (ks. ”Riskienhallinnan liitetiedot” s. 106) avulla (kuvio 11). Lisäksi VaR-luvun perusteella rajoitetaan korkosijoitusvarallisuuden korkoriskiä suhteessa vertailuindeksiin.

Suomen Pankki on asettanut käyttämilleen vastapuolille ja sijoituskohteena olevien arvopapereiden liikkeeseenlaskijoille kriteerit, joilla pyritään varmistamaan vastapuolien ja liikkeeseenlaskijoiden riittävä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuuden arvioinnissa hyödynnetään muun muassa luottoluokittajien antamia julkisia luottoluokituksia sekä markkinapohjaisia indikaattoreita. Sijoituksiin liittyvää luottoriskiä hallitaan lisäksi hajauttamalla sijoitukset asetettujen limiittien mukaisesti useille liikkeeseenlaskijoille ja vastapuolille. Sijoitusten kokonaisluottoriskiä mitataan ja seurataan erillisen luottoriski-VaR-menetelmän avulla.

Likvidiysriskiä pyritään hallitsemaan rajoittamalla sijoitusosuutta yksittäisten liikkeeseenlaskujen tai liikkeeseenlaskijan velan kokonaismäärän suhteen. Lisäksi joidenkin instrumenttien maturiteetin pituudelle on rajoitteita ja myös arvopapereiden lainausta ja lyhyeksimyntiä rajoitetaan.

Operatiivisista riskeistä valvotaan muun muassa henkilöstö- ja tietojärjestelmäriskkejä. Niitä pyritään hallitsemaan esimerkiksi säännöllisesti testattavien ja riittävien varajärjestelyjen sekä luotettavien ja hyvin dokumentoitujen työkulkujen ja työohjeiden avulla.

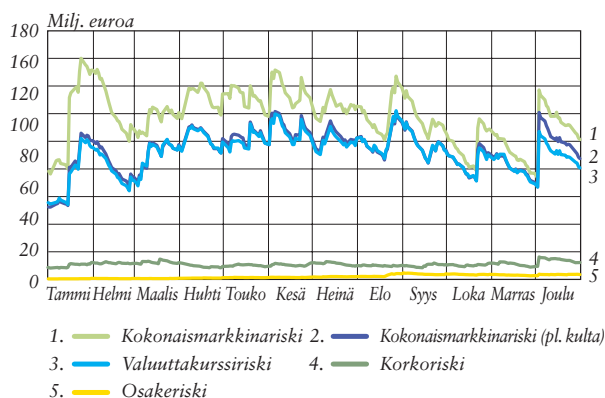
Rahoitusvarallisuuden määrää ei muutettu

Suomen Pankin johtokunta tekee sijoitustoiminnan riskien kannalta keskeiset päätökset. Niitä ovat rahoitusvarallisuuden kokonaismäärän, strategisen allokaation ja valuuttavarantoon liittyvien päätösten lisäksi myös päätökset likvidivarallisuuden suuruudesta. Erityisesti likvidivarallisuuteen kuuluvien sijoitusinstrumenttien tulee olla myytävissä lyhyessä ajassa ja pienin kustannuksin.

Vuonna 2015 johtokunta ei muuttanut likvidivarallisuuden kokoa eikä rahoitusvarallisuuden määrää. Suomen Pankissa johtokunta tekee pankin rahoitusvarallisuuden määrää koskevat päätökset eurojärjestelmän keskuspankkien keskinäisen nettoraahoitusvaroja koskevan sopimuksen (Agreement on Net Financial Assets, ANFA) mukaisesti. Nettoraahoitusvaroja koskeva sopimus on eurojärjestelmän keskuspankkien välinen sopimus. Sillä säännellään ja rajoitetaan sellaisia kansallisten keskuspankkien sijoituksia, jotka liittyvät niiden kansallisten tehtävien hoitoon. Nettoraahoitusvarojen määrää seurataan keskiarvona. Nettoraahoitusvarat tarkoittavat keskuspankin taseen vastaava-puolella olevien suoraan rahapolitiikkaan liittymättömien saamisien ja vastattavaa-puolella olevien suoraan rahapolitiikkaan liittymättömien velkaerien erotusta. Suomen Pankin nettoraahoitusvarat olivat vuoden 2015 lopussa 8,4 mrd. euroa.

Lisätietoja rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskienhallinnasta sekä Suomen Pankin sijoituksiin liittyviä jakaumia ja riskitunnuslukuja löytyy riskienhallinnan liitetiedoista (s. 106).

Kuvio 11.
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden markkinariskin VaR-luvut vuonna 2015*

* Päivän ajanjakso, 99 prosentin luottamustaso.
Lähde: Suomen Pankki.

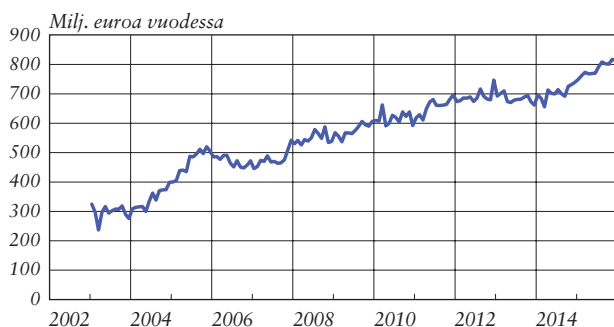
Setelit ja kolikot

Käteisraha hankitaan Suomessa pankkiautomaattien ja konttoreiden kautta sekä nostamalla kaupan kassalta. Suomen Pankin tehtävänä on huolehtia, että fyysiset maksuvälineet eli setelit ja kolikot ovat hyväkuntoisia ja että niitä on riittävästi tarjolla. Suomen Pankki toimii rahahuollossa käteisen tukkujakelijana, kun taas käteisen jakelusta yleisölle vastaavat rahahuoltoyhtiöt. Eurojärjestelmän osana Suomen Pankki huolehtii, että luottamus käteisen aitouteen on vahva. Rahan väärentämistä vaikeutetaan osallistumalla euroseteleiden aitoustekijöiden päivittämiseen ja uuden eurosetelisarjan vaihtoon.

Käteisen liikkeeseenlasku jatkoi kasvuaan

Suomen Pankista liikkeeseen lasketun setelistön määrä kasvoi yhä melko ripeästi vuonna 2015. Kasvu johtui lähes yksinomaan 50 euron seteleiden määrän kasvusta. Näiden seteleiden nettotilaukset olivat reilut 800 milj. euroa (kuvio 12). Kasvu johtuu pääosin siitä, että 50 euron seteli on suosittu matkavaluuttana. Myös euroalueella käteisen liikkeeseenlasku on vauhdittunut, mutta pääosa tästä kasvusta johtui euroalueen ulkopuolisesta euroseteleiden kysynnän vilkastumisesta sekä siitä, että Kreikan kriisin kärjistyminen lisäsi setelistön kysyntää (kuvio 13).

Kuvio 12.
50 euron setelin vuotuiset nettotilaukset Suomen Pankista

Lähde: Suomen Pankki.

Suomessa käteismaksuissa keskeisen 20 euron setelin tilaukset ja palautukset ovat pysyneet likimain ennallaan, mikä viittaa setelin vakaaseen kotimaiseen maksuvälinekäyttöön. Suomen Pankin setelitalaus-ten perusteella 20 euroa on seteleistä käytettyin kuluttajamaksuissa ja myös keskeisin automaattijakelussa. Koska käteismaksuissa käytetään 20 euron seteleitä, kotimainen kolikkojen kysyntä seuraa hyvin läheisesti tämän setelin käytön kehitystä.

Suomessa pienimmät euroseteliarvot, 10 ja 5 euroa, ovat luonteeltaan pääasiassa vaihtorahaseteleitä automaattijakelussa oleville 50 ja 20 euron seteleille, ja niillä maksetaan myös paljon pieniä käteismaksuja. Tilastot uuden setelisarjan 5 euron setelin liikkeeseenlaskumäärän kehityksestä viittaavat siihen, että pieniä seteleitä on virranut runsaasti myös Suomen ulkopuolelle (kuvio 14). Tällä hetkellä vanhan sarjan 5 ja 10 euron setelin palautukset ovat vähentyneet jo lähes olemattomiin, vaikka Suomen Pankin liikkeeseenlaskukannasta vasta vain noin puolet on vaihtunut.

Käteisen jakelu vähenemässä

Käteisen käyttö maksuvälineenä edellyttää, että seteleitä ja kolikoita on saatavissa. Toimiva jakelu ja rahahuolto ovat niin kuluttajan kuin kaupankin kannalta käteisen käytön perusedellytyksiä. Käteisen käyttö on vähentynyt paitsi sähköisten maksutapojen helppouden ja nopeuden sekä langattomien maksupäätteiden lukumäärän kasvun kautta myös siksi, että käteisen saatavuus

pankkien konttoreista ja käteisautomaateista alkoi vuonna 2015 selvästi heikentyä.

Pankkien yhteistä Otto-automaattiverkkoa karsittiin lähes 170 automaattilla vuoden aikana. Näistä reilut 50 korvattiin uudentyypisillä TalletusOtto-automaateilla, jotka kierrättävät käteistä myös itsenäisesti. Pankkiautomaattien lukumäärää vähennettiin erityisesti suurimmissa kaupungeissa ja taajamissa. Automaattiverkoston harventaminen on lähinnä ollut reagoitua käteisen käytön vähenemiseen.

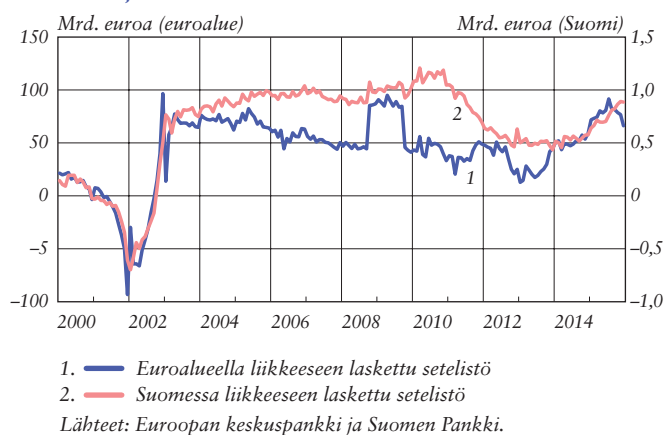
Viime vuosina suurimmat liikepankkiryhmät ovat Suomessa heikentäneet ripeässä tahdissa rahahuoltopalvelujen saatavuutta pankkikonttoreista. Vuonna 2015 rahahuoltoa hoitavien pankkikonttoreiden lukumäärä supistui 43 konttorin verran eli 852 konttoriin. Käteisnostot kauppojen kassoilta ovat olleet laajemmin mahdollisia muutamaa vuotta aiemmin, ja mahdollisuutta tarjotaan jo yhteensä tuhansissa palvelupisteissä, mutta nostot eivät ole yleistyneet mainittavasti kuin vasta aivan viime aikoina.

Viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana pankkiautomaattien lukumäärä on vähentynyt 15 %, mutta samassa ajassa käteisnostotapahtumat ovat vähentyneet noin 40 %. Käteisen saatavuuden heikkeneminen on kuitenkin ollut linjassa sen kysynnän kehityksen kanssa, ja käteisautomaattiverkosta on harvennettu käteisnostojen lukumäärää seuraten (kuvio 15). Kehityksen voidaan siten arvioida olevan ensisijaisesti markkinaehtoista, ja käteisen käytön väheneminen kuvastaa kuluttajien omia valintoja.

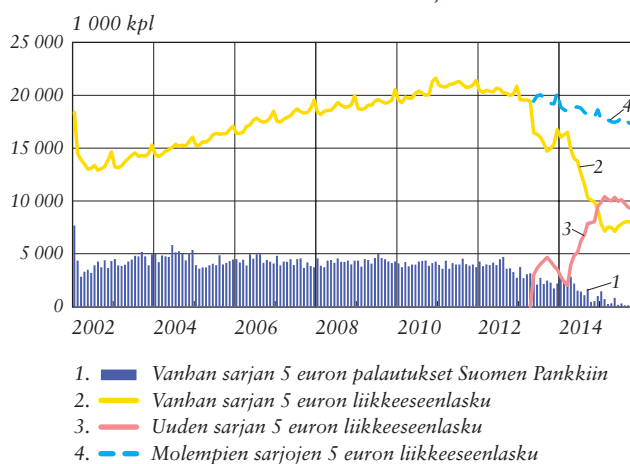
Uusi 20 euron seteli otettiin käyttöön

Uuden setelisarjan kolmannen setelin, 20 euron, ulkoasu julkistettiin helmikuussa 2015 ja seteli laskettiin liikkeeseen 25.11.2015 alkaen. Uuden setelisarjan ulkoasu pohjautuu ensimmäiseen sarjaan. Arkkitehtonisena tyylisuuntana 20 euron setelissä on goottilaisuus. Setelien ulkoasua on kuitenkin hieman muutettu uusia ja entistä kehittyneempiä turvatekijöitä varten. Uudessa 20 euron setelissä on samanlaisia aitous-

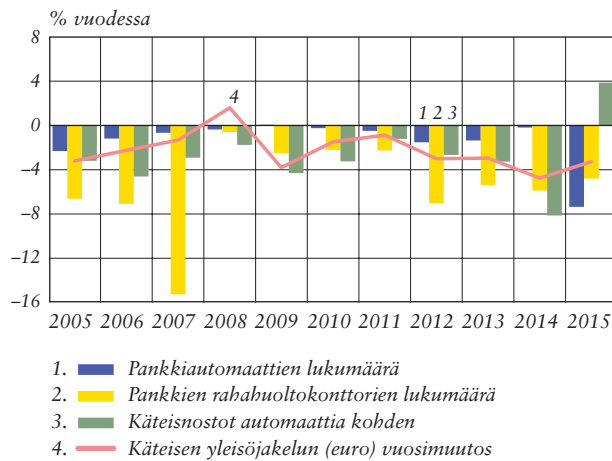
Kuvio 13.
Liikkeeseen lasketun setelistön vuosimuutos:
Suomi ja euroalue

Kuvio 14.
5 euron setelin vaihtuminen uuden sarjan seteliksi

Kuvio 15.
Käteisen käyttö ja käteispalvelujen saatavuus Suomessa

Lähteet: Automatia Pankkiautomaatit ja Suomen Pankki.

tekijöitä kuin jo uudistetuissa 5 ja 10 euron seteleissä.

Setelin aitouden voi tunnistaa katsomalla seteliä valoa vasten, tunnustelemalla sen pintaa ja kallistelemalla seteliä. Hohtavan vihreän, väriä vaihtavan seteliarvomerkinnän, kasvokuvavesileiman ja hologramminauhasta löytyvän kasvokuvaikkunan avulla 20 euron setelin tunnistaminen aidoksi on helppoa. Hologramminauhan kasvokuvaikkunan löytää vaivattomasti, kun katsoo seteliä valoa vasten. Tällöin läpikuultavaan ikkunaan hologrammin yläosaan ilmestyvät Europa-neidon kasvot. Ikkunaa voi katsoa setelin molemmilta puolilta.

Eurojärjestelmä, jonka vastuulla eurosetelien turvallisuus ja väärentämättömyys ovat, kehittää setelitekniikkaa jatkuvasti. Uusilla turvatekijöillä vastataan kehittyvän väärennöstekniikan haasteisiin. Toisen eurosetelisarjan käyttöönoton myötä eurosetelit ovat entistäkin turvallisempia ja luottamus yhteiseen rahaan säilyy vahvana.

Euroväärennösten määrä vaihteeksi kasvussa

Vuoden 2015 alkupuoliskolla euroalueella tavattujen väärennösten määrä pieneni verrattuna loppuvuoden 2014 tilanteeseen. Vuoden 2015 loppupuolella löydetty väärennökset pysyivät likimain ennallaan, mutta Keski-Euroopassa löydettiin uusia laadukkaita väärennöseriä. Suomesta kierrosta löytyneiden seteliväärennösten lukumäärä kääntyi kasvuun, mutta väärennetyt setelit ovat silti edelleen harvinaisia. Suomessa setelistä on hyvälaatuista ja väärennökset osataan tunnistaa.

Suomesta löydettiin vuonna 2015 kierrosta kaikkiaan 1 085 seteliväärennöstä. Löydettyissä seteleissä oli eniten 20 euron väärennöksiä, yhteensä 538 seteliä ja seuraavaksi eniten väärennettiin 50 euron seteliä, joita löytyi 339 kappaletta. Myös euroalueella väärennettiin eniten 20 ja 50 euron seteleitä. Näiden kahden seteliarvon yhteenlaskettu osuus kaikista väärennöksistä oli vuoden 2015 alkupuoliskolla 86 %.

Vuodesta 2012 lähtien euromaat ovat voineet vuosittain laskea liikkeeseen kaksi eri sarjaa 2 euron erikoisrahoja. Vuonna 2015 Suomessa laskettiin liikkeeseen Jean Sibeliuksen ja Akseli Gallen-Kallelan erikoisrahat. Väärennetyjä eurokolikoita tavattiin kierrosta Suomessa vain 1 134.

Kuva: Peter Mickelsson.

Suomen Pankin vanhempi neuvonantaja Helvi Kinnunen palkittiin lokakuussa Eino H. Laurilan kansantulomitalilla tunnustuksena merkittävästä työstä kansantaloudellisen tutkimuksen hyväksi. Palkinnon ojensi Suomen Pankin johtokunnan neuvonantaja Antti Suvanto. Kuvassa oikealla Tilastokeskuksen pääjohtaja Marjo Bruun ja vasemmalla kehittämisspäällikkö Ari Tyrkkö.

Muu toiminta

Tutkimus

Taloudellinen tutkimus tukee Suomen Pankin politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja ulkoista vaikuttavuutta. Tutkimuksen tavoitteena on saavuttaa kansainvälinen huipputaso keskuspankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla. Näin Suomen Pankki voi osallistua vahvasti rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Suomen Pankin tutkimusyksikön rooli politiikkatyössä pysyi vuonna 2015 entiseen tapaan merkittävänä. Poliittikatyön avulla lisättiin tutkijaekonomistien näkyvyyttä alansa asiantuntijoina. Yksi esimerkki tästä on ekonomistien työskentely eurojärjestelmän työryhmissä.

Rahataloudellinen tutkimus

Tärkeitä taloustutkimuksen teemoja ja kansainvälistä tutkijayhteisöä työllistäneitä aiheita vuonna 2015 olivat

- talouskasvun hiipuminen pitkällä aikavälillä
- väestörakenteen ja väestön vanhenemisen makrotaloudelliset vaikutukset
- nimelliskoron alaraja
- tuottokäyrä ja tasapainoreaalikorko
- globaalit epätasapainot ja valuuttakurssisodat likviditeettiansassa
- uskomusten ja informaationtuotannon merkitys suhdannevaihteluiden ja erityisesti taloudessa jatkuvan taantumien kannalta.

Rahoitusmarkkinoiden vakauden valvonnan ja makrotalouden väliseen vuorovaikutukseen liittyvät kysymykset olivat kertomusvuonna näytävästi esillä kansainvälisessä tutkimustoiminnassa. Tutkijayhteisöä kiinnosti lisäksi käteisen aseman uusien maksuvälineiden myötä. Digitalisaatio oli tässä yhteydessä tärkeä taustatekijä.

Ehkä keskeisin ja keskustelluin aihe oli globaalin talouden pitkän aikavälin kasvu. Myös pitkän aikaa alentunut ja tämänhetkisten arvioiden mukaan hyvin matala reaalikorko puhutti. Lisäksi tutkijoita ja päättäjiä mietityttivät pankkien pääoma-vaatimukset.

Nousevien talouksien ja erityisesti Kiinan kasvun hiipuminen mutta myös joidenkin kehittyneiden talouksien kasvunäkymien heikkous ovat nähtävästi ruokki-neet pessimismia globaalin talouden tulevasta kasvusta. Nimelliskorkolattiat ja hitaan inflaation, osittain jopa deflaation, vuoksi reaalikorot ovat jääneet liian korkeiksi, mistä syystä reaalikorot eivät voi edesauttaa globaalin talouden tasapainottumista. Globaalin tuotannon merkitys tasapainottavana mekanismina sen sijaan kasvaa. Tällaisissa tilanteissa yksittäisiä talouksia puoleensa vetävien likviditeettiansojen todennäköisyys kasvaa.

Tieteelliset kokoukset

Suomen Pankki oli vuonna 2015 järjestämässä kansainvälisiä tieteellisiä kokouksia tutkimustoimintaansa liittyvistä aiheista.

Kesäkuussa pankki järjesti Helsingissä EKP:n kanssa joka toinen vuosi pidettävän kokouksen ”Retail payments at a crossroads: economics, strategies and future policies”.

Heinäkuussa Suomen Pankki isännöi joka toinen vuosi järjestettävää yhteiskokousta SUERF:n kanssa teemasta ”Liquidity and Market Efficiency – Alive and Well?”. Kokouksen pääpuhujia olivat Hyun Song Shin (BIS) sekä George Pennacchi (Illinois University). Bengt Holmström (MIT) piti kokouksessa lounaspuheen.

Elokuussa Suomen Pankki oli viidettä kertaa mukana São Paulossa järjestetyssä vuotuisessa kansainvälisessä seminaarissa ”Risk, Financial Stability and Banking”. Tapahtumaa isännöi Banco Central do Brasil. Parhaat kokouksessa esitetyt tutkimukset julkaistaan mahdollisesti tulevassa Review of Finance aikakauslehdessä.

Suomen Pankin tutkimusprojektit vuonna 2015

Suomen Pankin keskustelualoitesarjassa julkaistiin 30 tutkimusta vuonna 2015. Projekteissa tarkasteltiin mm. bonusten rajoittamisen ja viivästyttämisen vaikutuksia pankkiirien riskinottoon, rahoituskriiseihin soveltuvien mallien ominaisuuksia ja pysyvän varainhankinnan vaatimusta endogeenisen rahan tapauksessa.

Näiden tutkimusten tulokset osoittavat, että bonuksille asetettavat enimmäisrajat sekä bonusten määräytymisjakson pidentäminen vähentävät pankkiirien halukkuutta ottaa riskiä. Koneoppimisen menetelmät puolestaan ovat perinteisiä tilastollisia menetelmiä parempia rahoituskriisien ennakkoinnissa, joskin eri tarkastelutapojen yhdistely on välttämätöntä, jotta erilaisista haavoittuvuuksista saadaan riittävästi tietoa. Lisäksi tulosten mukaan pysyvän varainhankinnan vaatimus vähentää pankkien maksuvalmiuteen liittyviä riskejä kannustamalla talletusten käyttämiseen rahoituslähteenä, mutta vaatimus vähentää mahdollisuuksia myöntää luottoja, koska talletusraha syntyy luotonannon yhteydessä. Tämä ristiriita voi heikentää vakautta, jos ulkomaanvelka on huomattava.

Makrotaloudellisiin analyyseihin keskittyvissä projekteissa tarkasteltiin mm. ennakoivan viestinnän ja läpinäkyvyyden merkitystä inflaatio- ja hintatasotavoitteen vertailun kannalta, rahaliiton ja rahaliiton ulkopuolisten talouksien samatahtisuutta sekä rationaalisia innostusbuumeja ja epäsymmetrisiä suhdannevaihteluita.

Inflaatio- tai hintatasotavoitteen mielekkyys rahapolitiikassa riippuu talouteen kohdistuvien häiriöiden suuruudesta. Pienten odotushäiriöiden tapauksessa inflaatio tavoite hyötyy merkittävästi läpinäkyvyydestä päinvastoin kuin hintatasotavoite riippumatta siitä, harjoittaako keskuspankki ennakoivaa viestintää vai ei. Suurten häiriöiden tapauksessa hintatasotavoite ja ennakoiva viestintä yhdessä muodostavat inflaation ja koron vakauden sekä hyvin-

vointitappioiden kannalta inflaatiotavoitetta paremman rahapolitiikan strategian.

Rahaliittojen jäsenmaat ovat BKT:n kasvun, työttömyyden ja inflaation kannalta arvioituna pääosin samatahtisempia kuin rahaliittojen ulkopuoliset maat. Optimistiset uskomukset vähentävät yksityisiä investointeja informaatioon, mikä heikentää informaation laatua. Tästä ovat seurauksena rationaalisten innostusten jaksot, joissa optimismi pitkittää suhdannehuippua, vaikka talouden perustekijät ovat kriisiin kehittyvällä kasvurallalla. Toisaalta informaation määrä vaihtelee suhdanteiden mukaan, jolloin talouden elpymisen hidastuu taantumassa, koska tuotannon vähäisyys sisältää niukasti informaatiota talouden tilan parantumisesta.

Muissa pankin tutkimusprojekteissa tarkasteltiin mm. muuttuvan lisäpääoma-vaatimuksen asettamisessa käytettäviä indikaattoreita, osittaisia talletuspakkoja, rahoitusmuodon vaikutusta talouskasvuun sekä sosiaalisen pääoman vaikutusta yritysten käyttäytymiseen velkasopimuksissa.

Tulosten mukaan hyviä kotitalouksien velkataakkaa, asuntojen hintojen yliarvostusta, ulkoista epätasapainoa ja pankkien taseiden vahvuutta indikoivia mittareita ovat kotitalouksien velkojen ja tulojen suhde sekä velanhoitomenojen tulo-osuus, asuntojen hintojen ja tulojen suhde, vaihtotaseen alijäämän ja BKT:n suhde, velkavipu, lainojen ja talletusten suhde sekä pankkien saamisten ja BKT:n suhde. Talletuspaon aikana osa tallettajista nostaa tilinsä tyhjäksi, mikä lisää todennäköisyyttä, että valtio kunnioittaa sitoumuksiaan suojata loput talletuksista. Tämä selittää, miksi talletuspaot ovat usein käytännössä vaiheittaisia ja osittaisia. Rahoituksen välittäjien tehokkuutta kuvaavat indikaattorit selittävät talouden pitkän aikavälin kasvua. Velanhaltijat puolestaan pitävät sosiaalista pääomaa yritysten toimintaympäristön luomana paineena, joka rajoittaa yritysten opportunistista käyttäytymistä velkasuhteissa.

Syyskuussa Pankki järjesti Euroopan järjestelmäriskikomitean kanssa kokouksen ”Systemic Risk Analytics”. Muun muassa Philippe Hartman (EKP) ja Suomen Pankin pääjohtaja olivat kokouksen pääpuhujia.

Lokakuussa Suomen Pankki oli isännöimässä Centre for Economic Policy Research -instituutin (CEPR) kanssa vuotuista yhteistyökokousta. Teemana oli tällä kertaa ”Housing Market, Monetary Policy and Macroprudential Policy”. Kokouksessa, jonka pääpuhujia oli Matteo Iacoviello (Federal Reserve Board), käytiin vilkasta keskustelua teeman kolmen osatekijän vuorovaikutuksista.

Marraskuussa Suomen Pankki oli järjestämässä Chilen pankkivalvontaviranomaisen kanssa seminaaria ”Banking Stability and Sustainability” Santiagon Chilessä. Pääpuhujina olivat mm. Rodrigo Vergara (Chilen keskuspankin pääjohtaja), Anat Admati (Stanford University) ja David Kreps (Stanford University).

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT) keskittyy ensisijaisesti soveltavaan tutkimukseen, jossa painottuvat raha- ja valuuttapoliittiset kysymykset sekä rahoitusjärjestelmien toiminta. Ensisijaisina kohteina ovat Venäjä ja Kiina, vaikka monissa tutkimusasetelmissä onkin luontevaa käyttää laajempia vertailevia aineistoja. Toisiaan tukevat tutkimus, seuranta ja ennustetyö muodostavat perustan yksikön asiantuntijatoiminnalle.

Vuonna 2015 tutkimuslaitos jatkoi suosittua viikkokatsauksensa julkaisemista suomeksi ja englanniksi. Viikkokatsauksella on noin 2 100 tilaajaa ympäri maailmaa. Lisäksi järjestettiin ajankohtaisiin teemoihin liittyvät tietoiskut Venäjän ja Kiinan taloudesta ja julkaistiin näihin esityksiin perustuvat raportit. Venäjää ja Kiinaa käsittelevät suomenkieliset tietoiskut ovat olleet hyvin suosittuja, ja niillä on enemmän seuraajia internetissä kuin itse paikalla.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen tutkimukset julkaistaan ensi vaiheessa yksikön omina keskustelualoitteina ja myöhemmin vertaisarvioituissa tieteellisissä aikakauslehdissä. Vuoden 2015 aikana ilmestyi 33 keskustelualoitetta. Lisäksi BOFIT Policy Brief -sarjassa ilmestyi 11 lyhyempää raporttia. Omien tutkijoiden artikkeleiden lisäksi keskustelualoitteina julkaistaan laitoksen vierailevien tutkijoiden artikkeleita ja yksikön seminaareissa ja työpajoissa esitellyjä tutkimuksia. Vuonna 2015 Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitoksessa oli 22 vierailevaa tutkijaa 11 maasta.

Tutkimuslaitos julkaisi ennusteet Venäjän ja Kiinan talouden lähivuosien näkymistä Suomen Pankin kansainvälisen talouden ennusteen yhteydessä maalisi- ja syyskuussa. Venäjän tilanteen pysyminen vaikeana ja erilaiset heijastusvaikutukset Kiinan talouskasvun hidastumisesta ovat osaltaan lisänneet siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen analyysien kysyntää sekä Suomessa että maamme rajojen ulkopuolella. Myös esiintymiset erilaisille yleisöille ja median kiinnostus Venäjän ja Kiinan kehitykseen ovat kasvaneet.

Lokakuussa BOFIT järjesti Hongkongissa kolmannen Kiinan talouden kehitystä käsitelleen konferenssin. Toisena järjestäjänä tässä tapahtumassa oli City University of Hong Kong. Aiheena olivat Kiinan rahoitusjärjestelmä ja rahoituksen välitys. Kiinalaisten yritysten lainanotto kasvaa tällä hetkellä erittäin nopeasti, mikä lisää rahoituksen vakauteen liittyviä riskejä. Konferenssin pääpuhujina olivat Robert McCauley (Bank for International Settlements) ja Mark Spiegel (Federal Reserve Bank of San Francisco).

Marraskuussa järjestettiin Moskovassa työpaja ”Banking in Emerging Markets: Challenges and Opportunities”. Toisena järjestäjänä kokouksessa oli Higher School of Economics. Kokouksessa käsiteltiin etenkin Venäjän pankkijärjestelmän haasteita.

Tilastot

Suomen Pankki vastaa euroalueen rahoitus-tilastojen Suomea koskevien tietojen tuottamisesta Euroopan keskuspankille (EKP). Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) lakisääteiset tilastot tuotettiin vuonna 2015 vaaditun laajuusina ja annettujen aikataulujen mukaisesti.

EKPJ:n tilastojen kehittämässä painopiste oli tiedonkeruun ja tuotannon yhtenäistämässä. Lisäksi keskeisenä tavoitteena oli laajentaa tietojen käyttöä tietotarpeiden muutosten mukaisesti. Pankkivalvonnan ja makrovakauseräpolitiikan tietotarpeet ovat nousseet vahvasti perinteisten rahapolitiikan tilastotarpeiden rinnalle.

Pankkisektorin tiedonkeruussa jatkui yhteiseurooppalaisen tiedonkeruujärjestelmän suunnittelu. Yhtenäinen tiedonkeruujärjestelmä perustuu pankeilta kerättävien perustietojen yhdenmukaistukseen siten, että päällekkäinen tiedonkeruu eri viranomaisille voidaan välttää ja yhtenäisistä perustiedoista on mahdollista muokata tarvittavat tilastot ja indikaattorit erilaisiin politiikka- ja valvontatarpeisiin. Suomen Pankin edustajat olivat vuonna 2015 aktiivisesti mukana yhtenäistetyt tiedonkeruun suunnittelussa EKPJ:n työryhmissä.

Pitkällä aikavälillä yhtenäistetyt tiedonkeruun keskeinen elementti on euroalueen luotto-kohtainen tietokanta, jonka rakentamisesta EKP:n neuvosto päätti keväällä 2014. Vuonna 2015 tietokannan suunnittelu eteni, ja joulukuussa julkaistiin EKP:n verkkosivuilla tulevan tietokannan asetusluonnos. Suomessa hankkeen valmisteluun on jo alkuvaiheessa otettu aktiivisesti mukaan rahoitus toimialan edustus. Lisäksi muiden pohjoismaisten keskuspankkien kanssa on selvitetty mahdollisuuksia yhdenmukaistaa luotto-kohtaisen tiedonkeruun perusteita.

Vuoden 2015 aikana otettiin tuotantoon myös useita aikaisemmin hyväksytyjä tilastolaajennuksia. EKP:n uudet rahalaitos- ja korkotilastointiasetukset tulivat voimaan ja raportointi EKP:lle alkoi. Samoin maksuliiketilastoinnin uudet vuositilastot käynnis-

tyivät, ja ne julkaistiin sekä kansallisesti että EKP:n tasolla. Vakuutuslaitostilastoinnissa rakennettiin uusi laadintajärjestelmä ja valmistauduttiin 2016 alkavaan tuotantoon. EKP:n yhteisötietorekisteriä kehitettiin ja sen käyttöä laajennettiin yhteistyössä pankkivalvonnan ja keskuspankin markkinaoperaatioiden kanssa.

EKPJ:n ja Euroopan tilastojärjestelmän välisestä yhteistyöstä ja työnjaosta keskusteltiin vilkkaasti järjestelmien välisillä yhteistyöfoorumeilla. Suomessa keskuspankin ja Tilastokeskuksen välinen yhteistyö on vakiintunut ja toimii hyvin kaikilla tilastoalueilla.

Kansainvälinen toiminta

Suomen Pankki osallistuu Euroopan keskuspankkijärjestelmän työhön ja päätöksentekoon. Pankki myös vastaa lain mukaan Suomen yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon (International Monetary Fund, IMF) ja on osakkeenomistajana Kansainvälisessä järjestelypankissa (Bank for International Settlements, BIS). Lisäksi Suomen Pankki vaikuttaa monipuolisesti useilla pohjoismaisilla, eurooppalaisilla ja muilla kansainvälisillä foorumeilla.

Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ)

Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto on eurojärjestelmän ylin päättävä elin. Se koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euroalueen 19 maan keskuspankkien pääjohtajista. Vuoden 2015 alusta EKP:n neuvosto siirtyi päätöksenteossaäänioikeuksien vuorottelujärjestelmään, kun Liettua tuli euroalueen 19. jäsenmaa.

Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on EKP:n neuvoston jäsen. Johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen toimii hänen henkilökohtaisena varajäsenenään. Liikanen on jäsenenä myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja sekä kaikkien 28 EU-maan keskuspankkien pääjohtajat.

EKP:n neuvosto kokoontuu Frankfurtissa noin kahdesti kuukaudessa. Rahapoli-

tiikkaa käsitteleviä kokouksia järjestettiin tammikuusta 2015 alkaen kuuden viikon välein. Muissa kokouksissa käsiteltiin EKP:n ja eurojärjestelmän muita tehtäviä ja vastuualueita. Kokouksista kaksi pidettiin vuonna 2015 muualla kuin Frankfurtissa. Maaliskuussa kokouspaikkana oli Kypros ja lokakuussa Malta. Lisäksi neuvosto piti puhelinkokouksia ja teki päätöksiä kirjallis- ta päätöksentekomenettelyä käyttäen.

Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuivat Euroopan keskuspankkijärjestelmän työhön kaikissa sen valmistelupor- taissa. Suomen Pankista oli vähintään yksi jäsen kussakin komiteassa ja useimmissa komiteoiden alaisissa työryhmissä. Pääjoh- taja Liikanen on puheenjohtajana EKP:n tarkastuskomiteassa (Audit Committee), jonka tehtävänä on parantaa EKP:n ja euro- järjestelmän hallintoa ja valvontaa. Johto- kunnan varapuheenjohtaja Hakkarainen toimi vuonna 2015 puheenjohtajana ensin EKP:n valvontakomiteassa (Committee on Controlling) ja sittemmin budjettikomiteas- sa (Budget Committee). Lisäksi Hakkarai- nen toimi pankkivalvonnan kustannuksia ja maksuja selvittävän foorumin puheenjohta- jana. Vuoden 2015 aikana 17 suomenpank- kilaista työskenteli EKP:ssä eripituisissa määräaikaisissa asiantuntijatehtävissä.

Suomen Pankki osallistuu yhteisen val- vontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) toimintaan yhdessä Finanssivalvonnan kanssa monilla eri tasoil- la. EKP:n neuvosto tekee euroalueen pank- keja koskevat valvontapäätökset valvonta- elimen (Supervisory Board) valmistelemien esitysten pohjalta. Finanssivalvonta on mukana valvontaelimen työssä toimivaltai- sena viranomaisena, ja Suomen Pankilla puolestaan on edustaja siinä. EKP:n neuvos- to ja valvontaelin pitivät vuoden aikana neljä yhteiskokousta, joissa on keskusteltu makrovakausteemoista. Myös useat EKP:n komiteat kokoontuivat valvontamekanis- min mukaisessa kokoonpanossa (ns. SSM- kokoonpano) kansallisten valvojien kanssa pankkivalvontaa koskevilla asioilla.

Kansainvälinen valuuttarahasto

Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen toimii Suomen edustajana Kansainvälisen valuuttarahaston korkeimmissa päätöksen- tekoelimessä, hallintoneuvostossa. Hänen varajäsenenään toimii Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Vuonna 2015 hallinto- neuvoston vuosikokous pidettiin Perun pääkaupungissa Limassa lokakuussa.

Valuuttarahaston neuvoa-antava kan- sainvälinen valuutta- ja rahoituskomitea (International Monetary and Financial Committee, IMFC) kokoontui huhtikuussa Yhdysvaltojen pääkaupungissa Washingto- nissa ja lokakuussa Perun pääkaupungissa Limassa. Molemmissa kokouksissa keskus- teltiin maailmantalouden tilasta ja näkymis- tä, rahoitusvakaudesta ja tarvittavista poli- tiikkatoimista. Myös IMF:n hallintouudis- tuksen viivästyminen, rakenneuudistusten merkitys pitemmällä aikavälillä ja Kiinan kasvun rakenteen muuttuminen tuotiin esil- le useissa puheenvuoroissa.

Valuuttarahaston toiminnasta vastaa- vat 188:aa jäsenmaata edustava 24-paikkai- nen johtokunta ja toimitusjohtaja Christine Lagarde, joka toimii johtokunnan puheen- johtajana. Pohjoismailla ja Baltian mailla on yhteinen edustus valuuttarahaston johto- kunnassa. Kertomusvuonna vaalipiiriä johti Norja, jonka vetämään vaalipiiriin yhteisten politiikkakannanottojen koordinaatioon Suomen Pankki osallistui yhdessä valtio- varainministeriön kanssa. Vaalipiiriin yhtei- set näkemykset valuuttarahaston johtokun- nassa käsiteltäviin asioihin koordinoidaan tapauskohtaisesti.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden valuutta- ja rahoituskomitea (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBMFC) kokoontui Suomessa ja Virossa ennen IMFC-komitean kevät- ja syys- kokousta laatimaan vaalipiiriin politiikka- kannanottoja. Suomen Pankkia komiteassa edusti johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen.

Jäsenmailleen myöntämiensä luottojen suuren määrän vuoksi valuuttarahasto

joutui vuonna 2015 vahvistamaan jäsenosuuksista koostuvaa perusrahoitusta ns. NAB-järjestelyn (New Arrangements to Borrow) avulla. Tämän järjestelyn kautta saatu lisärahoitus on keskeisellä sijalla IMF:n hallintouudistuksen voimaantulon viivästytyä. Suomi osallistui järjestelyyn ja on sitoutunut bilateraaliin luottojärjestelyihin valuuttarahaston kanssa, mutta järjestelyä ei ole toistaiseksi aktivoitu.

Kansainvälinen järjestelypankki

Suomen Pankin pääjohtaja osallistui Kansainvälisen järjestelypankin säännönmukaisiin keskuspankkien pääjohtajatasoinen tapaamiseen. Tilaisuuksissa keskusteltiin maailmantalouden ja rahoitusmarkkinoiden ajankohtaisista aiheista. Esillä olivat mm. öljyn hinnanlaskun ja valuuttakurssimuutosten vaikutukset maailmantalouden tilaan ja rahapolitiikkaan.

Suomen Pankilla oli edustus myös järjestelypankin virallisessa yhtiökokouksessa kesäkuun lopussa.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiden keskuspankkien yhteistyö oli vuonna 2015 tiivistä. Keskuspankkien pääjohtajat ja asiantuntijat tapasivat toisiaan Norjassa pohjoismaisten pääjohtajien tapaamisessa ja keskustelivat pitkittyneestä hitaasta talouskasvusta, demografisesta kehityksestä ja julkisesta taloudesta sekä korkojen alhaisuudesta ja velkojen suuruudesta.

Pohjoismaiden ja Baltian keskuspankit ja valvojat järjestivät Tukholmassa huhtikuussa ja marraskuussa myös puolivuositaisen yhteistyöfoorumin (Nordic-Baltic Macroprudential Forum). Tilaisuuksissa käsiteltiin rahoitusvakaussasioita. Yleisesti Suomen Pankin asiantuntijat tapasivat entiseen tapaan vuoden aikana muita pohjoismaisten keskuspankkien asiantuntijoita.

Yhteistyö Euroopan unionissa

Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) on osa Euroopan finanssivalvontajärjestelmää.

Komitean tehtävänä on valvoa rahoitusjärjestelmän ja -markkinoiden vakautta makrotasolla. Järjestelmäriskikomitean päätökset tekee hallintoneuvosto. Pääjohtaja Liikanen on hallintoneuvostossa äänivaltaisena jäsenenä.

Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitean (Economic and Financial Committee, EFC) tehtävänä on valmistella EU:n talous- ja valtiovarainministerieistä koostuvan Ecofin-neuvoston kokouksia. Suomen Pankin edustajana komiteassa toimi kertomusvuonna johtokunnan varapuheenjohtaja Hakkarainen, joka osallistui kokouksiin komitean kokoontuessa sekä laajassa kokoonpanossa että ns. vakauspöytäkokoonpanossa (Financial Stability Table).

Suomen Pankki osallistuu yhteistyöhön myös EU:n talouspoliittisessa komiteassa (Economic Policy Committee). Komiteassa valmistellaan EU:n talouspolitiikan periaatteita ja rakennepoliittisia kysymyksiä. Tilastoasioita käsitellään raha-, rahoitus- ja maksuasetilastokomiteassa (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics) sekä Euroopan tilastofoorumissa (European Statistical Forum). Lisäksi Suomen Pankki on mukana taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) työskentelyssä sekä Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) hallintoneuvostossa.

Muu kansainvälinen yhteistyö

Suomen Pankin koulutusyhteistyö Venäjän keskuspankin kanssa jatkui vuonna 2015 asiantuntijatasolla ja käsitti yhden koulutustilaisuuden Suomen Pankissa ja toisen Venäjän keskuspankissa. Tilaisuuksien luennoitsijoina toimi myös Finanssivalvonnan asiantuntijoita.

Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2015

Suomen Pankki EKP:n neuvostossa		
Erkki Liikanen, jäsen Pentti Hakkarainen, varajäsen	Tuomas Välimäki, avustaja Mika Pösö, avustaja	Jouni Timonen, avustaja
Suomen Pankki EKPJ:n komiteoissa		
Kansainvälisten suhteiden komitea Olli-Pekka Lehmussaari Mervi Toivanen (1.8.2015 saakka) Kristiina Karjanlahti (1.8.2015 alkaen)	Rahapolitiikan komitea Tuomas Välimäki Jarmo Kontulainen Samu Kurri	Tilastokomitea Laura Vajanne Harri Kuussaari
Kirjanpito- ja rahoitustulokomitea Tuula Colliander (12.2.2015 saakka) Anne Forsback (12.2.2015 alkaen)	Rahoitusvakauskomitea Jouni Timonen	Valvontakomitea Pentti Hakkarainen, puheenjohtaja (6.10.2015 saakka) Tuula Colliander Marko Ala-Pönttiö
Lakiasiaain komitea Maritta Nieminen Eija Brusila	Riskienhallintakomitea Antti Nurminen Katri Järvinen (1.9.2015 saakka) Jorma Jokisalo (1.9.2015 alkaen)	Viestintäkomitea Jenni Hellström Iina Lario
Maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitea Kirsi Ripatti Heli Snellman	Setelikomitea Päivi Heikkinen Kari Takala	Budjettikomitea Pentti Hakkarainen, puheenjohtaja (6.10.2015 alkaen) Veli-Matti Lumiala
Markkinaoperaatioiden komitea Harri Lahdenperä Marjaana Hohti	Sisäisen tarkastuksen komitea Pertti Ukkonen Helena Rantanen	Eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomitea Seppo Honkapohja
Organisaation kehittämiskomitea Mika Pösö Jarno Talvitie	Tietotekniikkakomitea Petteri Vuolasto	Henkilöstöasioiden konferenssi Antti Vuorinen Eija Lepola
Suomen Pankki EU:n komiteoissa ja yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä		
Euroopan järjestelmärisikokomitean (EJRK) hallintoneuvosto Erkki Liikanen	Talous- ja rahoituskomitea Pentti Hakkarainen Olli-Pekka Lehmussaari, varajäsen (24.8.2015 saakka)	Yhteisen valvontamekanismin (SSM) valvontaelin Kimmo Virolainen
EJRK:n neuvoa-antava tekninen komitea Jouni Timonen	Mika Pösö, varajäsen (24.8.2015 alkaen)	Raha-, rahoitus- ja maksuasetilastokomitea Laura Vajanne
Talouspoliittinen komitea Lauri Kajanoja	Euroopan pankkiviranomaisen hallintoneuvosto Kimmo Virolainen	Euroopan tilastofoorumi Laura Vajanne
Suomen Pankki Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS), Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestössä (OECD)		
Kansainvälisen järjestelypankin pääjohtajien kokoukset Erkki Liikanen	Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvosto Erkki Liikanen Pentti Hakkarainen, varajäsen	OECD:n talouspoliittinen komitea Iikka Korhonen Samu Kurri
		OECD:n rahoitusmarkkinakomitea Jyrki Haajanen

Viestintä

Tehokkaan ja kohdennetun viestintänsä avulla Suomen Pankki lisää suomalaisten tietämystä keskuspankin toiminnasta kansallisena rahaviranomaisena ja eurojärjestelmän jäsenenä. Viestinnällä välitetään tietoa muun muassa rahapolitiikasta, rahoitusvakaudesta ja maksuvälineistä.

Vuonna 2015 Suomen Pankki keskittyi viestinnässään avaamaan erityisesti määrällistä keventämistä osana EKP:n rahapolitiikkaa, yhteisen rahan merkitystä Suomelle, vaikeaa taloustilannetta ja kilpailukyvyn ongelmia. Näiden teemojen lisäksi johtokunnan jäsenten, esimiesten ja asiantuntijoiden puheissa, kirjoituksissa ja haastatteluisa käsiteltiin vuoden aikana myös maksamisen trendejä, maahanmuuton haasteita sekä Kreikan ja Kiinan talouden kehitystä, joka on tuonut epävarmuutta euroalueelle ja maailmantalouteen.

Medialla on suuri merkitys viestittäessä EKP:n päätöksistä kotimaassa. Taloustoimittajille tarjottiin joulukuussa 2015 mahdollisuus tutustua rahapolitiikkaan ja keskuspankkien toimintaan syvemmin, kun Suomen Pankki järjesti toimittajavierailun Frankfurt am Mainissa sijaitsevaan Euroopan keskuspankkiin.

Ulkoisen viestinnän pääjulkaisu Euro & talous sai uuden verkkosivuston vuonna 2015. Samalla julkaisun painaminen lopetettiin. Sivustolla ilmestyi vuoden aikana viisi suurta julkaisukokonaisuutta, joiden julkistamisen yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus. Näiden välillä Eurojatalous.fi-sivustolla julkaistiin useita analyysi- ja blogiartikkeleita.

Median murros uudistanut viestintää

Julkista keskustelua hallinneesta massamediasta on siirrytty tilanteeseen, jossa julkisuuden portinvartijoita ei enää samassa määrin ole. Verkossa jokainen voi hakea haluamaansa sisältöä valitsemistaan lähteistä. Median kuluttajalla on mahdollisuus osallistua omasta näkökulmastaan ajankohtaisiin keskusteluihin ja luoda itse keskusteluja.

Mediaympäristön muuttuminen on otettu huomioon myös Suomen Pankissa. Suoraa viestintää sosiaalisen median kanavissa on lisätty. Suomen Pankin asiantuntijat kertovat ja käyvät aktiivisesti keskustelua vastuualueisiinsa kuuluvista teemoista niin Twitterissä kuin Eurojatalous.fi-sivuston blogeissaan. Digitalisaatiota ja sen vaikutuksia käsitellään tarkemmin erillisessä kehikossa (s. 52).

Uusi ilme luotettavalle, asiantuntevalle ja uudistuvalla keskuspankille

Suomen Pankki uudisti visuaalisen ilmeensä ja tunnuksensa vuonna 2015. Muutoksessa otettiin huomioon nykyviestinnän tarpeet ja erityisesti verkkoviestinnän merkityksen kasvu. Uudella ilmeellä haluttiin kuvata Suomen Pankkia luotettavana, asiantuntevana ja uudistuvana keskuspankkina.

Uudistettu visuaalinen tunnus sekä värit ja typografia otettiin käyttöön maaliskuun lopussa. Tunnus on aikaisempaa pelkistetympi, mutta silti perinteikäs. Pankin nimi molemmilla virallisilla kielillä kehystää leijonaa, mikä kuvastaa Suomen Pankin asemaa suomalaisten rahaviranomaisena. Pankin rooli eurojärjestelmän jäsenenä näkyy englanninkielisenä sanana ”Eurosystem”, joka on integroitu osaksi tunnusta.

Yhteydenpito eri sidosryhmien kanssa

Suomen Pankki järjesti vuoden mittaan useita konferensseja ja yleisötapaamisia. Kesäkuussa järjestettiin yhdessä EKP:n kanssa maksamista käsitellyt konferenssi ”Getting the balance right: innovation, trust and regulation in retail payments”. Suuri sidosryhmätilaisuus oli niin ikään Sijoitus Invest 2015 -tapahtuma, joka järjestettiin marraskuussa. Pankin asiantuntijat esittelivät messuyleisölle toimintaansa ja pitivät esityksiä EKP:n rahapolitiikasta sekä Kiinan ja Venäjän taloudesta.

Suomen Pankin vierailukeskuksena toimivassa rahamuseossa vieraili vuoden 2015 aikana enemmän kävijöitä kuin koskaan. Noin 14 000 vierailijaa kävi tutustumassa

Suomen Pankin ja eurojärjestelmän tehtäviin. Rahamuseossa järjestettiin vuonna 2015 useita yleisötilaisuuksia: mm. digitalisaatiota käsitellyt seminaarisarja sekä keskustelutilaisuuksia Suomen Pankin aiemmista pääjohtajista Sakari Tuomiojasta, Rainer von Fieandtista, Klaus Wariksesta, Ahti Karjalaisesta ja Mauno Koivistosta.

Rahamuseossa avattiin vuoden aikana kaksi vaihtuvaa näyttelyä. Huhtikuussa avautui yhdessä Valtiokonttorin kanssa järjestetty valtionvelkaa käsitellyt näyttely

”Yhteinen velkamme – valtion lainanotto vuosina 1859–2015”. Tilastokeskuksen 150-vuotista historiaa puolestaan esiteltiin syyskuusta lähtien Tilastokeskuksen kanssa organisoidussa yhteisnäyttelyssä ”Kansakunnan kuva – 150 vuotta tilastoja Suomesta”.

Rahamuseossa järjestettiin myös toisen asteen oppilaitoksille suunnatun Generation Euro -kilpailun finaali. Huhtikuussa järjestetyn loppukilpailun voitti Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun joukkue.

Ekonomisti Riikka Nuutilainen päivysti Suomen Pankin pisteellä Sijoitus – Invest 2015 -messuilla Wanhassa Satamassa marraskuussa.

Kuva: Peter Mickelsson.

Digitalisaatio Suomen Pankin muutosvoimana

Digitalisaatio eli tieto- ja viestintäteknologioiden kehitys ja laajamittainen yleistymisen mullistavat taloutta ja yhteiskuntaa monin tavoin. Digitalisaatioon liittyy monenlaisia odotuksia, toiveita ja huolia, jotka koskevat mm. tuottavuuden paranemista, talouden kilpailukykyä, työmarkkinoiden kehitystä, tuloerojen kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä.

Suomen Pankissa tehtiin vuonna 2015 strategiатыön osana selvitys digitalisaation vaikutuksista ja mahdollisuuksista. Työryhmät arvioivat aihetta kolmesta näkökulmasta: kansansantalouden, rahoitustoimialan ja Suomen Pankin oman toiminnan kannalta.

Kansantalouden tasolla kiinnostava kysymys on, onko digitalisaatio vastaava tuottavuuskasvun ja muutosten käynnistäjä kuin höyrykone tai sähkö olivat aikanaan. Työryhmä pohti myös digitaalisten hyödykkeiden olemusta sekä digitalisaation vaikutusta työmarkkinoihin ja rakenteisiin.

Finanssialalla kehitys on näkynyt asiakkaille tarjottavina verkkopalveluina ja tietojärjestelmiin perustuvina prosesseina. Erityisesti Pohjoismaissa voimakkaasti kasvavan FinTech-kentän odotetaan vaikuttavan jatkossa myös alan rakenteisiin.

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan omassa työssä tietojärjestelmien merkitys on keskeinen. Osaamista ja työtapoja kehittämällä halutaan parantaa toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta sekä sujuvoittaa työntekoa.

Vilkasta keskustelua digitalisaatiosta

Digitalisaatioteema oli syksyllä 2015 esillä myös Suomen Pankin rahamuseon yleisötilaisuuksissa. Kolmiosaisessa seminaarisarjassa, jota johtivat Suomen Pankin asiantuntijat, käsiteltiin laajasti digitalisaation vaikutuksia talouteen, maksamiseen ja organisaatioiden toimintaan.

Ensimmäisessä, pääjohtaja Erkki Liikasen johtamassa seminaarissa Aalto-

yliopiston professori Matti Pohjola ja Keskon Chief Digital Officer Anni Ronkainen keskustelivat digitalisaatiosta ja talouskasvusta. Tilaisuudessa käsiteltiin median nykytilannetta, toimialojen välisten rajojen sekoittumista, teollista internetiä, rutiinityön katoamista ja luovuuden merkitystä. Keskustelijoiden mukaan yksinkertaisimmat tietotekniikkaan perustuvat parannukset talouden tuottavuuteen on jo tehty, kun taas suurimmat vaikutukset ovat yhä näkemättä.

Seuraavassa seminaarissa Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungner ja Verohallinnon entinen pääjohtaja Mirjami Laitinen pohtivat digitalisaation vaikutuksia organisaatioiden toimintatapoihin. Keskustelun aiheina olivat digitaalisen tunnistautumisen haasteet, hierarkioiden purkaminen, osaamisen kehittäminen, digitalisaation vaatima kulttuurinen ja rakenteellinen muutos sekä julkisen sektorin asema infrastruktuurin luomisessa. Jungnerin mukaan maailma ei enää koskaan muutu niin hitaasti kuin tänään. Tilaisuutta isännöi Suomen Pankin hallinto-osaston päällikkö Veli-Matti Lumiala.

Seminaarisarjan kolmannessa osassa pohdittiin, miten digitalisaatio muuttaa maksamista. Nordean Jussi Mekkonen ja Ilmarisen Pekka Puustinen keskustelivat asiakaskokemuksen tärkeydestä, henkilö-tunnistuksesta, maksamiseen liittyvien muutosten hitaudesta, uusista liiketoimintamahdollisuuksista, Facebook-maksuista ja lohkoketjuteknologiasta. Mekkonen peräänkuulutti maksamisen innovaatioita ja start up -yrityksiä. Puheenjohtajana toimi Suomen Pankin rahahuolto-osaston päällikkö Päivi Heikkinen.

Kolmea seminaaria seurasi museossa ja suorana lähetyksenä verkossa yhteensä noin 500 katsojaa. Myöhemmin tilaisuuksista julkaistut videot ovat keränneet yli 800 katsojaa. Tilaisuuksien aikana yleisökysymyk-

siä kerättiin myös Twitterin kautta, ja Twitterissä käytiin muutenkin vilkasta keskustelua tilaisuuksien tiimoilta.

Digitalisaatio viestinnän voimana

Suomen Pankki on vähitellen siirtänyt paperijulkaisunsa kokonaan verkkoon. Viidesti vuodessa ilmestyvä Euro & talous-lehti loikkasi maaliskuussa 2015 digitaaliseen aikaan, kun Suomen Pankki otti käyttöön Eurojalous.fi-sivuston.

Uusi sivusto tarjoaa Suomen Pankin ja sen asiantuntijoiden käsittelemiä ajankohtaisia talousaiheita selkeässä ja houkuttelevassa muodossa kaikille taloudesta kiinnostuneille kansalaisille. Aiemmin

Suomenpankki.fi-sivustolla julkaistut asiantuntijoiden blogit siirrettiin samalla osaksi Eurojalous.fi-sivustoa, jotta kaikki toimitetut ajankohtaissällöt löytyisivät samasta paikasta. Uuden sivuston toteutuksessa tärkeänä tavoitteena oli sisältöjen helppolukuisuus ja jaettavuus erityisesti mobiililaitteilta.

Digitaalisessa viestinnässä on myös hyödynnetty sosiaalista mediaa entistä aktiivisemmin. Viestien välittämistä yhä suuremmille yleisöille edistävät Twitterissä Suomen Pankin omat virkamiehet pääjohtajaa myöten. Sisällöntuotannossa on kiinnitetty huomiota kuvien ja videoiden huomioarvoon sekä viestien visualisointiin infografiikan keinoin.

Pääjohtaja Erkki Liikanen johti rahamuseossa lokakuussa keskustelua aiheesta ”Digitalisaatio ja talouskasvu”. Seminaarin vieraina olivat Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun professori Matti Pohjola ja Keskon Chief Digital Officer Anni Ronkainen.

Kuva: Peter Mickelsson.

Johtaminen ja henkilöstö

Strategia

Strategiatyön keskeisimpiä teemoja vuonna 2015 olivat digitalisaation vaikutusten arviointi kansantalouden ja rahoitusjärjestelmän näkökulmasta sekä digitalisaation hyödyntäminen Suomen Pankin toiminnassa. Tavoitteena on uudistaa ja sovittaa toimintaa digitalisoituvaan toimintaympäristöön sekä parantaa asiantuntijatyön vaikuttavuutta ja tuottavuutta.

Kevään strategiaseminaarissa pankin johto pohti digitalisaation lisäksi, millainen rooli Suomen Pankilla on Suomen talouden uudistamisessa ja etenkin

- tehokkaiden ja luotettavien maksutapojen edistäjänä
- makrovakauspoliittisena toimijana
- talouspoliittisena neuvonantajana
- keskuspankin rahoitusvarallisuuden sijoittajana.

Suomen Pankki jatkoi myös makrovakausanalyysin ja -politiikkavälineiden kehittämistä, jotta toimenpiteet voidaan tarvittaessa entistä tarkemmin kohdistaa ja rajata oikeisiin rahoitusjärjestelmän riskeihin.

Strategiatyössä kiinnitettiin huomiota lisäksi EU:n yhdentymiseen ja siinä mm. talous- ja rahaunionin kehityssuuntiin sekä

pankki- ja pääomamarkkinaunionin muovaamiseen. Suomen Pankki oli vahvasti mukana selvittämässä yhteiseen pankkivalvontaan liittyviä kustannuksia euroalueella. Tämä työ jatkuu vuonna 2016. Tavoitteena on aiempaa yhtenäisempi pankkivalvontamaksujen järjestelmä koko alueella.

Rahaviranomaisena Suomen Pankki toi yleiseen ja talouspoliittiseen keskusteluun aktiivisesti mukaan tutkimustietoon ja tilastoihin perustuvia näkökulmia. Ennakoivan, vuorovaikutteisen ja kohdennetun viestinnän linjauksien toimeenpanoa jatkettiin. Suomen heikon talouskehityksen myötä mediassa heräsi vuoden aikana kysymyksiä mm. euron hyödyistä ja haitoista, Kreikan pankkijärjestelmän kestävydestä, rahapolitiikan keinoista poikkeuksellisen matalien korkojen oloissa sekä Suomen kilpailukyvyistä ja Venäjän taloustilanteesta. Vuoden mittaan keskusteltiin finanssi-politiikan vaikutuksista, väestön ikääntymisen merkityksestä talouskehityksen ja rahapolitiikan kannalta sekä maahanmuuton vaikutuksista Suomen talouteen.

Suomen Pankin toiminta-ajatus, arvot, visio ja varsinaiset strategiset linjaukset pidettiin vuonna 2015 ennallaan (kehikko 9). Strategian mukaan Suomen Pankin vaikuttavuus rakentuu asiantuntemuksesta, luotettavuudesta ja korkeatasoisesta tutkimuksesta.

Suomen Pankin toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot

Toiminta-ajatus

Suomen Pankki rakentaa taloudellista vakautta. Vakaa hintataso, turvalliset maksujärjestelmät ja luotettava rahoitusjärjestelmä edistävät kestäväää talouskasvua, työllisyyttä ja suomalaisten hyvinvointia.

Visio

Suomen Pankki tunnetaan eteenpäin katsovana ja tehokkaana keskuspankkina sekä rakentavana ja vaikutusvaltaisena eurojärjestelmän jäsenenä.

Visiossa korostuu Suomen Pankin tavoite olla eteenpäin katsova viranomaisen, jonka toiminta ja kannanotot rakentavat Suomen kansantalouden vakautta ja pitkän aikavälin kestävyyttä. Pankki itse toimii tuottavuutta edistävien kannanottojensa mukaisesti.

Rakentava rooli eurojärjestelmässä edellyttää, että Suomen Pankki on aktiivisesti mukana kehittämässä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Vaikuttavuus asettaa vaativat tavoitteet pankkilaisten ammattitaidolle ja kommunikaatiokyvyille.

Strategian tiivistelmä

Suomen Pankin vaikuttavuus perustetaan asiantuntemukseen, luotettavuuteen ja tutkimukseen.

Varmistamme kilpailukykyisten keskuspankkipalvelujen saatavuuden Suomessa.

Huolehdimme osaltamme rahoitusmarkkinoiden ja infrastruktuurin palvelutasosta.

Ylläpidämme tehtävienne vaatimaa vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta sekä toteutamme taloudellisen tilivelvollisuu-temme suomalaista yhteiskuntaa kohtaan.

Työprosessimme ovat laadukkaita, teknisesti edistyneitä ja ympäristön kannalta kestäviä.

Rakennamme osaamistamme ja ammatillista kilpailukykyämme tulevaisuuden maailmaan samalla kun huolehdimme pitkäjänteisesti henkilöstömme hyvinvoinnista.

Arvot

Osaava – arvostava – vastuullinen

Arvot kuvastavat suhtautumista omaan työhön, työtovereihin ja yhteiskuntaan. Yhteinen arvopohja ohjaa pankkilaisten jokapäiväistä toimintaa ja vahvistaa yhtenäistä toimintakulttuuria. Arvojen määrittämiseen osallistuivat kaikki pankkilaiset.

Osaava

Vankka ammattitaito ja -etiikka ovat työmme perusta. Uudistamme jatkuvasti taitojamme ja työtapojamme.

Arvostava

Teemme työtä yhdessä ja yhteisten päämäärien hyväksi. Keskustelemme avoimesti ja esitämme tuoreita näkemyksiä.

Vastuullinen

Toimimme vastuullisesti ja riippumattomasti. Olemme luotettava yhteistyökumppani.

Johtamisjärjestelmä

Toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot (kehikko 9, sivu 55) suuntaavat Suomen Pankin toimintaa. Merkittävä osa johtamisjärjestelmää ovat myös johtokunnan jäsenten keskinäinen työnjako ja osastojen tehtävien määrittelyt. Näiden lisäksi tavoite- ja tuloskehikko, toiminnansuunnittelu ja henkilöstö- ja budjetikehykset sekä Suomen Pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi ovat keskeisiä välineitä toiminnanohjauksessa.

Suomen Pankissa arvioidaan tavoitteiden saavuttamista puolivuositain. Kehityskeskustelut henkilöstön kanssa kaksi kertaa vuodessa ovat oleellinen osa johtamisjärjestelmää. Suomen Pankin keskeiset virkatehtävät ja erityisesti esimiestehtävät ovat määräaikaista, millä pyritään varmistamaan laaja-alaisen osaamisen karttumisen sekä toiminnan ja työtapojen uudistuminen.

Johtokunnan jäsenten työnjako

Vuonna 2015 johtokunnan jäsenten työnjako oli seuraava:

- Johtokunnan puheenjohtaja Erkki Liikanen vastasi rahapolitiikan valmistelusta, kotimaan talouspolitiikasta, rahoitusmarkkinakysymyksistä ja ulkoisesta viestinnästä. Hän oli EKP:n neuvoston, yleisneuvoston ja Euroopan järjestelmäriskikomitean jäsen.
- Johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen vastasi rahapolitiikan toteutuksesta, sijoitustoiminnasta, hallinnosta, laki- ja kansainvälisistä asioista ja makrovakauseräpolitiikasta. Hän toimi lisäksi Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtajana.
- Johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja vastasi Suomen Pankin tieteellisestä tutkimuksesta, rahahuollosta, markkinaoperaatioista ja maksuliikkeestä, henkilöstöasioista sekä sijoitustoiminnan ja rahapolitiikan riskien valvonnasta.

Osastot ja ydinprosessit

Suomen Pankin toiminta on jaettu kuudelle osastolle ja niistä riippumattomalle sisäisen tarkastuksen yksikölle. Osastopäälliköt raportoivat toiminnastaan vastaavalle johtokunnan jäsenelle.

Strategia viedään lähemmäksi toimintaa prosessijohtamisen avulla. Sitä kautta poistetaan yhteistyön esteitä ja korostetaan yhteistyöhön perustuvaa toimintakulttuuria. Prosessijohtamisella edistetään toiminnan asiakaslähtöisyyttä, vaikuttavuutta ja tehokkuutta sekä ylläpidetään motivoivaa työympäristöä.

Suomen Pankin ydinprosessit ovat 1) rahapolitiikan valmistelu, 2) rahapolitiikan toimeenpano, 3) kotimainen talouspoliittinen vaikuttaminen ja 4) vakauseräpolitiikka.

Tavoite- ja tuloskehikko

Tavoite- ja tuloskehikolla ohjataan Suomen Pankin toimintaa. Sen avulla myös sidosryhmien on mahdollista saada tietoa siitä, miten Suomen Pankki on asettanut tavoitteensa ja arvioi suoriutumistaan. Yleistason mittariston lisäksi jokaiselle osastolle ja ydinprosessille on asetettu sen toimintaa ohjaavia mittareita (tavoite- ja tuloskehikko vuosiksi 2015–2017, s. 58).

Toiminnansuunnittelu

Osastojen ja ydinprosessien toiminnansuunnittelun aikajänne on kolme vuotta. Tavoitteet jalostetaan tavoite- ja tulossopimuksiksi, jotka osastopäälliköt ja johtokunnan jäsenet allekirjoittavat vuosittain. Sopimuksissa todetaan tavoitteet ja mittarit tavoitearvoineen sekä kuvataan osastojen merkittävimmät hankkeet. Osana toiminnansuunnittelua laaditaan Suomen Pankin budjetti, henkilöstö- ja koulutussuunnitelma sekä arvio operatiivisten riskien hallinnasta.

Henkilöstö- ja budjettikehykset

Osastojen resurssien käyttöä ohjataan henkilöstö- ja toimintakulukehyksillä, jotka päivitetään vuosittain toiminnansuunnitelun yhteydessä. Järjestelmä mahdollistaa resurssien keskipitkän aikavälin suunnittelun osastotasolla. Kehysjärjestelmän avulla toteutetaan Suomen Pankin strategista tavoitetta olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa Suomen Pankin toiminnanohjausjärjestelmää, ja se on kytketty myös osaksi toiminnansuunnittelua sekä osastojen tavoite- ja tulosraportointia. Suomen Pankin riskit jaetaan strategisiin riskeihin, rahoitusriskeihin ja operatiivisiin riskeihin. Johtokunnalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä, johtamisesta ja riskitason määrittämisestä, mutta jokainen Suomen Pankin työntekijä vastaa riskienhallinnasta oman toimenkuvansa ja tehtäviensä osalta.

*Suomen Pankin kesätyöntekijöitä vuonna 2015:
Aleksi Paavola (vas.), Henni Tabvanainen ja Otto Jääskeläinen.*

Kuva: Mikko Honkajauri.

Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko vuosiksi 2015–2017

	Strateginen linjaus	Mittari	Tavoite	Tilanne		
				12/2013	12/2014	12/2015
I Vaikuttavuus ja palvelukyky	1. Suomen Pankin vaikuttavuus perustuu kilpailukykyiseen asiantuntemukseen ja tutkimustoimintaan, joka yhdistää kokonaistaloudellisen ja rahoitusmarkkinoiden näkökulman.	EKP:n neuvoston jäsenten arvio Suomen Pankin vaikuttavuudesta	> 4	Uusi mittari	Uusi mittari	4,1
		Tutkimustoiminnan laatu-painotettu julkaisuindeksi	> 32	52	26	27
	2. Suomen Pankki huolehtii osaltaan rahoitusmarkkinoiden ja sen infrastruktuurin palvelutasosta ja tarjoaa asiakkailleen kilpailukykyiset keskuspankkipalvelut.	Keskuspankkipalvelujen laatu palvelun käyttäjien näkökulmasta	> 95 % vastaajista tyytyväisiä	95 %	98 %	94 %
		Kuluttajakysely käteisrahan saatavuudesta ja kunnosta	> 4	4,3	4,1	4,1
	3. Yleisön luottamusta Suomen Pankkiin sekä tietoa Suomen Pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohdennetun viestinnän avulla.	Taloustutkimuksen toteutetun Omnibus-kyselytutkimuksen tulos	Vertailuryhmän yläkvartilissa	3/12	3/12	3/12
		Käynnit (klikkaukset) Suomen Pankin verkkosivuilla	Nouseva trendi	1,7 milj.	1,8 milj.	2,2 milj.
II Tehokas resurssien käyttö ja vakavaraisuus	4. Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan turvallisesti ja tuottavasti kansainvälisten vastuiden ja kräsinballintavalmiuden tarpeet täyttäen.	Erittäin turvallisten ja likvidien sijoitusten osuus rahoitusvarallisuudesta	Suuri	Suuri	Suuri	Suuri
		Sijoitusvaluuttojen keskuspankkikoron ylittävä rahoitusvarallisuuden korkotuotto (5 v:n keskiarvo)	> 0; 5 v:n liukuva keskiarvo	1,73 %	1,5 %	1,15 %
	5. Tavoitteena on vakaa voitonjako valtiolle vakavaraisuutta vaarantamatta.	Vararahasto + varaukset suhteessa taseen mitattuihin riskeihin	Varauksia kartutetaan tavoitteena riittävän vahva tase kaikissa olosuhteissa	4 924 milj. euroa*	5 208 milj. euroa	5 375 milj. euroa
		Jaettu voitto	Tasainen voitonjako	180 milj. euroa	137,5 milj. euroa	98,0 milj. euroa
	6. Suomen Pankki on EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.	Vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön henkilötyövuodet yhteensä	2013: 410 htv; 2014: 402 htv; 2015: 383 htv	394	384	375
		Osastojen toimintakulut yhteensä	Budjetti	52,3 milj. euroa	52,8 milj. euroa	52,1 milj. euroa
		2013: 55 milj. euroa 2014: 57 milj. euroa 2015: 56 milj. euroa				

* Mittari uusittu; vuodesta 2013 alkaen otettu huomioon myös vararahasto.

	Strateginen linjaus	Mittari	Tavoite	Tilanne		
				12/2013	12/2014	12/2015
III Sisäisten prosessien toimivuus	7. Suomen Pankin analyysi- ja operatiivisten prosessien laatua kehitetään aktiivisesti.	Keskiarvo osastojen TATU-sopimuksessa määriteltyjen kriteerien täyttymisestä	93 % tyytyväisiä	93 %	75 %	78 %
	8. Suomen Pankin tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa huipputason asiantuntijatyön ja vaikuttavuuden.	Palaute IT-välineistä ja palveluista	93 % tyytyväisiä	91 %	88 %	93 %
		Vakavien häiriöiden määrä	Tavoite 0	0	1	0
	Tuottavuutta parantaneet IT-immovaatiot osastojen näkökulmasta, kyselyn tulos	> 3	3,6	3,2	3,8	
9. Suomen Pankki toimii ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.	Kokonaispäästöt/toimintakulut (energiankäytön määrä)	Supistuva trendi	77,5 kg CO ₂ -päästöt/energian käyttö	71,5 kg CO ₂ -päästöt/energian käyttö	67,5 kg CO ₂ -päästöt/energian käyttö	
	Jätteiden määrä kg/toimintakulut	Supistuva trendi	2,00 kg jätettä/1 000 euroa toimintakulut	2,03 kg jätettä/1 000 euroa toimintakulut	2,25 kg jätettä/1 000 euroa toimintakulut	
IV Tulevaisuuden rakentaminen	10. Suomen Pankki kehittää osaamistaan ja ammatillista kilpailukykyään.	Henkilökohtaisten kehityssuunnitelmien vuotuinen toteutuminen	Yli 80 % suunnitelmista toteutuu hyvin	86 %	89 %	90 %
		Koulutustasoindeksi	> 5,8	6,0	6,0	6,0
	11. Suomen Pankki huolehtii pitkäjänteisesti henkilöstönsä hyvinvoinnista.	Vähemmistönä olevan sukupuolen osuus esimiehistä	Kasvava trendi	31 %	33 %	30 %
		Sairauspoissaolot	Alle 3,5 %	2,6	2,9 %	3,0 %
Työtyytyväisyysindeksi ylittää ulkoisen vertailuryhmän tuoksen	> 3,5	3,6	–	3,7		
Johtajuusindeksi ylittää ulkoisen vertailuryhmän tuloksen	> 3,7	3,9	3,8	4,0		

Henkilöstö

Suomen Pankin tavoitteena on olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa. Vuoden 2015 aikana henkilömäärä pieneni 9 hengellä. Suomen Pankissa työskenteli vuoden 2015 lopussa 378 henkeä. Henkilöstöstä 76 % toimii asiantuntija-tehtävissä (taulukko 5).

Suomen Pankki panostaa henkilöstönä hyvinvointiin, suunnitelmalliseen osaamisen kehittämiseen ja hyvään esimiestyöhön. Johtamisessa painotetaan innostavuutta, hyvää ilmapiiriä ja tuloksellisuutta.

Kotimainen ja kansainvälinen verkostoituminen on tärkeä osa monen pankkilaisen työtä. EKPJ:n komitea- ja työryhmätyöskentelyyn osallistuu säännöllisesti noin 80 pankkilaista.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä seurataan joka toinen vuosi toteutettavalla henkilöstötutkimuksella ja johtamisen laatua vuosittain johtajuusindeksillä.

Pankin työtyytyväisyysindeksi vuonna 2015 oli 3,7 asteikolla 1–5 (Suomen keskiarvo 3,5) ja johtajuusindeksi 4,0 (3,7). Työhyvinvoinnin kokonaiskuvaa täydennettiin

terveystutkimuksella, jonka avulla saatiin seurantatietoa henkilöstön terveydentilan ja voimavarojen kehittymisestä. Tutkimuksen kokonaistulos oli laajaa suomalaista vertailuaineistoa selvästi parempi.

Toimintatapojen kehittämistä jatkettiin muun muassa Smart Working -ohjelmalla, jonka tavoitteena on sujuvoittaa työntekoa hyödyntämällä tehokkaasti sähköisiä prosesseja.

Aloitteellisuuden edistämiseksi otettiin käyttöön Ideapankki. Se tarjoaa henkilöstölle uuden kanavan keksiä uudistuksia ja kehittää pankin toimintaa, työtapoja ja yhteistyötä. Kaikki Ideapankkiin tehdyt aloitteet osallistuivat innovaatiokilpailuun, jossa paras idea palkittiin vuoden päätteeksi.

Pankin palkkaratkaisu oli yleisen työllisyys- ja kasvusopimuksen mukainen.

Suomen Pankki on tukenut nuorten työllistymistä tarjoamalla vuosittain kesätyöpaikan n. 50 opiskelijalle. Suomen Pankki on julkisen sektorin houkuttelevimpia työnantajia. Vuonna 2015 kaupallisen alan korkeakoulutetut ammattilaiset pitivät Suomen Pankkia julkisen sektorin ihanne työnantajana Suomessa (Universum).

Taulukko 5.

Henkilöstöjohtamisen keskeiset tunnusluvut¹

	2014	2015
Henkilöstömäärä		
Toimintavahvuus 31.12.	387	378
Henkilötyövuodet	410	402
Lähtövaihtuvuus	10 %	8 %
Tulovaihtuvuus	7 %	8 %
Sisäinen liikkuvuus	13 %	14 %
Eläkkeelle siirtyneiden määrä	16	15
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	61,6 v	60,9 v
Henkilöstörakenne		
Henkilöstön keski-ikä	46,2 v	46,3 v
Asiantuntijoiden ja esimiesten osuus	75 %	77 %
Naisten osuus henkilöstöstä	47 %	45 %
Palkkaus ja palkinta		
Suhde työmarkkinapalkkatasoon Suomen Pankissa ²	100 %	99 %
Sopimuskorotukset	20 e	16 e
Bonuspalkkioiden osuus palkkasummasta	–	–
Naisten keskipalkka / miesten keskipalkka	99 %	99 %
Osaaminen		
Koulutuskustannukset/palkkasumma	3,4 %	3,3 %
Koulutuspäivät/htv	4,8	5,5
Koulutustasoindeksi ³	6,0	6,0
Työhyvinvointi		
Sairauspoissaoloprosentti	2,9	3,0
Työtyytyväisyysindeksi	–	3,7

¹ Luvut koskevat Suomen Pankkia, ellei toisin mainita. Finanssivalvonnan tunnusluvut julkaistaan Fivan toimintakertomuksessa.

² Viibteryhmänä HAY-markkinapalkkavertailussa käytetään pankki- ja rahoitussektorin, julkisen sektorin sekä teollisuus- ja palvelualan organisaatioita. Suomen Pankin palkkapolitiikan tavoitetasoksi on asetettu HAY-markkinapalkkavertailun kaikkien organisaatioiden mediaanitaso (peruspalkka + edut). Vertailussa ovat mukana myös Finanssivalvonnan henkilöstön palkat.

³ Koulutustasoindeksi lasketaan henkilöstön peruskoulutustasoista. Indeksien vaihteluväli on 1–8.

Budjetti ja operatiiviset kustannukset

Toiminnan kustannustehokkuuden parantaminen Suomen Pankissa on jatkuvaa työtä. Budjetin ohjaukseen ja tavoitteelliseen henkilöstösuunnitteluun kiinnitetään erityistä huomiota.

Suomen Pankin budjetti

Syksyllä 2015 laadittiin Suomen Pankin budjetit vuosiksi 2016–2018, ja näistä johtokunta vahvisti vuoden 2016 budjetin. Vuosien 2017–2018 budjetit vahvistetaan myöhemmin. Operatiivisia kustannuksia ja budjetteihin sisältyviä toiminnan kustannustavoitteita seurataan säännöllisesti. Johtokunta arvioi neljännesvuosittaisen budjettiseurannan perusteella toimintaa ja kustannustehokkuutta.

Vuonna 2015 Suomen Pankin toimintakulut olivat 75,6 milj. euroa (edellisenä vuonna 82,1 milj. euroa). Toimintakulubudjetin tuottoja kertyi 13,7 milj. euroa. Nettomääräisesti Suomen Pankin kulujen loppusumma oli 61,8 milj. euroa. Tarkempi tieto kustannuksista ja budjetista on taulukossa (taulukko 6).

Taulukko 6.

Suomen Pankin budjetti

	Toteutunut 2015 Milj. euroa	Budjetti 2016 Milj. euroa
1. Toimintakulut ja tuotot		
<i>KULUT</i>		
<i>Henkilöstökulut</i>	32,8	33,3
<i>Henkilöstösidonnaiset kulut</i>	2,8	3,5
<i>Muut kulut</i>	22,7	25,1
<i>POISTOT</i>	8,5	10,0
<i>Yhteensä</i>	66,8	71,6
<i>Setelien hankinta</i>	4,2	8,7
<i>Pankkipalvelumaksut</i>	4,6	4,9
<i>Toimintakulut yhteensä</i>	75,6	85,2
<i>TUOTOT</i>		
<i>Pankkipalvelutuotot</i>	1,6	1,7
<i>Kiinteistöjen tuotot</i>	5,5	5,1
<i>Muut tuotot</i>	2,1	1,5
<i>Palvelut Finanssivalvonnalle</i>	4,5	4,8
<i>Tuotot yhteensä</i>	13,7	13,1
<i>Netto</i>	61,8	72,1
2. Investoinnit		
<i>Kiinteistöinvestoinnit</i>	4,4	5,4
<i> Pääkonttorikiinteistöt</i>	0,7	1,2
<i> Vantaan kiinteistö</i>	3,0	4,1
<i> Muut kiinteistöt</i>	0,7	0,1
<i>IT-laitteet ja ohjelmistot</i>	5,1	4,8
<i>Rahankäsittelykoneet</i>	0,2	1,6
<i>Turvallisuuslaitteet</i>	1,1	2,1
<i>Muut</i>	0,2	0,0
<i>Investoinnit yhteensä</i>	11,0	13,9

Pyörityksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 7.

Suomen Pankin eläkerahaston budjetti

	<i>Toteutunut 2015 Milj. euroa</i>	<i>Budjetti 2016 Milj. euroa</i>
1. Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
<i>Henkilöstökulut</i>	0,1	0,2
<i>Eläkerahastotoiminnan kulut</i>	0,5	0,8
<i>Eläkerahaston kiinteistökulut</i>	0,5	0,5
POISTOT	0,9	0,9
ELÄKKEET		
<i>Maksetut eläkkeet</i>	26,5	27,6
Kulut yhteensä	28,5	30,0
TUOTOT		
<i>Työeläkemaksut</i>	10,2	10,7
<i>Sisäiset vuokrat</i>	1,6	1,6
Tuotot yhteensä	11,8	12,3
Netto	16,7	17,7

Pyörityksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Eläkerahaston budjetti

Vuoden 2015 aikana eläkerahaston toteutuneet toimintakulut olivat 28,5 milj. euroa (edellisvuonna 28,3 milj. euroa). Maksetut eläkkeet (26,5 milj. euroa) olivat tästä suurin kuluerä. Toiminnallisia tuottoja kertyi eläkerahastolle vuoden aikana 11,8 milj. euroa (taulukko 7). Eläkerahaston kulujen arvioidaan kasvavan lievästi tulevan budjettikauden aikana. Eläkerahaston toiminnasta ilmestyy oma vuosikertomus.

Finanssivalvonnan budjetti

Suomen Pankin johtokunta vahvistaa Finanssivalvonnan budjetin. Finanssivalvon-
nalla oli toimintakuluja 26,0 milj. euroa
vuonna 2015 (edellisenä vuonna 26,2 milj.
euroa). Tuottoja kertyi yhteensä 26,0 milj.
euroa, josta valvonta- ja toimenpidemaksu-
jen osuus oli 23,1 milj. euroa ja Suomen
Pankin rahoitusosuus 1,3 milj. euroa.
Tilikauden ylijäämä oli 2,8 milj. euroa.
Ylijäämä otetaan huomioon seuraavan tili-
kauden valvonta- ja toimenpidemaksuja
määriteltäessä (taulukko 8). Finanssi-
valvonta tekee vuosittaisesta toiminnastaan
oman toimintakertomuksen.

Taulukko 8.

Finanssivalvonnan budjetti

	<i>Toteutunut 2015 Milj. euroa</i>	<i>Budjetti 2016 Milj. euroa</i>
1. Toimintakulut ja tuotot		
<i>KULUT</i>		
<i>Henkilöstökulut</i>	16,6	17,0
<i>Henkilösidonnaiset kulut</i>	0,9	1,2
<i>Muut kulut</i>	3,3	3,8
<i>POISTOT</i>	0,8	0,7
<i>PALVELUT SUOMEN PANKILTA</i>	4,5	4,8
Toimintakulut yhteensä	26,0	27,4
<i>TOIMINNAN RAHOITUS</i>		
<i>Valvontamaksut</i>	20,8	22,5
<i>Toimenpidemaksut</i>	2,3	1,5
<i>SP:n rahoitusosuus</i>	1,3	1,4
<i>Edellisen kauden yli-/alijäämä</i>	4,4	2,0
Tuotot yhteensä	26,0	27,4
<i>Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä</i>	2,8	2,0

Pyöristyksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Ympäristö

Suomen Pankki huolehti ympäristövastuustaan vuonna 2015 parantamalla materiaali-
tehokkuuttaan, seuraamalla toimintansa
ympäristövaikutuksia ja lisäämällä kiertoon
uusia kestävämpiä seteleitä (taulukko 9).

Säännöllisesti ilmestyvien julkaisujen
painatus lopetettiin ja siirryttiin pelkästään
sähköiseen julkaisemiseen. Näkyvin esi-
merkki tästä on uusi Eurojalous.fi-sivusto
(ks. Viestintä, s. 50, ja kehikko 8, s. 52).

Euroopan keskuspankit jakoivat keske-
nään tietoa ympäristöä säästävistä toiminta-
tavoista vertailemalla laadullisia ympäristö-
käytäntöjä. Toiminnan ympäristövaikutuk-
sia seurataan kahden toimintakuluihin suh-
teutetun mittarin avulla. Vuonna 2015
jokaista toimintakulun tuhatta euroa kohti
syntyi 2,25 kiloa jätettä ja 67,49 kiloa hiili-
dioksidia. Vuonna 2014 vastaavat luvut oli-
vat 2,03 kiloa jätettä ja 71,5 kiloa hiilidiok-
sidia.

Setelinlajitteluun palautui vuoden 2015
aikana hieman vähemmän kuin edellisvuon-
na eli vajaat 240 milj. seteliä. Niistä tuhot-
tiin lajittelussa kaikkiaan 45 milj. seteliä.

Setelistön keskimääräinen tuhoamisaste oli
noin 19 %, joka on hieman pienempi luku
kuin vuotta aiemmin. Seteleitä tuhottiin
vähemmän lähinnä, koska vanhan seteli-
sarjan kuluneet 5 euron setelit on saatu pää-
osin poistettua kierrosta. Likaantumista
estävän pinnoituksensa ansiosta uuden sar-
jan setelit kestävät paremmin kulumista
(kuvio 16).

Uuden setelisarjan parempi kestävyys
näkyi 5 euron tuhoamisasteessa, joka nyt,
reilun kahden vuoden käytön jälkeen, on
selvästi alhaisempi kuin vanhan sarjan sete-
leillä (kuvio 17). Myös syyskuussa 2014
aloitettu 10 euron seteleiden vaihto uuteen
sarjaan on pääosin saatu loppuun, ja 10
euron setelin tuhoamisaste on kääntymässä
laskuun.

Huonokuntoiset ja vanhan sarjan pois-
tettavat setelit tuhotaan lajittelukoneilla
setelisilpuksi, jota poltetaan energijakeena.
Korkea polttolämpötila hävittää jätteestä
tehokkaasti vaaralliset kaasut ja ympäristön
kannalta haitalliset materiaalit, kuten holo-
grammeista peräisin olevat metallit.

Marraskuun 2015 lopulla aloitettiin
myös yleisimmän käyttösetelin, 20 euron,
vaihto. Vaikka 20 euron seteli ei ole samalla

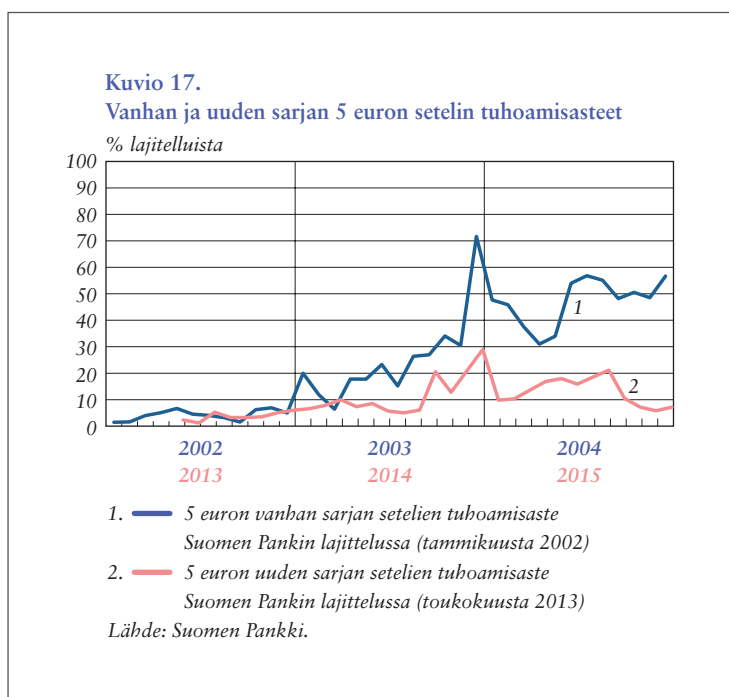
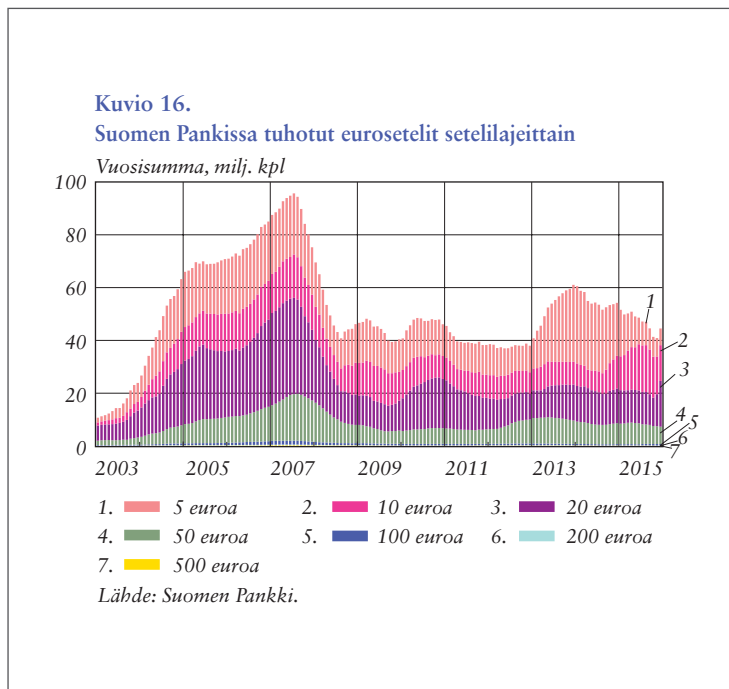
Taulukko 9.

Suomen Pankin ympäristövaikutukset

	Määrä		
	2013	2014	2015
Kiinteistöjen sähköenergian kulutus (MWh)	9 471	8 784	8 436
Kiinteistöjen lämpöenergian kulutus (MWh)	10 482	9 150	8 349
Jättemäärä (tn)	162	164	188
Toimisto- ja julkaisupaperin kulutus (tn)	53	41	28
Liike- ja työasiamatkojen hiilidioksidipäästö (tn)	1 930	1 889	1 958
Hiilidioksidipäästötase (tn)	6 289	5 793	5 636

Lähde: Suomen Pankki.

tavalla pinnoitettu kuin uuden sarjan 5 ja 10 euron setelit, on sen kestävyys kierrossa vanhan sarjan seteliä parempi. Tuhoamisastetta nostaa lyhyellä aikavälillä kuitenkin se, että vanhan sarjan setelit poistetaan kierrosta niiden palautuessa keskuspankkiin.

Kokonaisriskit

Suomen Pankille aiheutuu riskejä rahoitusvarallisuuden sijoittamisesta, rahapolitiikan toteuttamisesta ja operatiivisesta toiminnasta.

Riskejä hallinnoidaan ja niihin varaudutaan riskipuskureilla. Operatiiviset riskit pyritään tunnistamaan toiminnasuunnittelun yhteydessä ja niitä hallinnoidaan päivittäisessä toiminnassa hajautetusti.

Rahoitusvarallisuus

Suomen Pankilla on noin 16,9 mrd. euron suuruinen rahoitusvarallisuus, joka koostuu valuuttavarannosta, kullasta ja euromääräisestä varallisuudesta. Rahoitusvarallisuus altistuu valuutta-, korko- ja luottoriskeille sekä vähäisessä määrin osakeriskeille.

Suurimmat vaihtelut rahoitusvarallisuuden arvoon aiheuttaa valuuttariski. Suomen Pankki hajauttaa valuuttariskiään sijoittamalla Yhdysvaltain dollareiden lisäksi Englannin puntaan ja Japanin jeniin. Kullan riski arvioidaan erikseen, koska kullan arvonmuutostili kattaa erittäin suuren arvonlaskun. Riskienhallinnan liitetiedoissa (s. 106) kultaan liittyvät riskit on laskettu mukaan kokonaisarvioon.

Rahoitusvarallisuudesta valtaosa on sijoitettu lyhyisiin kiinteäkorkoisiin joukko-velkakirjoihin, joiden keskimääräinen juoksuaika oli vuoden 2015 lopulla 1,7 vuotta. Eurovarallisuuden korkoriskiherkyyttä vähennettiin vuoden 2015 aikana. Rahoitusvarallisuuden luottoriskiä hallinnoidaan luottokelpoisuusvaatimuksilla sekä limiiteillä. Kansainvälisille osakemarkkinoille tehdyillä sijoituksilla pyritään hajauttamaan rahoitusvarallisuuden riskejä.

Rahapoliittiset operaatiot

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot toteutetaan hajautetusti. Rahapoliittisten operaatioiden riskit ja tuotot jaetaan suurelta osin yhteisesti, ja kunkin maan osuus määräytyy sen pääoma-avaimen mukaisesti.

Rahoitusoperaatiot toteutetaan vakaraisten vastapuolien kanssa riittäviä vakuuksia vastaan. Näiden operaatioiden riskejä hallinnoidaan vakuuksiin sovellettavien aliarvostusten ja päivittäisen arvostuksen avulla. Rahoitusoperaatiot vähenivät vuonna 2015 vuoden 2014 operaatioihin verrattuna noin 11 %, ja niiden määrä yhteensä oli vuoden lopussa noin 559 mrd. euroa (taulukko 10). Tästä oli perusrahoitusoperaatioita noin 89 mrd. euroa ja pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita noin 470 mrd. euroa. Kohdennetut pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot (TLTRO) vastaavat luottoriskiltään tavallisia rahoitusoperaatioita, mutta ovat kiinteäkorkoisia.

Katettujen joukkolainojen osto-ohjelmissä (covered bond purchase programmes, CBPP) ostetaan pankkien liikkeeseen laskevia enimmäkseen kiinteistö- ja julkisvakuudellisia arvopapereita. Jo päättyneiden osto-ohjelmien (CBPP1 ja CBPP2) koko oli vuoden lopussa noin 30 mrd. euroa, missä oli pienenemistä vuoden alun tilanteesta noin 27 %.

Arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa (Securities Markets Programme, SMP) on ostettu Espanjan, Irlannin, Italian, Kreikan ja Portugalin valtionvelkakirjoja. Syksyllä 2012 lopetettujen osto-ohjelmien koko pieneni erääntymisten vuoksi edelleen noin 15 %. Suomen Pankin pääoma-avaimen mukaiset osuudet velkakirja-ohjelmasta maittain olivat kirjanpitoarvoltaan seuraavat: Espanja 469 milj. euroa, Irlanti 167 milj. euroa, Italia 1 104 milj. euroa, Kreikka 240 milj. euroa ja Portugali 215 milj. euroa.

Taulukko 10.

Rahapolitiikan operaatioiden määrä vuoden 2015 lopussa

Milj. euroa	Eurojärjestelmä	Suomen Pankin laskennallinen osuus*
Rahoitusoperaatiot	558 989	9 978
Katettujen joukkovelkakirjojen osto-ohjelmat	173 646	3 100
Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma	122 952	2 195
Omaisuuksivakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma	15 322	273
Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma	491 215	8 768

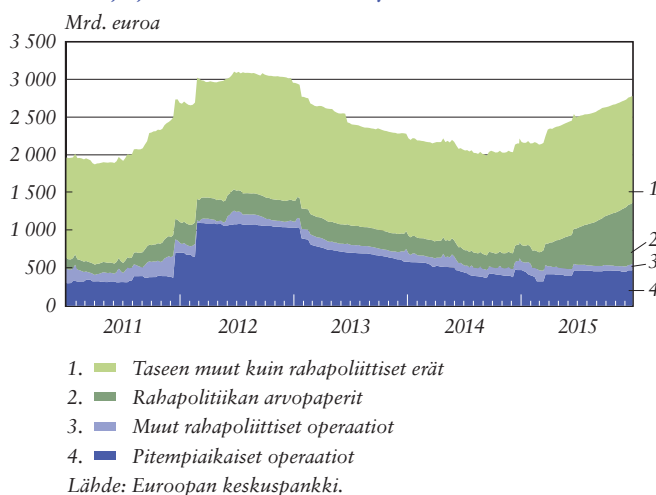
* Laskennallinen osuus (1,785 %) koko eurojärjestelmän (ml. EKP) operaatioista.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Laajennettu omaisuuserien osto-ohjelma (expanded asset purchase programme, EAPP) sisältää syksyllä 2014 aloitetut kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (CBPP3) ja omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelman (asset-backed securities purchase programme, ABSPP) sekä maaliskuussa 2015 aloitetun julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman (public sector purchase programme, PSPP). Laajennetussa omaisuuserien osto-ohjelmassa eurojärjestelmä ostaa kuukausittain noin 60 mrd. eurolla velkakirjoja vähintään maaliskuuhun 2017 asti.

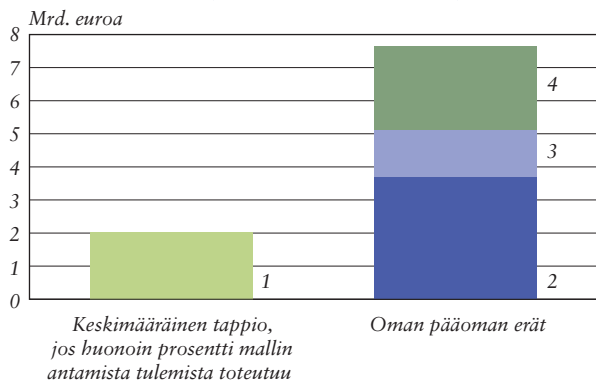
Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman ostoista 80 % toteutetaan siten, että kansalliset keskuspankit vastaavat riskeistä. Tähän osuuteen kuuluvat valtionlainat ja valtiosidonnaiset lainat. Suomen Pankki ostaa ohjelmassa ennen kaikkea Suomen valtion velkakirjoja. Yhteisen riskin ostoja on 12 % ohjelmasta, ja tähän osuuteen kuuluvat yhteiseurooppalaisten laitosten lainat. Lisäksi EKP:n osuus ohjelmasta on 8 %. Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman koko oli vuoden 2015 lopulla 491 mrd. euroa. Suomen Pankin taseessa oli osto-ohjelmaan kuuluvia Suomen valtion velkakirjoja ja valtiosidonnaisia lainoja vuoden lopulla noin 7,3 mrd. euroa.

Kuvio 18.
Eurojärjestelmän tase-erien kehitys

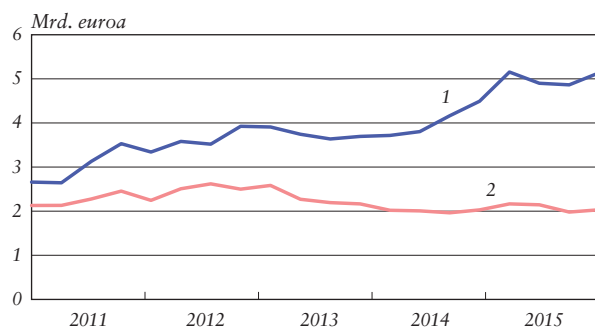
Eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden kokonaismäärä kasvoi vuoden 2015 aikana noin 515 mrd. euroa. Rahoitusoperaatioiden määrä pieneni noin 71 mrd. euroa, mutta rahapoliittisten osto-ohjelmien määrä kasvoi noin 586 mrd. euroa (kuvio 18).

Kuvio 19.
Suomen Pankin kokonaisriskit ja oma pääoma ilman kullan riskiä ja kullan arvonmuutostilejä

1. Markkina- ja luottoriski
 2. Käytettävissä olevat varaukset
 3. Käytettävissä olevat arvonmuutostilit
 4. Pääoma ilman varauksia ja arvonmuutostilejä
- Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 20.
Riskien ja riskipuskurien kehitys ilman kultaa ja kullan arvonmuutostiliä

1. Varaukset ja käytettävissä olevat arvonmuutostilit
 2. Keskimääräinen tappio, jos huonoin prosentti mallin antamista tulemista toteutuu
- Lähde: Suomen Pankki.

Taseen kokonaisriskit

Suomen Pankin kokonaisriskejä mitataan vakiintuneita menetelmiä käyttäen. Taseeseen kohdistuvia markkina- ja luottoriskejä arvioidaan Value-at-Risk-perusteisilla malleilla ja erityisesti tarkastellaan huonointa prosenttia mallin tulemista. Koska tilastolliset mallit eivät anna täyttä kuvaa riskeistä, täydennetään riskiarviota skenaariolaskelmilla ja stressitesteillä, joiden avulla arvioidaan mahdollisten, mutta epätodennäköisten skenaarioiden aiheuttamia tappioita.

Rahoitusvarallisuuden ja rahapolitiikan vuositason yhteenlasketut riskit olivat vuoden 2015 lopussa 2,0 mrd. euroa (pl. kullan riski, kuvio 19). Riskitason muutos verrattuna edellisvuotiseen oli vähäinen – markkinariski kasvoi ja luottoriski pieneni. Markkinariskin kasvu aiheutui rahoitusvarallisuuden arvon noususta. Koska kullan arvonmuutostili kattaa yli puolet kullan arvosta, on sen riski laskettu erikseen. Kullan riski oli 0,7 mrd. euroa ja sen arvonmuutostili 1,1 mrd. euroa.

Vuoden 2015 lopussa Suomen Pankin koko oman pääoman määrä oli 9,0 mrd. euroa. Tästä kanta- ja vararahaston osuus oli 2,5 mrd. euroa, varausten osuus (ilman eläkevarausta) 3,7 mrd. euroa ja arvonmuutostilien osuus 2,8 mrd. euroa. Suomen Pankin riskipuskurit vahvistuivat vuonna 2015 (kuvio 20).

Rahapolitiikan toteuttaminen sekä rahoitusjärjestelmän vakauden ja toimivuuden turvaaminen ovat keskuspankin ydintehtäviä, joista voi aiheutua tappioita. Riskeihin varaudutaan pitämällä huolta taseen vahvuudesta eli kartuttamalla varauksia ja omia pääomia ja pienentämällä tarvittaessa rahoitusvarallisuuden riskejä. Suomen Pankin vakavaraisuus on riittävä kattamaan sen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat riskit.

Tilinpäätös

Tase

Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
1 Kulta ja kultasaamiset	1 534	1 557
2 Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	7 483	7 020
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	1 890	1 913
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	5 592	5 106
3 Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	417	360
4 Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	1 443	1 044
5 Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	690	722
Perusrahoitusoperaatiot	–	15
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	690	707
6 Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	0	36
7 Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	19 662	11 316
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit	12 074	3 568
Muut arvopaperit	7 588	7 748
8 Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	25 096	24 584
Osuus EKP:n pääomasta	144	144
Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset	728	728
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	4 103	3 962
Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)	20 121	19 749
9 Muut saamiset	1 088	1 082
Euroalueen metallirahat	32	29
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	138	143
Muu vaihto-omaisuus	657	698
Muut	261	213
Yhteensä	57 414	47 722

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

<i>Milj. euroa</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
VASTATTAVAA		
1 <i>Liikkeessä olevat setelit</i>	17 790	16 793
2 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	27 559	20 308
<i>Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)</i>	25 889	20 233
<i>Yötalletukset</i>	1 670	75
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosätöoperaatio)</i>	–	–
3 <i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	79	2
4 <i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	676	2
5 <i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	–	–
6 <i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	46	58
7 <i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 514	1 418
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–
9 <i>Muut velat</i>	12	22
10 <i>Arvonmuutostilit</i>	2 762	2 304
11 <i>Varaukset</i>	4 317	4 163
12 <i>Oma pääoma</i>	2 514	2 501
<i>Kantarahasto</i>	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 673	1 660
13 <i>Tilikauden voitto</i>	146	150
<i>Yhteensä</i>	<i>57 414</i>	<i>47 722</i>

Tuloslaskelma

Milj. euroa	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
1 Korkotuotot	313	329
2 Korkokulut	-3	-12
3 KORKOKATE	310	317
4 Valuuttakurssierot	26	16
5 Arvopapereiden hintaerot	47	38
Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot	-19	-4
6 Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos	-54	-50
RAHOITUSKATE	310	317
7 Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista	-1	-0
8 Rahoitustulon netto-osuus	-38	1
9 Osuus EKP:n voitosta	3	1
10 Muut keskuspankkitoiminnan tuotot	18	18
KESKUSPANKKIERIEN KATE	291	337
11 Muut tuotot	31	31
Toimintakulut	-76	-43
12 Henkilöstökulut	-49	-50
13 Eläkerahastomaksu	17	57
14 Hallinnolliset kulut	-30	-30
15 Poistot käyttöomaisuudesta	-9	-8
16 Setelien hankintakulut	-4	-11
17 Muut kulut	-0	-0
TOIMINNALLINEN TULOS	246	325
Eläkerahaston tulos	-	-
18 Eläkerahaston tuotot	52	87
19 Eläkerahaston kulut	-52	-87
20 Varausten muutos	-100	-175
21 TILIKAUDEN TULOS	146	150

Johtokunnan esitys voitonjaosta

Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että Suomen Pankin voitto, 146 103 443,39 euroa, käytetään seuraavasti: Voitosta 48 103 443,39 euroa käytetään LSP 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 98 000 000,00 euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Helsingissä 16. helmikuuta 2016

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA

Erkki Liikanen, puheenjohtaja

Pentti Hakkarainen

Seppo Honkapohja

./ . Mika Pösö

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Finanssi- valvonnan tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääraisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Erät on arvostettu valuuttakohtaisesti. Valuuttakursseista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

<i>Valuutta</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	<i>1,0887</i>	<i>1,2141</i>
<i>Japanin jeni</i>	<i>131,0700</i>	<i>145,2300</i>
<i>Australian dollari</i>	<i>1,4897</i>	<i>1,4829</i>
<i>Norjan kruunu</i>	<i>9,6030</i>	<i>9,0420</i>
<i>Tanskan kruunu</i>	<i>7,4626</i>	<i>7,4453</i>
<i>Ruotsin kruunu</i>	<i>9,1895</i>	<i>9,3930</i>
<i>Sveitsin frangi</i>	<i>1,0835</i>	<i>1,2024</i>
<i>Englannin punta</i>	<i>0,73395</i>	<i>0,7789</i>
<i>Kanadan dollari</i>	<i>1,5116</i>	<i>1,4063</i>
<i>Erityiset nosto-oikeudet (SDR)</i>	<i>0,7857</i>	<i>0,8386</i>
<i>Kulta</i>	<i>973,2250</i>	<i>987,7690</i>

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuajalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käännteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset

eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkut arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella hallussapidon tarkoituksesta riippumatta.

Muut kuin rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi eräpäivään saakka pidettävät arvopaperit) ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohtaisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuoden 2015 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 31.12.2015.

Eräpäivään saakka pidettäväksi luokitellut jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit, ei-jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja epälikvidit kantaosakkeet arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensiirto suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensiirto suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuudessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden.

TARGET2-järjestelmään liittyvät EKP:hen kohdistuvat Suomen Pankin saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKPJ:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuus EKP:n pääomasta”.

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien valuuttavarantojen siirrosta EKP:lle syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset”.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- tietokoneet, niihin liittyvät laitteet ja ohjelmistot sekä autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen 19 kansallista keskuspankkia, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.¹ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.² EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamisia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset³ saamiset tai velat ilmoitetaan aluerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella.

Seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan viiden vuoden välein ja uusien jäsenmaiden liittyessä Euroopan unioniin.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.⁴

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2015 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo lasketaan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

Ennakkovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo eli sille kohdistettu 8 % liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo a) arvopaperi-

¹ Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26.

² Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

³ Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2010/23) rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta.

⁴ EKP:n päätös (EKP/2005/11).

markkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme), b) omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman, c) kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman ja d) julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman (public sector purchase programme) mukaisesti ostetuista arvopapereista maksetaan kokonaisuudessaan kansallisille keskuspankeille sinä tilikautena, jona se kertyy. Ellei EKP:n neuvosto muuta päätä, EKP jakaa tulon tilikautta seuraavan vuoden tammi-kuussa ennakkovoitonjakona.⁵ EKP:n liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saaman tulon määrästä voidaan EKP:n neuvoston päätöksellä vähentää ne kulut, joita EKP:lle on koitunut euroseteleiden liikkeeseen laskemisesta ja käsittelemisestä. EKP:n neuvosto päättää ennen vuoden päättymistä, jätetäänkö edellä luetelluissa ohjelmissa ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo kokonaan tai osittain jakamatta sen varmistamiseksi, että jaettavan tulon määrä ei ylitä EKP:n nettovoittoa kyseiseltä vuodelta.

EKP:n neuvosto voi myös päättää, että osto-ohjelmien mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo siirretään kokonaan tai osittain valuuttakursseista, koroista, luotoista ja kullan hinnasta johtuvien riskien varalta tehtävään varaukseen.

<i>EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.1.2015 alkaen</i>		
	<i>EKPJ, pääoma-avain, %</i>	<i>Eurojärjestelmä, pääoma-avain, %</i>
<i>Belgian keskuspankki</i>	2,4778	3,52003
<i>Saksan keskuspankki</i>	17,9974	25,56743
<i>Viron keskuspankki</i>	0,1928	0,27390
<i>Irlannin keskuspankki</i>	1,1607	1,64892
<i>Kreikan keskuspankki</i>	2,0332	2,88842
<i>Espanjan keskuspankki</i>	8,8409	12,55961
<i>Ranskan keskuspankki</i>	14,1793	20,14334
<i>Italian keskuspankki</i>	12,3108	17,48904
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	0,1513	0,21494
<i>Latvian keskuspankki</i>	0,2821	0,40076
<i>Liettuan keskuspankki</i>	0,4132	0,58700
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	0,2030	0,28839
<i>Maltan keskuspankki</i>	0,0648	0,09206
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	4,0035	5,68748
<i>Itävallan keskuspankki</i>	1,9631	2,78883
<i>Portugalin keskuspankki</i>	1,7434	2,47672
<i>Slovenian keskuspankki</i>	0,3455	0,49083
<i>Slovakian keskuspankki</i>	0,7725	1,09743
<i>Suomen Pankki</i>	1,2564	1,78487
<i>Eurojärjestelmä yhteensä</i>	70,3916	100,0000
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	0,8590	
<i>Tšekin keskuspankki</i>	1,6075	
<i>Tanskan keskuspankki</i>	1,4873	
<i>Kroatian keskuspankki</i>	0,6023	
<i>Unkarin keskuspankki</i>	1,3798	
<i>Puolan keskuspankki</i>	5,1230	
<i>Romanian keskuspankki</i>	2,6024	
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	2,2729	
<i>Englannin pankki</i>	13,6743	
<i>Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä</i>	29,6084	
<i>Yhteensä</i>	100,0000	

⁵ EKP:n 15.12.2014 antama päätös (EU) 2015/298 Euroopan keskuspankin tulon väliaikaisesta jakamisesta (EKP/2014/57), EUVL L 53, 25.2.2015, s. 24.

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestelyn tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa. Eläkerahaston sijoitukset arvostetaan markkinahintaan ja arvonne muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kultra ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 487 troyunssia kultaa (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kulta

	31.12.2015	31.12.2014
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	973,2	987,8
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	1 534,3	1 557,2
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	-22,9	183,7

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä

	31.12.2015		31.12.2014	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	181,8	142,8	274,0	229,8
Erityiset nosto-oikeudet	1 429,8	1 123,4	1 342,8	1 126,1
Muut saamiset IMF:ltä	278,7	219,0	296,6	248,7
Yhteensä	1 890,3	1 485,2	1 913,4	1 604,7

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2014 ja 2015

	2015	2014
Maaliskuun loppu	0,7794	0,8923
Kesäkuun loppu	0,7954	0,8833
Syyskuun loppu	0,7986	0,8490
Joulukuun loppu	0,7857	0,8386

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 1 429,8 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 1 890,3 milj. euroa.

EKPJ:n kirjanpito- ja rahoitustulokomitea päätti kesällä 2010 SDR-suojauskauppojen kirjanpitokäsittelystä, joka poikkeaa yleisestä valuuttakohtaisesta arvostusperiaatteesta. SDR-valuuttakurssiriskin suojaamiseksi tehty SDR-komponenttivaluuttojen myynnit otetaan huomioon vähentävinä erinä laskettaessa SDR:n määrää ja markkina-arvostusta. Myynnit eivät näin ollen myöskään vähennä komponenttivaluuttojen määrää eikä niillä ole vaikutusta näiden valuuttojen markkina-arvostukseen.

2.2 Muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	92,8	287,5	-194,7
Kuponkipaperit	4 830,2	4 682,8	147,4
Diskonnttopaperit	628,0	111,7	516,4
Muut saamiset	41,3	24,5	16,7
Yhteensä	5 592,2	5 106,5	485,8

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2015		31.12.2014	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	777,2	14,2	607,7	12,7
Yhdysvaltain dollari	4 161,0	76,2	3 772,1	78,7
Japanin jeni	520,0	9,5	414,7	8,6
Yhteensä	5 458,2	100,0	4 794,5	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2015		31.12.2014	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 391,0	25,5	1 089,6	22,7
Yli 1 vuosi	4 067,2	74,5	3 704,9	77,3
Yhteensä	5 458,2	100,0	4 794,5	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltyinä

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	–	–	–
Kuponkipaperit	441,0	383,5	57,5
Diskonttopaperit	–	–	–
Muut saamiset	–23,7	–23,4	–0,4
Yhteensä	417,2	360,1	57,1

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2015		31.12.2014	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	127,8	29,0	108,0	28,2
Yhdysvaltain dollari	313,1	71,0	275,5	71,8
Yhteensä	441,0	100,0	383,5	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2015		31.12.2014	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	228,8	51,9	106,7	27,8
Yli 1 vuosi	212,1	48,1	276,8	72,2
Yhteensä	441,0	100,0	383,5	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä muita euromääräisiä saamisia.

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	144,9	40,8	104,1
Kuponkipaperit	1 298,1	1 003,4	294,7
Diskonttopaperit	–	–	–
Muut saamiset	0,2	0,0	0,1
Yhteensä	1 443,2	1 044,2	398,9

Euroalueen ulkopuolisten euromääraisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

<i>Maturiteetti</i>	<i>31.12.2015</i>		<i>31.12.2014</i>	
	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>%</i>
<i>Alle 1 vuosi</i>	<i>566,3</i>	<i>43,6</i>	<i>119,3</i>	<i>11,9</i>
<i>Yli 1 vuosi</i>	<i>731,8</i>	<i>56,4</i>	<i>884,1</i>	<i>88,1</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>1 298,1</i>	<i>100,0</i>	<i>1 003,4</i>	<i>100,0</i>

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeettitarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 558 989,1 milj. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 690,3 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos vastapuoli menee vararikkoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Normaalitilanteessa perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vakiohuutokauppoina, mutta lokakuusta 2008 lähtien ne on toteutettu kiinteäkorkoisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksesta.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Vuonna 2015 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita toteutettiin yhden pitoajanjakson mittaisina sekä 3–48 kuukauden mittaisina. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odottamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Rakenteelliset käänteisoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa rakenteellisia käänteisoperaatioita vakiohuutokauppoina halutesaan tarkistaa likviditeettiasemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli-likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritettut käteismaksut tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnyksarvon eli avoinna olevista rahapolitiittisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

Rahapolitiittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	–	15,0	–15,0
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	690,3	707,0	–16,7
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
Maksuvalmiusluotot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
Yhteensä	690,3	722,0	–31,7

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2015 oli 0,2 milj. euroa. Vuonna 2014 vastaava summa oli 36,7 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Jotta rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit voidaan ilmoittaa erikseen, erä ”Euromääräiset arvopaperit euroalueelta” on jaettu kahteen osaan: ”Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit” ja ”Muut arvopaperit”.

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Erään sisältyy arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana kolmea katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa ja arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa sekä julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa.

Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma

Ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euromääräisiä katettuja joukkolainoja euroalueelta. Ohjelman ostot saatiin päätökseen ennen kesäkuun 2010 loppua.

Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma

Ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euromääräisiä katettuja joukkolainoja euroalueelta tarkoituksenaan helpottaa rahoituslaitosten ja yritysten rahoituksen hankintaa ja kannustaa luottolaitoksia luotonantoon. Ohjelma päättyi 31.10.2012.

Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma

Toukokuussa 2010 käynnistetyssä arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euroalueen julkisen ja yksityisen sektorin velkapapereita. Pyrkimyksenä oli palauttaa tiettyjen euroalueen velkapaperimarkkinalohkojen toimintakyky ja saada rahapolitiikan välittymismekanismi toimimaan taas asianmukaisesti. Neuvosto päätti lopettaa osto-ohjelman syyskuussa 2012.

Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma ja omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma

EKP:n neuvosto kertoi 2.10.2014 kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman ja omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelman teknisestä toteutuksesta. Ohjelmilla edistetään luotonantoa euroalueen taloudelle, minkä lisäksi niillä on myönteisiä seurannaisvaikutuksia muualla markkinoilla. Niiden avulla siis kevennetään EKP:n rahapolitiikan mitoitusta.

Näissä kahdessa ohjelmassa EKP ja kansalliset keskuspankit voivat ostaa sekä ensi- että jälkimarkkinoilta euroalueella liikkeeseen laskettuja euromääräisiä katettuja joukkolainoja sekä euroalueen liikkeeseenlaskijoiden euromääräisiä omaisuusvakuudellisia arvopapereita, jotka luetaan joko ylimpään etuoikeusluokkaan tai taattuihin mezzanine-luokan arvopapereihin.

Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma

EKP:n neuvosto päätti 22.1.2015, että omaisuuserien ostoja laajennettaisiin: laajennetussa osto-ohjelmassa alettaisiin ostaa myös julkisen sektorin velkapapereita jälkimarkkinoilta. Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmalla pyritään edelleen helpottamaan rahatalous- ja rahoitusoloja ja parantamaan siten euroalueen yritysten ja kotitalouksien luoton-saantia. Näin tuetaan euroalueen kokonaiskulutusta ja investointeja ja viime kädessä edistetään inflaatiovauhdin palautumista tavoitteen mukaiseksi eli hieman alle 2 prosenttiin keski-pitkällä aikavälillä. Ohjelmassa EKP ja kansalliset keskuspankit voivat ostaa jälkimarkki-noilta euroalueen valtioiden, valtiosidonnaisten laitosten ja yhteiseurooppalaisten laitosten liikkeeseen laskemia euromääräisiä velkapapereita.

Kolmannessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa, omaisuusvakuudellisten arvo-papereiden osto-ohjelmassa ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa on tarkoitus ostaa arvopapereita kuukausittain yhteensä noin 60 mrd. euron arvosta. Ostoja on tarkoitus jatkaa ainakin maaliskuuhun 2017 saakka.

Kaikissa kuudessa ohjelmassa hankitut arvopaperit arvostetaan jaksotetun hankintahinnan perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaat-teiden kohta ”Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet”). Vuosittaiset arvonalentumis-testit tehdään vuoden lopussa arvioidun odotettavissa olevan kassavirran perusteella.

Näiden arvopapereiden markkina-arvoa ei kirjata taseeseen eikä tuloslaskelmaan, mutta ne on esitetty seuraavassa vertailun vuoksi:

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

	31.12.2015		31.12.2014		Muutos	
	Milj. EUR		Milj. EUR		Milj. EUR	
	Tase-arvo	Markkina-arvo	Tase-arvo	Markkina-arvo	Tase-arvo	Markkina-arvo
<i>Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma</i>	74,2	75,8	253,9	259,0	-179,7	-183,2
<i>Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma</i>	185,8	196,2	264,1	278,1	-78,3	-82,0
<i>Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma</i>	2 537,9	2 534,5	685,0	692,2	1 852,9	1 842,3
<i>Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma</i>	1 972,8	2 203,0	2 365,4	2 621,5	-392,6	-418,5
<i>Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma</i>	7 303,5	7 270,3	-	-	7 303,5	7 270,3
<i>Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelma</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Yhteensä</i>	12 074,1	12 279,7	3 568,5	3 850,8	8 505,7	8 428,8

EKP:n neuvosto arvioi osto-ohjelmien mukaisesti hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti.

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostettujen arvopaperien määrä on yhteensä 114 080,0 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 1 972,8 milj. euroa.

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaisesti ostettujen arvopaperien määrä on yhteensä 131 882,8 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 2 537,9 milj. euroa. Näissä kahdessa ohjelmassa eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti hallussa pidetyistä arvopapereista aiheutuvat riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n pääoman jakoperusteessa.

EKP:n neuvosto päätti rahapolitiikan arvopapereille tehtyjen arvonalentumistestien (tilanne 31.12.2015) pohjalta, että arvopapereista saadaan odotettavasti kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat.

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit.

Muut euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kuponkipaperit	6 128,1	7 505,7	-1 377,7
Diskonttopaperit	1 328,1	231,9	1 096,2
Osakerahastot	132,2	10,1	122,1
Yhteensä	7 588,3	7 747,7	-159,4

Muiden euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2015		31.12.2014	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	3 291,2	44,1	2 050,6	26,5
Yli 1 vuosi	4 164,9	55,9	5 686,9	73,5
Yhteensä	7 456,1	100,0	7 737,5	100,0

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

8.1 Osuus EKP:n pääomasta

EKP:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKP:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKP:n perussäännön artiklan 29.3 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaan. Pääoma-avaimeen vaikuttavat maan asukasluvu ja bruttokansantuote. Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2015 alkaen 1,2564 %.

8.2 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden, 728,1 milj. euroa (728,1 milj. euroa vuonna 2014). Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saaminen on euromääräinen, ja sen arvo perustuu

saamisen arvoon siirtohetkellä. Saamiselle maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kultaa, jolle ei makseta korkoa.

8.3 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism) vähennettynä ns. ECB issue luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.⁶

Tase-erän koko oli tilikaudella 4 102,8 milj. euroa (3 962,3 milj. euroa vuonna 2014). Erän kasvu johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 6,7 %, sekä siitä, että liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärä kasvoi 5,9 % vuodesta 2014. Näille saamisille kertyy viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

⁶ Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat”.

Kansallisten keskuspankkien osuudet merkitystä ja maksetusta pääomasta:

	<i>Merkitty pääoma 1.1.2015 alkaen</i>	<i>Maksettu pääoma 1.1.2015 alkaen</i>
<i>Belgian keskuspankki</i>	268 222 025	268 222 025
<i>Saksan keskuspankki</i>	1 948 208 997	1 948 208 997
<i>Viron keskuspankki</i>	20 870 614	20 870 614
<i>Irlannin keskuspankki</i>	125 645 857	125 645 857
<i>Kreikan keskuspankki</i>	220 094 044	220 094 044
<i>Espanjan keskuspankki</i>	957 028 050	957 028 050
<i>Ranskan keskuspankki</i>	1 534 899 402	1 534 899 402
<i>Italian keskuspankki</i>	1 332 644 970	1 332 644 970
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	16 378 236	16 378 236
<i>Latvian keskuspankki</i>	30 537 345	30 537 345
<i>Liettuan keskuspankki</i>	44 728 929	44 728 929
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	21 974 764	21 974 764
<i>Maltan keskuspankki</i>	7 014 605	7 014 605
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	433 379 158	433 379 158
<i>Itävallan keskuspankki</i>	212 505 714	212 505 714
<i>Portugalin keskuspankki</i>	188 723 173	188 723 173
<i>Slovenian keskuspankki</i>	37 400 399	37 400 399
<i>Slovakian keskuspankki</i>	83 623 180	83 623 180
<i>Suomen Pankki</i>	136 005 389	136 005 389
<i>Euroalueen kansalliset keskuspankit yhteensä*</i>	7 619 884 851	7 619 884 851
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	92 986 811	3 487 005
<i>Tšekin keskuspankki</i>	174 011 989	6 525 450
<i>Tanskan keskuspankki</i>	161 000 330	6 037 512
<i>Kroatian keskuspankki</i>	65 199 018	2 444 963
<i>Unkarin keskuspankki</i>	149 363 448	5 601 129
<i>Puolan keskuspankki</i>	554 565 112	20 796 192
<i>Romanian keskuspankki</i>	281 709 984	10 564 124
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	246 041 586	9 226 559
<i>Englannin pankki</i>	1 480 243 942	55 509 148
<i>Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansalliset keskuspankit yhteensä*</i>	3 249 851 147	120 192 083
<i>Yhteensä*</i>	10 825 007 070	7 740 076 934

*Pyöristysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

8.4 Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtaja-pankkitilien saldot)	20 144,3	19 732,5	411,8
Rahoitustulon netto-osuus	-38,2	1,3	-39,5
EKP:n ennakkoitoonjakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	14,5	15,1	-0,6
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	-	-	-
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	20 120,6	19 748,9	371,7

Erän suuruus oli 20 120,6 milj. euroa 31.12.2015, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKPJ:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimittamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat euroseteleiden liikkeeseenlaskusta EKP:n osuudelle kertyneestä setelitulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista sekä mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä netto-saaminen vuoden lopussa oli 20 144,3 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin.

Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa -38,2 milj. euron velka EKP:lle (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta "Rahoitustulon netto-osuus").

Vuodelta 2015 EKP:n neuvosto päätti jakaa 812 milj. euroa EKP:n osuudelle liikkeessä olevista seteleistä kertyneestä tulosta, EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista saadusta tulosta, omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman tulosta, kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman tulosta ja julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman tulosta (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta "Ennakkoitoonjako"). Suomen Pankin osuus jaettavasta summasta oli 14,5 milj. euroa.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

Aineellinen käyttöomaisuus

<i>Kirjanpitoarvo</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Maa-alueet</i>	8,5	8,5	–
<i>Rakennukset</i>	107,2	112,9	–5,7
<i>Koneet ja kalusto</i>	8,6	8,0	0,6
<i>Taide ja numismaattinen kokoelma</i>	0,5	0,5	0,0
<i>Yhteensä</i>	<i>124,9</i>	<i>129,9</i>	<i>–5,0</i>

Aineeton käyttöomaisuus

<i>Kirjanpitoarvo</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Tietojärjestelmät</i>	13,3	13,2	0,1
<i>Yhteensä</i>	<i>13,3</i>	<i>13,2</i>	<i>0,1</i>

Muu omaisuus ja saamiset

	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Euroalueen metalliraha</i>	31,8	28,8	3,0
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	24,9	24,9	–
<i>Eläkerahaston sijoitukset</i>	631,8	673,0	–41,2
<i>Siirtosaamiset</i>	258,5	205,4	53,1
<i>Muut saamiset</i>	2,9	7,1	–4,2
<i>Yhteensä</i>	<i>949,9</i>	<i>939,2</i>	<i>10,7</i>

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä.

Vuonna 2015 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 5,9 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2015 lopussa arvoltaan 17 789,9 milj. euroa (vuoden 2014 lopussa 16 793,2 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeeseen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 6,7 % eli 13 687,1 milj. euroon vuonna 2015 (edellisvuonna 12 830,9 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo, ja erotus eli 4 102,8 milj. euroa (3 962,3 milj. euroa vuonna 2014) on kirjattu vastaavaa-puolen alaerään ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>
5 euroa	89,8	93,1
10 euroa	-40,4	-26,8
20 euroa	2 810,3	2 665,1
50 euroa	8 454,9	7 641,3
100 euroa	-689,1	-605,2
200 euroa	426,5	407,5
500 euroa	2 635,2	2 655,9
<i>Eurosetelit yhteensä</i>	<i>13 687,1</i>	<i>12 830,9</i>
<i>ECB issue -luku</i>	<i>-1 547,0</i>	<i>-1 460,1</i>
<i>CSM-luku</i>	<i>5 649,8</i>	<i>5 422,3</i>
<i>Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö</i>	<i>17 789,9</i>	<i>16 793,2</i>

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä velvoitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten vähimmäisvarantotilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset ja määräaikaistalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Luottolaitosten vähimmäisvarantotilien päivittäisten saldojen keskiarvon on seurantajakson aikana oltava vähintään varantovelvoitteen suuruinen.

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vähimmäisvarantotalletuksille on 1.1.1999 lähtien maksettu kulloiseenkin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa. Kesäkuusta 2014 lähtien vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävillä pankkien varantotalletuksille on maksettu joko nollakorkoa tai talletusmahdollisuuden korkoa sen mukaan, kumpi näistä on alhaisempi.

2.2 Yli yön -talletukset (talletusmahdollisuus)

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrätyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa mm. keräämällä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnyksarvon.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	25 888,6	20 232,6	5 656,0
Yötalletukset	1 670,0	75,0	1 595,0
Määräaikaistalletukset	–	–	–
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	–	–	–
Yhteensä	27 558,6	20 307,6	7 251,0

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa sekä reposopimukset euroalueen ulkopuolisten vastapuolien kanssa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2015 valuuttamääräisiä velkoja euroalueelle.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehdyt valuuttamääräiset reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2015 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 1 189,5 milj. SDR. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna vuoden viimeisen päivän kurssiin (1 514,0 milj. euroa).

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tase-erä sisältää nettomääräisenä muiden keskuspankkitilien ja TARGET2-maksujärjestelmän EKP-tilin saldon, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut velka suhteessa eurojärjes-

telmään. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa. Tilikauden 2015 lopussa Suomen Pankilla ei ollut eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

9. Muut velat

<i>Muut velat</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Siirtovelat</i>	13,6	14,7	-1,1
<i>Ostovelat</i>	-	0,2	-0,2
<i>Muut velat</i>	-2,0	7,0	-9,0
<i>Yhteensä</i>	<i>11,6</i>	<i>22,0</i>	<i>-10,3</i>

10. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvonorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitokäytännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

<i>Arvonmuutostilit</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Kulta</i>	<i>1 145,3</i>	<i>1 168,2</i>	<i>-22,9</i>
<i>Valuutat:</i>			
<i>USD</i>	<i>1 081,9</i>	<i>622,3</i>	<i>459,6</i>
<i>GBP</i>	<i>188,3</i>	<i>137,0</i>	<i>51,3</i>
<i>JPY</i>	<i>83,3</i>	<i>38,2</i>	<i>45,1</i>
<i>SDR</i>	<i>2,4</i>	<i>2,8</i>	<i>-0,4</i>
<i>Muut valuutat</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>-0,1</i>
<i>Arvopaperit</i>	<i>76,6</i>	<i>145,0</i>	<i>-68,2</i>
<i>Osakkeet</i>	<i>1,3</i>	<i>0,1</i>	<i>1,2</i>
<i>Muut arvonorotukset</i>	<i>182,6</i>	<i>190,1</i>	<i>-7,6</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>2 762,0</i>	<i>2 303,9</i>	<i>458,0</i>

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2015 lopussa varausten yhteismäärä on 4 317 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 576,1 milj. euroa, ja tästä on katettu 106,8 % eli 615,3 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos tilikauden aikana koostuu tehdystä arvonorotusrahaston purusta -0,4 milj. euroa.

<i>Varaukset (milj. EUR)</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2013</i>	<i>Varausten muutos 2014</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2014</i>	<i>Varausten muutos 2015</i>	<i>Varaukset yhteensä 31.12.2015</i>
<i>Kurssi- ja hintaerovaraus</i>	678	50	728	54	782
<i>Yleisvaraus</i>	1 545	50	1 595	50	1 645
<i>Reaaliarvovaraus</i>	1 100	125	1 225	50	1 275
<i>Eläkevaraus</i>	616	-0	616	-0	615
<i>Yhteensä</i>	3 939	224	4 163	154	4 317

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

<i>Oma pääoma (milj. EUR)</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>	<i>Muutos</i>
<i>Kantarahasto</i>	840,9	840,9	-
<i>Vararahasto</i>	1 672,9	1 660,3	12,7
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	2 513,9	2 501,2	12,7

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2015 voitto oli 146,1 milj. euroa.

<i>Tilikauden tulos (milj. EUR)</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Voitonjako valtiolle</i>	98,0	137,5
<i>Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)</i>	48,1	12,7
<i>Yhteensä</i>	146,1	150,2

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 313,2 milj. euroa, ja niistä 60,2 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuottoja ja 253,0 milj. euroa euromääräisiä korkotuottoja.

EKPJ-erien korkotuotot, 14,6 milj. euroa, kertyivät seuraavasti: 0,3 milj. euroa valuuttavarantojen siirtoja vastaavista saamisista EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 2,0 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä. TARGET2-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 12,2 milj. euroa.

Yönylitalletusten korko on ollut koko vuoden negatiivinen, eli keskuspankkitalletuksista on peritty korkoa. Tätä ns. negatiivista korkoa kertyi yönylitalletusten lisäksi vähimmäisvarantotalletuksista siltä osin kuin ne ylittävät vähimmäisvarantovaateen.

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2015			2014		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kultasijoituksista	–	–	–	–	0,4	0,4
Korkotuotot kuponkipapereista	9,6	51,2	60,8	13,4	43,4	56,7
Korkotuotot diskonttopapereista	–	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1
Korkotuotot talletuksista	0,2	1,4	1,6	0,3	0,6	0,9
Muut korkotuotot	–	1,0	1,0	–	1,4	1,4
Yhteensä	9,8	53,8	63,6	13,6	45,9	59,5

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2015			2014		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	35,0	4,9	39,9	59,4	5,0	64,4
Korkotuotot diskonttopapereista	–1,0	0,0	–1	1,4	–	1,4
Korkotuotot talletuksista	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2
Osingot eurosijoituksista	1,0	–	1,0	–	–	–
EKPJ-erien korkotuotot	14,6	–	14,6	34,6	–	34,6
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	140,3	–	140,3	158,9	–	158,9
Negatiivisista koroista johtuvat korkotuotot	53,1	–	53,1	9,5	–	9,5
Muut korkotuotot	0,3	1,4	1,7	–0,1	0,1	0,0
Yhteensä	243,2	6,4	249,6	263,8	5,2	269,0

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2015			2014		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	9,8	53,8	63,6	13,6	45,9	59,5
Korkotuotot euroalueelta	243,2	6,4	249,6	263,8	5,2	269,0
Yhteensä	253,0	60,2	313,2	277,4	51,1	328,6

2. Korkokulut

Korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2015			2014		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolisista talletuksista	-0,2	-0,3	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	-	-0,8	-0,8	-	-1,2	-1,2
Yhteensä	-0,2	-1,1	-1,3	-0,1	-1,3	-1,4

Korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2015			2014		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	-	-	-	0,0	-	0,0
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-1,1	-	-1,1	-9,7	-	-9,7
Muut korot euroalueelle	-0,1	-0,6	-0,7	-0,0	-0,3	-0,3
Yhteensä	-1,2	-0,6	-1,8	-9,8	-0,3	-10,0

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2015			2014		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolelle	-0,2	-1,1	-1,3	-0,1	-1,3	-1,4
Korkokulut euroalueelle	-1,2	-0,6	-1,8	-9,8	-0,2	-10,0
Korkokulut yhteensä	-1,4	-1,7	-3,1	-9,9	-1,6	-11,5

3. Korkokate

Korkokate	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR
Korkotuotot		
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	105,2	125,7
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	140,3	158,9
Rahapolitiikan eristä perityt negatiiviset korot	53,1	9,5
Korkotuotot EKPJ-saamisista	14,6	34,6
Yhteensä	313,2	328,7
Korkokulut		
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	-2,0	-1,7
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-1,1	-9,7
Korkokulut EKPJ-veloista	-	0,0
Yhteensä	-3,1	-11,5
KORKOKATE	310,0	317,2

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä arvostustappiot. Vuonna 2015 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet voitot olivat 25,9 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2015 arvopapereista realisoitui hinnanmuutosten johdosta 28,1 milj. euroa voittoa.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettovoitoilla, yhteensä 54,0 milj. euroa, kartutettiin varauksia tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

7. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

8. Rahoitustulon netto-osuus

<i>Rahoitustulo</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>
<i>Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo</i>	198,3	189,3
<i>Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo</i>	160,3	178,6
<i>Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus</i>	-38,0	-10,7
<i>Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon</i>	-0,2	12,1

Eurojärjestelmän kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo lasketaan käyttämällä sen velkapohjaa vastaan yksilöitävistä saamisista kertynyttä todellista vuosituloa. Velkapohja koostuu pääasiassa seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, EKP:n velkasitoumuksien liikkeeseenlaskusta aiheutuvat kansallisten keskuspankkien velat eurojärjestelmän sisällä, TARGET2-transaktioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat pääasiassa seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta, rahapoliittisista syistä hallussa pidettävät arvopaperit, valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset EKP:ltä, TARGET2-järjestelmään liittyvät nettosaamiset sekä nettosaamiset, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, ja pääoman jakoperusteen avulla laskettu osuus kansallisen keskuspankin kullan määrästä.

Kullasta ei katsota kertyvän tuottoa. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelman toteutuksesta 2.7.2009 annetun päätöksen (EKP/2009/16), katettujen joukkolainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta 3.11.2011 annetun päätöksen (EKP/2011/17) ja julkisen sektorin omaisuuserien osto-ohjelmasta jälkimarkkinoilla 4.3.2015 annetun päätöksen (EKP/2015/10) mukaisesti rahapoliittisista syistä hallussa pidettävistä arvopapereista katsotaan kertyvän tuottoa, joka on eurojärjestelmän viimeisimmän saatavilla olevan perusrahoitusoperaation marginaalikoron

mukainen. Jos kansallisen keskuspankin yksilöityjen varojen arvo ylittää tai alittaa keskuspankin velkapohjan arvon, ero kompensoidaan soveltamalla siihen viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoa.

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (198,3 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (160,3 milj. euroa).

9. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2014 voittoa 148 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2015 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 2,7 milj. euroa.

10. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Erä sisältää Suomen Pankin osuuden EKP:n ennakkovoitonjakona tilikaudelta 2015 jakamasta setelituotosta ja arvopaperimarkkinoita koskevaan ohjelmaan liittyvän arvopaperisalkun (ns. SMP-salkun), kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (CBPP3), omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman (ABSPP) ja julkisen sektorin arvopapereiden osto-ohjelman (PSPP) tuotoista 14,5 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää BIS:n osakkeista saadut osingot, 3,0 milj. euroa.

11. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan valvonta- ja toimenpidemaksut, 24,7 milj. euroa, kiinteistöjen tuotot, 4,5 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

12. Henkilöstökulut

<i>Henkilöstökulut</i>	<i>31.12.2015 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2014 Milj. EUR</i>
<i>Palkat ja palkkiot</i>	39,3	40,0
<i>Työnantajakorvaukset eläkerahastolle</i>	7,5	7,7
<i>Muut henkilösivukulut</i>	2,5	2,7
<i>Yhteensä</i>	<i>49,4</i>	<i>50,4</i>

<i>Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä</i>	<i>2015 Henkeä</i>	<i>2014 Henkeä</i>
<i>Suomen Pankki</i>	379	389
<i>Finanssivalvonta</i>	189	193
<i>Yhteensä</i>	<i>568</i>	<i>582</i>

<i>Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat</i>	<i>2015 Euroa</i>
<i>Erkki Liikanen</i>	260 571
<i>Pentti Hakkarainen</i>	235 184
<i>Seppo Honkapohja</i>	191 780
<i>Yhteensä</i>	<i>687 535</i>

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 42 607 euroa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenen eläke-etuudet määräytyvät vuodesta 2005 alkaen Suomen Pankin eläkesäännön mukaisesti ilman erityisehtoja ja samoin edellytyksin ja ehdoin kuin muulle henkilöstölle on eläkesäännössä vahvistettu. Suomen Pankin eläkesääntö on soveltuvin osin valtion eläkelain (VaEL) mukainen. Toimikautensa päättäneelle johtokunnan jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karensisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

13. Eläkerahastomaksun palautus

Tilikaudella 2015 Suomen Pankin eläkerahasto palautti eläkerahastomaksua Suomen Pankille 16,5 milj. euroa.

14. Hallinnolliset kulut

<i>Hallinnolliset kulut</i>	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR
<i>Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut</i>	0,7	0,6
<i>Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut</i>	3,4	2,9
<i>Kiinteistöistä aiheutuvat kulut</i>	8,8	9,3
<i>Henkilöstösidonnaiset kulut</i>	3,7	3,8
<i>Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut</i>	11,1	11,8
<i>Muut hallinnolliset kulut</i>	1,7	2,1
<i>Yhteensä</i>	29,5	30,5

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

15. Poistot käyttöomaisuudesta

<i>Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta</i>	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR
<i>Maa-alueet</i>	–	–
<i>Rakennukset</i>	2,5	2,5
<i>Koneet ja kalusto</i>	2,5	2,5
<i>Taide ja numismaattinen kokoelma</i>	–	–
<i>Yhteensä</i>	5,1	5,0

<i>Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta</i>	31.12.2015 Milj. EUR	31.12.2014 Milj. EUR
<i>Tietojärjestelmät</i>	4,2	2,9
<i>Yhteensä</i>	4,2	2,9

Poistot eivät sisällä maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotuksista tehtyjä poistoja.

16. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 4,2 milj. euroa.

17. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

18. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, 34,9 milj. euroa.

Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksutulosta, 10,2 milj. euroa.

19. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitusten kulut, 0,5 milj. euroa, maksetut eläkkeet, 27,0 milj. euroa, hoitokulut sekä poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

20. Varausten muutos

Erään sisältyvät reaaliarvovarausten lisäys, 50 milj. euroa, ja yleisvarausten lisäys, 50 milj. euroa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

21. Tilikauden tulos

Tilikauden 2015 tulos oli 146,1 milj. euroa. Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta siirretään 98 milj. euroa käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Taseen ulkopuoliset vastuut

Tämä erä sisältää Suomen Pankin johdannaissopimukset. Niistä valtaosa on tehty valuuttakurssiriskiltä suojautumiseksi.

<i>Johdannaissopimukset</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Valuuttamäärien futuurisopimusten nimellisarvo</i>		
<i>Ostosopimukset</i>	245,6	–
<i>Myyntisopimukset</i>	–273,4	–
<i>FX-swapsopimusten markkina-arvo</i>	3,3	7,9
<i>IRS-sopimusten markkina-arvo</i>	–	–
<i>FX-forward-sopimusten markkina-arvo</i>	0,0	–
<i>Yhteensä</i>	<i>–24,5</i>	<i>7,9</i>

Tilinpäätöksen liitteet

Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014
Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	2,5	2,5
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,0
Yhteensä	24,9	24,9
Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta	0,3	0,3
Eläkesitoumuksista johtuva vastuu		
Suomen Pankin eläkevastuu ²	576,1	581,2
– tästä varauksilla katettu	615,3	615,7
Suomen Pankin huoltokonttori		
Talletukset	24,5	24,9
Luotot	3,4	3,8

¹ Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2015 eläkevastuussa on mukana 1.1.2016 voimaan tuleva eläkkeiden ja vapaakirjojen indeksikorotus.

Suomen Pankin kiinteistöt

Kiinteistö	Osoite	Valmistumisvuosi	Tilavuus noin m ³
Helsinki	Rauhankatu 16	1883/1961/2006	52 100
	Rauhankatu 19	1954/1981	40 500
	Snellmaninkatu 6 ¹	1857/1892/2001	24 600
	Snellmaninkatu 2 ¹	1901/2003	3 400
	Ramsinniementie 34	1920/1983/1998	4 800
Oulu	Kajaaninkatu 8	1973	17 200
Vantaa	Turvalaaksontie 1	1979	324 500
Inari	Saariseläntie 9	1968/1976/1998	6 100

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Viiden vuoden katsaus

Oheisessa taulukossa ovat Suomen Pankin taseen ja tuloslaskelman luvut viideltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta.

TASE (milj. EUR)	2015	2014	2013	2012	2011
<i>Vastaavaa</i>					
<i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 534	1 557	1 373	1 988	1 918
<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	7 483	7 020	6 585	6 171	5 886
<i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta</i>	1 890	1 913	1 955	2 097	1 967
<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	5 592	5 106	4 630	4 074	3 919
<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	417	360	297	404	628
<i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	1 443	1 044	1 347	1 970	1 946
<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	690	722	2 475	3 681	2 311
<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	–	15	–	–	10
<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	690	707	2 475	3 681	2 301
<i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	37	0	0	40
<i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	19 662	11 316	10 063	11 471	13 889
<i>Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit</i>	12 096	3 568	3 717	4 555	4 637
<i>Muut arvopaperit</i>	7 588	7 748	6 346	6 915	9 253
<i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	25 096	24 584	26 539	74 382	70 271
<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	144	144	141	141	120
<i>Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset</i>	728	728	722	722	722
<i>Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset</i>	4 103	3 962	3 522	3 248	3 485
<i>Muut eurojärjestelmän sisäiset saamiset (netto)</i>	20 121	19 749	22 154	70 270	65 944
<i>Muut saamiset</i>	1 088	1 082	1 052	1 115	1 171
<i>Euroalueen metallirahat</i>	32	29	23	27	25
<i>Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus</i>	138	143	149	155	165
<i>Muu vaihto-omaisuus</i>	657	698	641	607	569
<i>Muut</i>	261	213	238	326	413
<i>Vastaavaa yhteensä</i>	57 414	47 722	49 731	101 182	98 061

TASE (milj. EUR)	2015	2014	2013	2012	2011
<i>Vastattavaa</i>					
<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	17 790	16 793	15 753	15 044	14 649
<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	27 559	20 308	23 803	73 799	71 697
<i>Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)</i>	25 889	20 233	14 303	31 698	1 657
<i>Yötalletukset</i>	1 670	75	–	37 101	52 540
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)</i>	–	–	9 500	5 000	17 500
<i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	79	2	55	801	836
<i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	676	2	527	1 004	782
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	–	–	0	0	0
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	46	58	66	139	153
<i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 514	1 418	1 330	1 387	1 412
<i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–	–	–	–
<i>Muut velat</i>	12	22	21	24	178
<i>Arvonmuutostilit</i>	2 762	2 304	1 556	2 609	2 806
<i>Varaukset</i>	4 317	4 163	3 939	3 708	3 032
<i>Oma pääoma</i>	2 514	2 501	2 442	2 332	2 262
<i>Kantarahasto</i>	841	841	841	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 673	1 660	1 601	1 491	1 421
<i>Tilikauden voitto</i>	146	150	239	337	254
<i>Vastattavaa yhteensä</i>	57 414	47 722	49 731	101 182	98 061

TULOSLASKELMA (milj. EUR)	2015	2014	2013	2012	2011
<i>Korkotuotot</i>	313	329	565	1 110	763
<i>Korkokulut</i>	-3	-12	-23	-113	-170
Korkokate	310	317	542	998	592
<i>Valuuttakurssierot</i>	26	16	-6	14	5
<i>Arvopapereiden hintaerot</i>	28	34	37	218	4
<i>Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos</i>	-54	-50	-31	-232	-9
Rahoituskate	310	317	542	998	592
<i>Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista</i>	-1	-0	-1	-1	-0
<i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	-38	1	-111	-343	-75
<i>Osuus EKP:n voitosta</i>	3	1	8	1	3
<i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	-	-	6	11	22
<i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	18	18	28	133	15
Keskuspankkierien kate	291	337	472	800	557
Muut tuotot	31	31	33	47	35
Toimintakulut	-76	-43	-94	-91	-125
<i>Henkilöstökulut</i>	-49	-50	-52	-52	-51
<i>Eläkerahastomaksu</i>	17	57	-	-	-32
<i>Hallinnolliset kulut</i>	-30	-30	-29	-29	-29
<i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	-9	-8	-8	-8	-8
<i>Setelien hankintakulut</i>	-4	-11	-5	-3	-4
<i>Muut kulut</i>	-0	-0	-0	-1	-1
Toiminnallinen tulos	246	325	411	754	467
<i>Eläkerahaston tulos</i>	-	-	34	47	19
<i>Varausten muutos</i>	-100	-175	-206	-464	-232
Tilikauden tulos	146	150	239	337	254

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Riskienhallinnan liitetiedot

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskienhallinta ja riskienvalvonta

Sijoitustoimintaan kohdistuu riskejä, joita riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan, mittaamaan ja rajoittamaan. Suomen Pankissa käytetään riskienhallinnassa yleisesti sovellettavia menetelmiä, markkina- ja luottoriskimalleja sekä herkkyyksianalyyssejä.

Suomen Pankin sijoitustoiminnan riskienhallinnasta vastaavat hallinto-osaston riskienvalvonnan ja ulkoisen laskennan toimisto ja pankkitoimintaosasto yhteistyössä. Sijoitustoiminnan riskienvalvonta sekä tuotto- ja riskiraportointi ovat hallinto-osaston riskienvalvonnan ja ulkoisen laskennan toimiston vastuulla.

Sijoitustoiminnan operatiiviseen työhön osallistuville sijoitustoiminnan riskeistä raportoidaan päivittäin ja johtokunnalle kuukausittain. Sijoitustuottojen kehityksestä raportoidaan kuukausittain. Tuotot käsitellään sijoitustoiminnasta vastaavan johtokunnan jäsenen johdolla markkinatoimikunnassa neljännesvuosittain. Johtokunnassa on laajempi riskien ja tuottojen käsittely puolivuositteittain. Rajoiterikkomuksista raportoidaan heti. Laaja kokonaisrahoitusriski-raportti esitetään johtokunnassa neljännesvuosittain.

Suomen Pankissa on myös riskikomitea, jonka tehtävänä on riippumattomasti arvioida ja valvoa sijoitustoiminnan riskejä ja riskienhallintaa. Riskikomitea ei tee sijoitustoimintaa ja riskienhallintaa koskevia päätöksiä, mutta se voi viedä tarvittaessa asioita johtokuntaan tiedoksi tai päätettäväksi. Riskikomitean puheenjohtajana toimii riskienvalvonnasta vastaava johtokunnan jäsen. Riskikomitea kokoontuu kahdessa eri kokoonpanossa. Toisessa kokoonpanossa käsitellään rahoitusriskejä ja toisessa operatiivisia riskejä.

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan päätöksentekorakenne

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan liittyviä päätöksiä tehdään Suomen Pankin johtokunnassa, markkinatoimikunnassa sekä operatiivisissa kysymyksissä myös sijoitusryhmässä ja riskiryhmässä.

Suomen Pankin johtokunta päättää sijoitustoiminnan päämääristä ja sijoituspolitiikasta sekä riskienhallinnan periaatteista. Johtokunnassa päätettäviä asioita ovat muun muassa oman rahoitusvarallisuuden ja valuuttavarannon koko, valuuttavarannon valuuttajakauma, likviditeettivarallisuuden koko ja koostumus, sijoitusvarallisuuden sijoitusluokittainen strateginen allokaatio, sijoitustoiminnan sijoitusluokittaiset sallitut vaihteluvälit sekä korko- ja luottoriskin taso. Johtokunta määrittää myös luottoriskilimiittien enimmäismäärät.

Markkinatoimikunta tekee johtokunnan asettamissa rajoissa rahoitusvarallisuuden sijoittamiseen ja riskienhallintaan liittyvät yksityiskohtaiset päätökset. Se päättää muun muassa vastapuoli- ja liikkeeseenlaskijakriteereistä sekä tarkemmista luottoriskilimiiteistä. Markkinatoimikunnan puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii Suomen Pankin omista sijoituksista vastuussa oleva johtokunnan jäsen.

Sijoitusryhmän ja riskiryhmän työskentelyssä pääpaino on asioiden valmistelussa ylempien päätöksentekuelinten käsittelyyn. Lisäksi sijoitusryhmä toimii pankkitoimintaosaston sisäisenä päätöksentekuelimenä sekä sijoituslinjan ja riskienvalvontalinjan yhteisten asioiden koordinoitimenä. Sijoitusryhmän puheenjohtaja ja päätöksentekijä on pankkitoimintaosaston osastopäällikkö. Riskiryhmän puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii hallinto-osaston riskienvalvonnan ja ulkoisen laskennan toimiston päällikkö.

Suomen Pankin arvioitu kokonaisriski kulta mukaan luettuna

Suomen Pankin kokonaisriskejä käsitellään Kokonaisriskit-luvussa (s. 67–69). Tässä esitystavassa kulta on jätetty tarkastelun ulkopuolelle suuren arvonmuutostilinsä vuoksi. Kun kaikki Suomen Pankin riskit – kulta mukaan lukien – lasketaan yhteen, kokonaisriskin arvioidaan olevan vuositasolla noin 2,4 mrd. euroa.

Riskitunnuslukuja ja jakaumia

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kuuluvien velkakirjojen ja talletusten luottoluokitusjakauma¹

<i>Luottoluokitus</i>	<i>31.12.2015, Milj. euroa</i>	<i>31.12.2014, Milj. euroa</i>
AAA	6 444	4 677
AA+	3 930	4 759
AA	2 630	2 803
AA–	159	631
A+	1 000	400
A	156	329
A–	160	149
BBB+	134	85
BBB	10	188
BBB–	0	24
Alle BBB–	0	16
<i>Luottoluokittelemattomat</i>	200	96
<i>Yhteensä</i>	14 822	14 156

¹ Katetut joukkolainat on luokiteltu velkakirjan oman luottoluokituksen perusteella, ei liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen perusteella. Japanin ja Yhdysvaltojen keskuspankit käsitellään valtion luottoluokituksen mukaan. Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kuuluvien velkakirjojen jakautuminen liikkeeseenlaskijan kotimaan perusteella (velkakirjan markkina-arvon mukaan)

<i>Maa tai alue</i>	<i>31.12.2015, Milj. euroa</i>	<i>31.12.2014, Milj. euroa</i>
<i>Euroalue</i>	7 264	7 568
<i>Saksa</i>	2 699	1 969
<i>Ranska</i>	2 112	2 264
<i>Alankomaat</i>	991	1 400
<i>Suomi</i>	656	796
<i>Belgia</i>	404	505
<i>Itävalta</i>	327	464
<i>Irlanti</i>	38	41
<i>Espanja</i>	22	82
<i>Luxemburg</i>	15	7
<i>Italia</i>	0	24
<i>Portugali</i>	0	16
<i>Muu Eurooppa</i>	2 038	1 718
<i>Iso-Britannia</i>	952	617
<i>Ruotsi</i>	525	621
<i>Norja</i>	367	287
<i>Tanska</i>	170	189
<i>Sveitsi</i>	25	5
<i>Amerikka</i>	3 475	3 082
<i>Yhdysvallat</i>	3 146	2 814
<i>Kanada</i>	329	268
<i>Aasian ja Tyynenmeren alue</i>	891	687
<i>Japani</i>	601	482
<i>Australia</i>	243	153
<i>Singapore</i>	47	52
<i>Kansainväliset instituutiot</i>	1 107	1 051
<i>Yhteensä</i>	14 775	14 107

Pyöritysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden herkkyyden valuuttakurssin ja korkotason muutoksiin nähden

Milj. euroa	2015	2014
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvonmuutos, jos euron valuuttakurssi vahvistuisi 15 % subteessa valuuttavarannon valuuttoihin ja kultaan 31.12. tilanteesta	-1 012	-941
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvonmuutos, jos korkotaso nousee 1 prosentin, kun rahoitusvarallisuuden määrä, koostumus ja modifioitu duraatio ovat 31.12. tilanteen mukaiset	-247	-279

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden VaR- ja ES-lukuja

Markkinariskin VaR-luvut (päivän ajanjakso, 99 prosentin luottamustaso)

Milj. euroa	2015			
	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Korkoriski	11	16	8	12
Valuuttakurssiriski	93	122	54	81
Kokonaismarkkinariski (pl. kulta)	95	122	52	87
Kokonaismarkkinariski (ml. kulta)	119	160	73	101
Osakeriski	2	5	0	4

Milj. euroa	2014			
	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Korkoriski	9	12	6	9
Valuuttakurssiriski	37	67	23	56
Kokonaismarkkinariski (pl. kulta)	38	63	25	52
Kokonaismarkkinariski (ml. kulta)	53	88	33	80
Osakeriski ¹	0	0	0	0

Luottoriskin ES-luvut²
(vuoden ajanjakso, 99 prosentin luottamustaso)

Milj. euroa	2015			
	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Luottoriski	47	58	39	47

Milj. euroa	2014			
	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Luottoriski	48	59	37	54

¹ Osakesijoittaminen alkoi marraskuussa 2014.² Luvuissa eivät ole mukana valtioiden kotimaanvaluutan määräisinä liikkeeseen laskemat velkakirjat eivätkä Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) liikkeeseen laskemat velkakirjat.

Lähde: Suomen Pankki.

Määritelmiä ja käsitteitä

- **Markkinariskissä** kyse on riskistä, että varallisuuden nettoarvo alenee markkinahintojen muutosten johdosta. Markkinahintojen muutokset voivat olla esimerkiksi korkojen, valuuttakurssien, kullin hinnan tai osakkeiden hintojen muutoksia, jolloin vastaavasti puhutaan korkoriskistä, valuuttakurssiriskistä, kullin hintariskistä tai osakeriskistä.
- **Luottoriskillä** tarkoitetaan riskiä taloudellisista menetyksistä, jotka aiheutuvat taloudellisen transaktion vastapuolen tai arvopapereiden liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden muutoksesta sekä vastapuolen tai liikkeeseenlaskijan ajautumisesta maksukyvyttömyystilaan.
- **Likvidiysriski** on riski, että varoja ei voida tarpeen syntyessä ottaa käyttöön tai niiden muuttaminen rahaksi aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.
- **Operatiivisella riskillä** tarkoitetaan riskiä ylimääräisistä kustannuksista tai tappioista, jotka aiheutuvat riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.
- **Likvidivarallisuus** on Suomen Pankin varallisuuden osa, jonka tavoitteena on varmistaa Suomen Pankin kyky tarjota likviditeettiä äkillisiin politiikkatarpeisiin kaikissa olosuhteissa. Likvidivarallisuus on valuuttamääräistä.
- **Sijoitusvarallisuus** on Suomen Pankin varallisuuden osa, jonka tavoitteena on turvata rahoitusvarallisuuden arvo ja Suomen Pankin kyky selviytyä keskuspankkivelvoitteista myös tulevaisuudessa. Suomen Pankilla on sekä valuuttamääräistä että euromääräistä sijoitusvarallisuutta.
- **Valuuttavaranto** koostuu suojaamattomista valuuttamääräisistä sijoituksista ja saamisista. Siihen kuuluvat likvidivarallisuus, valuuttamääräinen sijoitusvarallisuus sekä nettosaamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).
- **Käteinen** tarkoittaa vakuudellisia ja vakuudettomia lyhytaikaisia pankkitalletuksia.
- **Modifioitu duraatio** on korkoriskin mittari, joka kertoo, kuinka paljon korkosijoituksen tai korkosijoitusten arvo muuttuu, kun korot muuttuvat hieman. Esimerkiksi kun modifioitu duraatio on 2 ja korot nousevat 1 prosentin, korkosijoitusten arvo laskee 2 %.
- **VaR-luku** tietyllä luottamustasolla tarkoittaa sellaista tappiota, jota suurempi tappio toteutuu kyseistä luottamustasoa vastaavalla todennäköisyydellä, valitun ajan päästä. Jos esimerkiksi päivätason VaR 99 prosentin luottamustasolla on 3 milj. euroa, tämä tarkoittaa, että tänään toteutuu 1 prosentin todennäköisyydellä tulos, joka on huonompi kuin 3 milj. euron suuruinen tappio (ja 99 prosentin todennäköisyydellä tulos, joka on parempi kuin 3 milj. euron suuruinen tappio).
- **ES-luku (Expected Shortfall)** tietyllä luottamustasolla kertoo odotettavan tappion suuruuden vastaavan luottamustason VaR-luvun tappiotason ylittyessä. Esimerkiksi ES 99 prosentin tapauksessa voidaan puhua 1 prosentin riskitapahtuman keskimääräisestä tappiosta.

Tilintarkastuskertomus

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme suorittaneet Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2015 hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Pankin sisäinen tarkastus on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin vuosikertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös on laadittu eduskunnan pankkivaltuuston vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot pankin taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta.

Esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista tarkastamaltamme tilivuodelta. Puollamme tilivuoden tuloksen käyttöä pankin johtokunnan esittämällä tavalla.

Helsingissä maaliskuun 3. päivänä 2016

Sanna Lauslahti

Esko Kiviranta

Antti Rinne

Markku Koskela KHT

Tom Sandell KHT, JHTT

Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta

Olemme tarkastaneet Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27.1 mukaisesti Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.2015–31.12.2015. Tilinpäätös on laadittu Euroopan keskuspankin neuvoston hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden sekä Suomen Pankista annetun lain mukaisesti. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Johtokunnan vastuu

Johtokunta vastaa tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus IFAC:n (International Federation of Accountants) laatimien kansainvälisten ISA-tilintarkastusstandardien ja eettisten ohjeiden, Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan sekä soveltuvin osin tilintarkastuslain mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä ei ole olennaisia virheellisyyksiä.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa.

Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa Euroopan keskuspankin neuvoston hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Suomen Pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä, 23. päivänä helmikuuta 2016
PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Liitteet

Eurojärjestelmän rahapolitiikkaan liittyvät toimenpiteet vuonna 2015

- Tammi-joulukuu** EKP:n neuvoston tekemien päätösten mukaisesti perusrahoitusoperaatiot ja pitempiaikaiset säännölliset ja poikkeukselliset rahoitusoperaatiot toteutettiin edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Kolmen kuukauden mittaisten pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden korko oli operaation voimassaoloajan perusrahoitusoperaatioiden korkojen keskiarvo.
- Niin ikään EKP:n neuvoston päätösten mukaisesti rahapolitiikkaa käsitelleistä neuvoston kokouksista alettiin julkaista selonteot aina neljä viikkoa kunkin kokouksen jälkeen.
- Tammikuu** EKP:n neuvosto teki 16.1. vuotuisen arvion eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden kannalta hyväksyttävistä, ei-säännellyistä vakuuskelpoisten omaisuuserien markkinoista sekä aliarvostusluokkaan II kuuluvista, valtiosidonnaisiksi laitoksiksi luokitelluista liikkeeseenlaskijoista. First North Bond Market Finland lisättiin eurojärjestelmän vakuuskelpoisuusarviointia varten hyväksytyjen, ei-säänneltyjen markkinapaikkojen listalle.
- EKP:n neuvosto päätti 22.1. laajentaa omaisuuserien ostoja. Päätöksen myötä eurojärjestelmä osti maaliskuusta alkaen jälkimarkkinoilta euroalueen valtioiden, valtiosidonnaisten laitosten ja yhteiseurooppalaisten laitosten liikkeeseen laskemia euromääräisiä investointiluokan velkapapereita. Laajennettuun omaisuuserien osto-ohjelmaan sisältyvät lisäksi jo aiemmin käynnistetyt omaisuusvakuudellisten arvopaperien ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmat. Julkisen ja yksityisen sektorin omaisuuseriä hankitaan yhteensä noin 60 mrd. eurolla kuussa. Neuvosto päätti ostojen jatkuvan ainakin syyskuun 2016 loppuun saakka ja tarvittaessa sen jälkeenkin, kunnes EKP:n neuvosto katsoo inflaatiovauhdin palautuvan kestävästi tavoitteen mukaiseksi eli hieman alle 2 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä.
- Samassa yhteydessä neuvosto päätti muuttaa korkoja kuudessa toteuttamatta olevassa kohdennetussa pitempiaikaisessa rahoitusoperaatioissa (TLTRO). Tulevissa operaatioissa korkona on eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko operaation toteutushetkellä, kun kahdessa ensimmäisessä kohdennetussa operaatioissa siihen oli lisätty 0,10 prosenttiyksikköä.
- Helmikuu** EKP ilmoitti 4.2., että Kreikan valtion liikkeeseen laskemia ja takaamia velkakirjoja ei enää hyväksytä luotto-operaatioiden vakuudeksi 11.2. lähtien. Päätös perustui siihen, että EU:n ja IMF:n sopeutusohjelman tarkastusta ei ollut mahdollista viedä päätökseen, mikä oli edellytyksenä sille, että vakuuskelpoisuusehtona olevaa vähimmäisluottoluokitusrajaa ei sovellettu kyseisiin velkakirjoihin.
- Uudet eurojärjestelmän rahapolitiikan toimeenpanoa koskevat suuntaviivat EKP/2014/60 julkaistiin 20.2. Niitä alettiin soveltaa 1.5.
- Maaliskuu** EKP julkaisi 5.3. listan niistä yhteiseurooppalaisista ja valtiosidonnaisista laitoksista, joiden velkapaperit täyttävät julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman kelpoisuusvaatimukset.
- Tammikuussa tehdyn ilmoituksen mukaisesti eurojärjestelmä aloitti 9.3. euromääräisten julkisen sektorin velkapaperien ostot jälkimarkkinoilta.
- EKP:n neuvosto päätti 18.3., että eurojärjestelmä voi hankkia taattuja mezzanine-luokan arvopapereita omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelmassa, jos näillä arvopapereilla on eurojärjestelmän vakuuskäytännön vaatimukset täyttävä takaus. Päätös tuli voimaan syyskuussa.

Huhtikuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 15.4. lisäyksiä luetteloon euroalueen valtiosidonnaisista laitoksista, joiden liikkeeseen laskemat velkapaperit täyttävät julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman kelpoisuusvaatimukset. Finnvera hyväksyttiin listalle.</p> <p>EKP:n neuvosto antoi 27.4. päätöksen EKP/2015/21 luottolaitoksista, joista EKP tekee kattavan arvioinnin vuonna 2015. Päätös on luettavissa EKP:n verkkosivuilla.</p>
Kesäkuu	<p>EKP:n neuvosto päätti 25.6., että vuoden sopeutumisjakson päätyttyä omaisuusvakuudellisia arvopapereita koskevat lainakohtaisten tietojen raportointivaatimukset on täytettävä aiempaa täsmällisemmin myös silloin, kun vanhat arvopaperit tai tietojärjestelmät eivät sisällä kaikkia vaadittuja tietoja.</p> <p>Samalla EKP:n neuvosto hyväksyi kohdennettujen pitempiäikaisten rahapoliittisten operaatioiden toteutukseen liittyviä teknisiä yksityiskohtia, jotka koskevat esimerkiksi tilastokorjausten vaikutusta lainan enimmäismäärään ensimmäisissä/myöhemmissä operaatioissa.</p>
Heinäkuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 2.7. lisäyksiä luetteloon euroalueen valtiosidonnaisista laitoksista, joiden liikkeeseen laskemat velkapaperit täyttävät julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman kelpoisuusvaatimukset. Työttömyysvakuutusrahasto hyväksyttiin listalle.</p>
Elokuu	<p>31.8. EKP julkaisi suuntaviivat EKP/2015/27, joilla päivitetään eurojärjestelmän rahapolitiikan toimeenpanoa koskevia suuntaviivoja EKP/2014/60. Uusien suuntaviivojen tärkeimmät muutokset koskivat rahapolitiikan vastapuolten kelpoisuusarvioinnissa käytettäviä tietoja sekä ei-jälkimerkkinakelpoisia velkainstrumentteja, joiden vakuutena on vakuuskelpoisia lainasaamisia (ns. DECC-velkainstrumentit). Suuntaviivoja alettiin soveltaa 2.11.</p>
Syyskuu	<p>EKP:n neuvosto päätti 3.9. nostaa julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa emissio-kohtaisen omistusosuuden ylärajaa ensimmäisten kuuden kuukauden jälkeen toteutetun arvioinnin perusteella. Yläraja nostettiin alkuperäisestä 25 prosentista 33 prosenttiin lukuun ottamatta tilanteita, joissa eurojärjestelmä saattaisi tapauskohtaisen arvioinnin perusteella muodostaa määrävähemmistön. Päätös tuli voimaan 10.11.</p>
Marraskuu	<p>EKP julkaisi 20.11. suuntaviivat EKP/2015/34, joilla päivitetään eurojärjestelmän rahapolitiikan toimeenpanoa koskevia suuntaviivoja EKP/2014/60, sekä uudet erilliset vakuuksien aliarvostusprosentteja koskevat suuntaviivat EKP/2015/35. Tärkeimmät muutokset koskivat pankkien omassa vakuuskäytössä olevien katettujen joukkolainojen lisäaljarvostusta. Suuntaviivoja alettiin soveltaa 25.1.2016.</p>
Joulukuu	<p>EKP:n neuvosto ilmoitti 3.12. useista rahapoliittista toimenpiteistä:</p> <p>Ensinnäkin EKP:n ohjauksokoroista talletusmahdollisuuden korkoa päätettiin laskea 0,10 prosenttiyksikön verran -0,30 prosenttiin 9.12. lähtien.</p> <p>Laajennetun omaisuserien osto-ohjelman kestoja pidennettiin. Noin 60 mrd. euron kuukausittaisia ostoja on tarkoitus jatkaa ainakin maaliskuun 2017 loppuun asti ja tarvittaessa sen jälkeenkin.</p> <p>Lisäksi päätettiin, että osto-ohjelmassa hankittujen arvopapereiden erääntyessä takaisin maksettava pääoma sijoitetaan uudelleen, ja näin jatketaan niin kauan kuin on tarpeen.</p> <p>Euroalueen kansalliset keskuspankit voivat osana julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa tehtäviä säännöllisiä velkapaperiostojaan hankkia myös maansa alue- ja paikallishallinnon liikkeeseen laskemia euromääräisiä jälkimerkkinakelpoisia velkapapereita.</p> <p>Perusrahoitusoperaatiot ja kolmen kuukauden pitempiäikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan jatkossakin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Näin toimitaan niin kauan kuin on tarpeen ja ainakin vuoden 2017 viimeisen vähimmäisvarantojen pitoajanjakson loppuun saakka.</p>

Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2015

Euroopan keskuspankkijärjestelmän toimenpiteet

- Tammikuu** EKP:n neuvosto hyväksyi 16.1.2015 yhteisen valvontamekanismin toimintaperiaatteet sekä tarkistetut eurojärjestelmän toimintaperiaatteet, strategiset linjaukset ja organisatoriset periaatteet.
- EKP:n neuvosto antoi 21.1.2015 päätöksen EKP/2015/1, jolla muutetaan aiempaa päätöstä EKP/2004/3 Euroopan keskuspankin asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi. Teknisen muutoksen avulla otetaan huomioon EKP:n valvontatehtävät.
- EKP:n neuvosto antoi 28.1.2015 suosituksen EKP/2015/2, joka koskee pankkien tilikauden 2014 osingonjakopolitiikkaa. Suosituksella autetaan varmistamaan, että euroalueen pankkijärjestelmä on luotettava ja sen toiminta vakaalla pohjalla.
- Helmikuu** EKP:n neuvosto antoi 4.2.2015 päätöksen EKP/2015/4. Siihen on kirjattu edellytykset, joiden täyttyessä EKP myöntää suorassa valvonnassaan oleville luottolaitoksille luvan sisällyttää kesken tilikauden tai tilikauden päätteeksi kertyneet voitot ydinpääomaansa siten kuin asetuksen (EU) N:o 575/2013 artiklan 26 kohdan 2 alakohdissa a ja b on säädetty.
- EKP:n neuvosto antoi 12.2.2015 päätöksen EKP/2015/8, jolla muutetaan Euroopan keskuspankin työjärjestyksen hyväksymisestä annettua päätöstä EKP/2004/2. Muutokset liittyvät vastustamattajättämismenettelyyn. Tästä menettelystä on säädetty luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille 15.10.2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2013 artiklan 26 kohdassa 8.
- EKP:n neuvosto hyväksyi 18.2.2015 julkaistavaksi selonteon 21.–22.1.2015 pitämästään rahapolitiikkaa käsitelleestä kokouksesta. Selontekojen tarkoituksena on antaa aiempaa avoimemmin tietoa EKP:n neuvoston rahapolitiittisista keskusteluista. Kukin selonteko julkaistaan periaatteessa aina neljä viikkoa rahapolitiikkakokouksen jälkeen.
- EKP:n neuvosto hyväksyi 23.2.2015 maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitean laatiman oppaan, joka koskee korttimaksujärjestelmien arviointia eurojärjestelmän laatimien yleisvalvontastandardien mukaisesti. Standardit julkaistiin vuonna 2008. Arviointiopas on tarkoitettu korttimaksujärjestelmiä valvoville viranomaisille, jotka varmistavat vaatimusten noudattamisen, sekä yleisvalvojille, jotka valvovat kansallisia ja kansainvälisiä korttimaksujärjestelmiä eurojärjestelmän yleisvalvontastandardien mukaisesti. Oppaaseen on sisällytetty EKP:n neuvoston tammikuussa 2013 hyväksymät suositukset verkkomaksamisen turvallisuuden lisäämiseksi ("Recommendations for the security of internet payments") sekä helmikuussa 2014 julkaistu verkkomaksamisen turvallisuutta koskeva arviointiopas ("Assessment guide for the security of internet payments").
- Maaliskuu** EKP:n neuvosto antoi 12.3.2015 suuntaviivat EKP/2015/11. Niillä vahvistetaan eurojärjestelmän eettistä säännöstöä koskevat periaatteet ja kumotaan suuntaviivat EKP/2002/6 Euroopan keskuspankkia ja kansallisia keskuspankkeja koskevista vähimmäisvaatimuksista niiden suorittaessa rahapolitiittisia operaatioita ja EKP:n valuuttavarannoilla toteutettavia valuuttamarkkina-toimia sekä hoitaessa EKP:n valuuttavarantosaamisia. Lisäksi EKP:n neuvosto antoi suuntaviivat EKP/2015/12 yhteisen valvontamekanismin eettistä säännöstöä koskevien periaatteiden vahvistamisesta. Säädöksissä vahvistetaan eettiset säännöt, joita noudattamalla ylläpidetään EKP:n ja koko eurojärjestelmän uskottavuutta ja mainetta sekä suuren yleisön luottamusta EKP:n päätöksentekoaikojen jäsenten ja EKP:n henkilöstön luotettavuuteen ja puolueettomuuteen rahapolitiittisten tehtävien ja valvontatehtävien hoidossa.

	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 25.3.2015 luettelon ensimmäisistä laitoksista, jotka luokitellaan tiedonantajiksi rahamarkkinatilastoista 1.1.2015 annetun asetuksen EKP/2014/48 artiklan 2 kohdan 2 nojalla.</p> <p>EKP:n neuvosto hyväksyi 27.3.2015 suoran linkin käytettäväksi Euroclear Bankin ja Euroclear Finland -yhtiön välillä eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.</p> <p>EKP:n neuvosto antoi 27.3.2015 päätöksen EKP/2015/16, jolla luodaan toimintaperiaatteet kansallisten toimivaltaisten viranomaisten hallussa olevia EKP:n asiakirjoja koskevien pyyntöjen käsittelyä varten ja täydennetään päätöstä EKP/2004/3, jossa on säädetty yleisön oikeudesta päästä tutustumaan EKP:n asiakirjoihin.</p>
Huhtikuu	<p>EKP:n neuvosto antoi 2.4.2015 suuntaviivat EKP/2015/15, joilla muutetaan Euroopan laajuisesta automatisoidusta reaaliaikaisesta bruttomaksujärjestelmästä (TARGET2) annettuja suuntaviivoja EKP/2012/27.</p> <p>EKP:n neuvosto hyväksyi 30.4.2015 suoran linkin Clearstream Banking Frankfurtin CASCADE-järjestelmän (CBF-CASCADE) ja Clearstream Banking Luxembourg (CBL) välillä sekä ketjutetun linkin CBF-CASCADEsta CBL:n kautta Euroclear Finland -yhtiöön käytettäväksi eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.</p>
Toukokuu	<p>EKP:n neuvosto teki 12.5.2015 muutoksia 23 luottolaitoksen merkittävyyttä koskeviin päätöksiin. Päätöksissä otettiin huomioon muutokset laitosten ryhmärakenteissa sekä tehtiin tarvittavia korjauksia. Myös luetteloon vähemmän merkittävistä luottolaitoksista on tehty muutoksia.</p>
Elokuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 19.8.2015 euroalueen kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kuukauden lopun TARGET-saldotietojen julkaisemisen aina EKP:n Talouskatsauksessa 21.9.2015 alkaen. Tiedot julkaistaan kuukauden kuluttua niiden valmistuttua, ja aikasarja alkaa toukokuusta 2008. Lisäksi 30.10.2015 alkaen julkaisuohjelmaan otetaan myös euroalueen kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kuukausittaiset keskisaldot (aikasarja tammikuusta 2001).</p>
Syyskuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 2.9.2015 EKP:n vastauksen Euroopan komission järjestämään julkiseen kuulemiseen OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä annetun asetuksen (EU) N:o 648/2012 (ns. Euroopan markkinarakenneasetus) uudelleentarkastelusta.</p> <p>EKP:n neuvosto hyväksyi 10.9.2015 muutoksia eurojärjestelmän yleisvalvontapolitiikkaan (Eurosystem oversight policy framework) sekä standardeihin (Standards for the use of central counterparties in Eurosystem foreign reserve management operations), jotka koskevat keskusvastapuolten käyttöä eurojärjestelmän valuuttavarannon hoitoon liittyvissä operaatioissa. Syynä muutoksiin oli unionin yleisen tuomioistuimen 4.3.2015 antama tuomio, jolla kumottiin keskusvastapuolten sijaintia koskeva eurojärjestelmän yleisvalvontapolitiikan vaatimus.</p> <p>EKP:n neuvosto antoi 23.9.2015 päätöksen Euroopan pankkiviranomaisen ohjeiden noudattamisesta merkittävien laitosten valvonnassa. EKP:n neuvosto päätti valvontaelimen ehdotuksesta noudattaa Euroopan pankkiviranomaisen ohjeita direktiivin 2014/59/EU 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen varhaisen puuttumisen toimenpiteiden käytön käynnistävästä tekijöistä (EBA/GL/2015/03) sekä ohjeita, jotka koskevat erilaisten olosuhteiden tulkitsemista, kun laitoksen katsotaan olevan lähellä kaatumista tai todennäköisesti kaatuvan direktiivin 2014/59/EU 32 artiklan 6 kohdan mukaan (EBA/GL/2015/07). EKP ilmoitti Euroopan pankkiviranomaiselle noudattavansa ohjeita ilmoituspäivästä lähtien.</p>
Lokakuu	<p>EKP julkisti 31.10.2015 neljän sen suorassa valvonnassa olevan merkittävän kreikkalaispankin kattavan arvioinnin tulokset. Kattava arviointi perustui 12.7.2015 pidetyn eurohuippukokouksen päätökseen sekä ns. yhteisymmärryspöytäkirjaan, jonka Kreikan valtio, Kreikan keskuspankki ja Euroopan komissio Euroopan vakausmekanismin puolesta allekirjoittivat 19.8.2015.</p>

- Marraskuu** EKP:n neuvosto hyväksyi 2.11.2015 eurojärjestelmän vastauksen Euroopan komission järjestämään kuulemiseen vakavaraisuusasetuksen (CRR) ja vakavaraisuusdirektiivin (CRD IV) mahdollisesta vaikutuksesta pankkirahoituksen käyttöön.
- EKP julkisti 14.11.2015 tulokset yhdeksän pankin kattavasta arvioinnista, joka toteutettiin maalisi- ja marraskuun 2015 välisenä aikana.
- EKP:n neuvosto antoi 18.11.2015 periaatteellisen hyväksyntänsä yksityiskohtaisten luotto- ja luottoriskitietojen keruuta (AnaCredit-tietokanta) koskevalle EKP:n asetusluonnokselle. Lopullisen päätöksen asetusluonnoksen hyväksymisestä neuvosto tekee vasta saatuaan tietojen keruuseen liittyvää tietotekniikkahanketta koskevat arviot ja raportointivaatimusten määrittämisessä käytettävän kustannushyötyanalyysin tulokset. EKP:n neuvosto on kuitenkin antanut luvan jo julkaista asetusluonnoksen ja sen liitteet EKP:n verkkosivuilla avoimuuden lisäämiseksi ja markkinoiden valmistautumisen helpottamiseksi.
- Joulukuu** EKP:n neuvosto antoi 20.11.2015 päätöksen EKP/2015/38, jonka mukaista menettelyä noudattaen valvottavat luottolaitokset voivat hakea lupaa olla soveltamatta joihinkin henkilöstönsä jäseniin olettaen, että näiden toiminnalla olisi merkittävä vaikutus laitoksen riskiprofiiliin. Päätös tuli voimaan 2.12.2015.

Euroopan unionin sääntelyhankkeet ja niiden täytäntöönpano Suomessa

- Toukokuu** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus korttipohjaisista maksutapahtumista veloittavista siirtohinnoista annettiin 29. huhtikuuta 2015. Asetuksen avulla pyritään edistämään kilpailua korttimaksuissa. Keskeisenä tavoitteena on määritellä enimmäistasot korttimaksujen siirtohinnoille EU:ssa kortinhaltijan pankin ja kauppiaan pankin välillä. Pankkikorttitapahtumien tapauksessa enimmäistaso on 0,2 % ja luottokorttitapahtumien tapauksessa 0,3 %. Uudet siirtohintarajoitukset tulivat voimaan 9.12.2015. Lisäksi asetuksella pyritään avaamaan kansallisia kortti-markkinoita poistamalla muita kilpailua rajoittavia käytäntöjä. Suomessa hallitus on tehnyt eduskunnalle esityksen tarvittavista lainsäädäntömuutoksista, joiden ehdotetaan tulevan voimaan 1.2.2016.
- Joulukuu** Euroopan parlamentin ja neuvoston ns. toinen maksupalveludirektiivi annettiin 25. päivänä marraskuuta 2015. Uusi direktiivi täsmentää joitakin voimassa olevan direktiivin osia ja laajentaa sitä. Direktiivi tarkentaa maksulaitostoimiluvan edellytyksiä, ja maksulaitoksille säädetään liittymismahdollisuus pankkijärjestelmiin. Direktiivi parantaa myös asiakkaansuojaa. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään tammikuussa 2018.

Suomen Pankin vuonna 2015 antamia lausuntoja

Rahoitusmarkkinoiden lainsäädäntöä ja kehittämistä koskevia lausuntoja

<i>Lausunnon vastaanottaja</i>	<i>Aihe</i>	<i>Päivämäärä</i>
Eduskunnan talousvaliokunta	Yhteisen kriisinratkaisurahaston täydentävät rahoitusjärjestelyt (E 34/2015 vp)	16.9.
	Valtioneuvoston ns. U-kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta (arvopaperistaminen) (U 20/2015 vp)	27.11.
	Komission esitykset yhteisen talletusvakuutusjärjestelmän perustamisesta ja pankkiunionin loppuunsaattamisesta (E 79/2015 vp)	10.12.
Finanssivalvonta	Markkinaosapuolten, työeläkevakuutusyhtiöiden ja rahastoyhtiöiden julkista sisäpiirirekisteriä koskevat määräykset ja ohjeet	9.1.
	Finanssivalvonnan johtajan päätösesitys johtokunnalle makrovakaupolitiikasta (FIVA 2/05.03/2015)	11.2.
	Finanssivalvonnan johtajan päätösesitys johtokunnalle makrovakaupolitiikasta (FIVA 5/05.03/2015)	19.5.
	Luototussuhteen laskentaa koskevat määräykset ja ohjeet	22.5.
	Finanssivalvonnan standardi Asiakkaan tunteminen – rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen	14.8.
	Finanssivalvonnan johtajan päätösesitys johtokunnalle makrovakaupolitiikasta (FIVA 8/05.03/2015)	25.8.
	Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskenta ja raportointi	12.10.
	Vakuutusmarkkinoilla toimivan yhteisön valvonta-asiakirjojen toimitamista koskevat määräykset ja ohjeet	30.10.
	Vakuutusmarkkinoilla toimivaa yhteisöä koskevat määräykset ja ohjeet konekielisten valvontatietojen toimittamisesta Finanssivalvonnalle	30.10.
Finanssivalvonnan johtajan päätösesitys johtokunnalle makrovakaupolitiikasta (FIVA 12/05.03/2015)	5.11.	
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	Digitaalisen liiketoiminnan esteet ja lainsäädännölliset kehittämistarpeet	4.6.
Oikeusministeriö	Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot	31.12.
Sosiaali- ja terveysministeriö	Luonnos vakuutusyhtiölain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta	31.7.

<i>Lausunnon vastaanottaja</i>	<i>Aihe</i>	<i>Päivämäärä</i>
Valtiovarainministeriö	Avoimuusdirektiivin muutoksen täytäntöönpano	11.3.
	Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisiratkaisusta annetun lain 8 luvun muuttamisesta	20.4.
	Valtiovarainministeriön asetus talletuspankin velvollisuudesta antaa tietoja talletussuojasta	22.5.
	Hallituksen esitys laeiksi maksulaitosten, maksupalvelulain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta EU:n korttimaksujen siirtohintasetuksen osalta	20.8.
	Sijoittajien korvausrahastoon vuonna 2015 kerättävien kannatusmaksujen yhteismäärän vahvistaminen	25.9.
	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyvistä laeiksi	21.10.
	Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sijoitusrahastolain muuttamisesta ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	1.12.

Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2015

Aikakausjulkaisut

Euro & talous Ilmestyi verkkojulkaisuna viisi kertaa osoitteessa www.eurojatalous.fi.

Bank of Finland Bulletin Ilmestyi verkkojulkaisuna viisi kertaa osoitteessa www.bofbulletin.fi.

Tutkimustiedote Ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi ja englanniksi).

Vuosikertomus Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Tutkimusjulkaisut

Tieteelliset erillisjulkaisut *E:49, Juba V. A. Itkonen* Essays on the economics of climate change and networks. Väitöskirja.

E:50, Tatu Laine (toim.) Quantitative analysis of financial market infrastructures: further perspectives on financial stability.

Keskustelualoitteet Verkkojulkaisuna ilmestyi 30 makrotalous- ja rahoitusmarkkinatutkimusta (englanniksi).

Selvitykset ja raportit *BoF Online* -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 4 selvitystä (suomeksi tai englanniksi).

Tilastojulkaisut *Rahalaitokset*, vuosikatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna maaliskuussa (suomeksi ja englanniksi).

Sijoitusrahastot, vuosikatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna maaliskuussa (suomeksi ja englanniksi).

Valuuttavaranto ja valuuttamääräinen likviditeetti, ilmestyi kuukausittain (englanniksi).

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen julkaisut

Tutkimusjulkaisut *BOFIT Discussion Papers* -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 33 tutkimusta (englanniksi).

BOFIT Policy Brief -sarjassa ilmestyi 11 verkkojulkaisua (suomeksi tai englanniksi).

Seurantajulkaisut

BOFIT Viikkokatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (suomeksi).

BOFIT Weekly, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (englanniksi).

BOFIT Venäjä-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi).

BOFIT Forecast for Russia, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (englanniksi).

BOFIT Kiina-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi).

BOFIT Forecast for China, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (englanniksi).

Esitteiden tilaukset

Esitteitä voi tilata osoitteesta
www.suomenpankki.fi > Julkaisut > Esitteiden tilaaminen.

Suomen Pankin julkaisuluettelo löytyy verkkopalvelusta osoitteesta
www.suomenpankki.fi > Julkaisut.

Liitetaulukot

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
0 havainto on vähemmän kuin puolet käytetystä yksiköstä
. loogisesti mahdoton
.. tietoa ei ole saatu
– nolla
_ sarjan sisältö muuttunut

Taulukko 1.

Suomen Pankin tase kuukausittain, milj. euroa

VASTAAVAA	I	II	III
1 <i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 557	1 557	1 557
2 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	7 091	7 051	6 906
2.1 <i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarabastolta</i>	1 913	1 844	1 781
2.2 <i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	5 177	5 206	5 126
3 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	428	321	370
4 <i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	1 107	1 262	1 271
4.1 <i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja lainat</i>	1 107	1 262	1 271
4.2 <i>ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat saamiset</i>	–	–	–
5 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	627	527	670
5.1 <i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	–	–	–
5.2 <i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	627	527	670
5.3 <i>Käänteiset hienosäätöoperaatiot</i>	–	–	–
5.4 <i>Käänteiset rakenteelliset operaatiot</i>	–	–	–
5.5 <i>Maksuvalmiusluotot</i>	–	–	–
5.6 <i>Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot</i>	–	–	–
6 <i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	68	0	0
7 <i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	11 373	11 192	11 974
7.1 <i>Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit</i>	3 641	3 591	4 311
7.2 <i>Muut arvopaperit</i>	7 732	7 601	7 663
8 <i>Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä</i>	–	–	–
9 <i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	17 206	18 319	24 422
9.1 <i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	144	144	144
9.2 <i>Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset</i>	728	728	728
9.3 <i>EKP:n sijoitustodistusten liikkeeseenlaskuun liittyvät saamiset</i>	–	–	–
9.4 <i>TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajien pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)</i>	12 500	13 622	19 725
9.5 <i>Muut eurojärjestelmän sisäiset saamiset (netto)</i>	3 834	3 825	3 825
10 <i>Muut saamiset</i>	1 088	1 058	1 028
Yhteensä	40 546	41 287	48 200

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1 739	1 739	1 739	1 651	1 651	1 651	1 580	1 580	1 534
7 666	7 613	7 835	7 442	7 469	7 631	7 613	7 384	7 483
1 929	1 929	1 921	1 895	1 909	1 869	1 861	1 861	1 890
5 737	5 684	5 914	5 547	5 560	5 762	5 752	5 522	5 592
426	401	390	323	319	282	284	412	417
1 272	1 168	988	1 048	874	967	881	1 082	1 443
1 272	1 168	988	1 048	874	967	881	1 082	1 443
-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	670	690	690	690	690	690	706	690
-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	670	690	690	690	690	690	690	690
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	15	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	17	140	0	104	0	166	142	0
12 679	13 859	14 577	15 581	16 338	17 303	18 183	19 217	19 662
5 088	6 154	6 755	7 735	8 384	9 260	10 198	11 404	12 074
7 592	7 705	7 822	7 845	7 954	8 044	7 985	7 812	7 588
-	-	-	-	-	-	-	-	-
22 672	20 345	27 296	33 256	43 699	34 601	35 713	31 710	25 096
144	144	144	144	144	144	144	144	144
728	728	728	728	728	728	728	728	728
-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 903	15 509	22 460	28 240	38 683	29 640	30 878	26 875	20 144
3 896	3 964	3 964	4 144	4 144	4 089	3 963	3 963	4 079
1 037	1 035	1 026	1 016	1 031	957	1 002	1 029	1 088
48 163	46 848	54 681	61 007	72 177	64 083	66 114	63 261	57 414

Taulukko 1.
(jatkoa)

VASTATTAVAA		I	II	III
1	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	16 483	16 531	16 587
2	<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	13 201	13 981	20 821
2.1	<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	13 201	13 433	16 815
2.2	<i>Yötalletukset</i>	–	548	4 006
2.3	<i>Määräaikaistalletukset</i>	–	–	–
2.4	<i>Käänteiset hienosäätöoperaatiot</i>	–	–	–
2.5	<i>Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset</i>	–	–	–
3	<i>Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	–	–	–
4	<i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	24	24	24
4.1	<i>Julkisyhteisöt</i>	–	–	–
4.2	<i>Muut velat</i>	24	24	24
5	<i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	66	2	80
6	<i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	94	–3	–3
7	<i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	93	99	39
7.1	<i>Talletukset ja muut velat</i>	93	99	39
7.2	<i>ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat velat</i>	–	–	–
8	<i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 418	1 418	1 418
9	<i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–	–
9.1	<i>EKP:n sijoitustodistuksiin liittyvä velkajärjestely</i>	–	–	–
9.2	<i>TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajapankkitileihin liittyvät velat (netto)</i>	–	–	–
9.3	<i>Muut eurojärjestelmän sisäiset velat (netto)</i>	–	–	–
10	<i>Muut velat</i>	422	493	490
11	<i>Arvonmuutostilit</i>	2 304	2 304	2 304
12	<i>Varaukset ja oma pääoma</i>	6 440	6 440	6 440
12.1	<i>Kantarabasto</i>	841	841	841
12.2	<i>Vararahasto</i>	1 660	1 660	1 660
12.3	<i>Eläkevaraukset</i>	616	616	616
12.4	<i>Muut varaukset</i>	3 323	3 323	3 323
Yhteensä		40 546	41 287	48 200

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
16 724	16 943	17 037	17 354	17 357	17 337	17 303	17 364	17 790
19 700	18 176	25 313	31 820	43 008	34 596	36 881	34 007	27 559
16 770	14 896	23 238	29 884	31 150	29 741	31 670	27 787	25 889
2 930	3 279	2 075	1 936	11 858	4 855	5 211	6 220	1 670
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	41	66	78	72	63	63	63	79
-	26	61	61	61	61	61	61	74
15	15	5	17	11	2	2	2	5
2	175	494	565	513	704	544	570	676
59	1	1	-	-	-	-	-	-
19	-1	222	-2	7	166	183	79	46
19	-1	222	-2	7	166	183	79	46
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 526	1 526	1 526	1 495	1 495	1 495	1 489	1 489	1 514
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
293	162	199	214	241	239	275	314	158
3 147	3 147	3 147	2 804	2 804	2 804	2 698	2 698	2 762
6 677	6 677	6 677	6 677	6 677	6 677	6 677	6 677	6 831
841	841	841	841	841	841	841	841	841
1 673	1 673	1 673	1 673	1 673	1 673	1 673	1 673	1 673
616	616	616	616	616	616	616	616	615
3 548	3 548	3 548	3 548	3 548	3 548	3 548	3 548	3 702
48 163	46 848	54 681	61 007	72 177	64 083	66 114	63 261	57 414

Taulukko 2.

Eurojärjestelmän keskeiset korot

Kiinteäkorkoinen huutokauppa Perusrahoitusoperaation korko			Vaihtuvakorkoinen huutokauppa Minimitarjouskorko		
Päätös	Voimaantulopäivä	%	Päätös	Voimaantulopäivä	%
22.12.1998	1.1.1999	3,00	8.6.2000	28.6.2000	4,25
8.4.1999	14.4.1999	2,50	31.8.2000	6.9.2000	4,50
4.11.1999	10.11.1999	3,00	5.10.2000	11.10.2000	4,75
3.2.2000	9.2.2000	3,25	10.5.2001	15.5.2001	4,50
16.3.2000	22.3.2000	3,50	30.8.2001	5.9.2001	4,25
27.4.2000	4.5.2000	3,75	17.9.2001	19.9.2001	3,75
8.6.2000	15.6.2000	4,25	8.11.2001	14.11.2001	3,25
			5.12.2002	11.12.2002	2,75
8.10.2008	15.10.2008	3,75	6.3.2003	7.3.2003	2,50
6.11.2008	12.11.2008	3,25	5.6.2003	6.6.2003	2,00
4.12.2008	10.12.2008	2,50	1.12.2005	6.12.2005	2,25
15.1.2009	21.1.2009	2,00	2.3.2006	8.3.2006	2,50
5.3.2009	11.3.2009	1,50	8.6.2006	15.6.2006	2,75
2.4.2009	8.4.2009	1,25	3.8.2006	9.8.2006	3,00
7.5.2009	13.5.2009	1,00	5.10.2006	11.10.2006	3,25
7.4.2011	13.4.2011	1,25	7.12.2006	13.12.2006	3,50
7.7.2011	13.7.2011	1,50	8.3.2007	14.3.2007	3,75
3.11.2011	9.11.2011	1,25	7.6.2007	13.6.2007	4,00
8.12.2011	14.12.2011	1,00	3.7.2008	9.7.2008	4,25
5.7.2012	11.7.2012	0,75			
2.5.2013	8.5.2013	0,50			
7.11.2013	13.11.2013	0,25			
5.6.2014	11.6.2014	0,15			
4.9.2014	10.9.2014	0,05			

Maksuvalmiusjärjestelmä

		Talletuskorko	Maksuvalmiusluoton korko
Päätös	Voimaantulopäivä	%	%
22.12.1998	1.1.1999	2,00	4,50
22.12.1998	4.1.1999	2,75	3,25
21.1.1999	22.1.1999	2,00	4,50
8.4.1999	9.4.1999	1,50	3,50
4.11.1999	5.11.1999	2,00	4,00
3.2.2000	4.2.2000	2,25	4,25
16.3.2000	17.3.2000	2,50	4,50
27.4.2000	28.4.2000	2,75	4,75
8.6.2000	9.6.2000	3,25	5,25
31.8.2000	1.9.2000	3,50	5,50
5.10.2000	6.10.2000	3,75	5,75

Maksuvalmiusjärjestelmä

		Talletuskorko	Maksuvalmiusluoton korko
Päätös	Voimaantulopäivä	%	%
10.5.2001	11.5.2001	3,50	5,50
30.8.2001	31.8.2001	3,25	5,25
17.9.2001	18.9.2001	2,75	4,75
8.11.2001	9.11.2001	2,25	4,25
5.12.2002	6.12.2002	1,75	3,75
6.3.2003	7.3.2003	1,50	3,50
5.6.2003	6.6.2003	1,00	3,00
1.12.2005	6.12.2005	1,25	3,25
2.3.2006	8.3.2006	1,50	3,50
8.6.2006	15.6.2006	1,75	3,75
3.8.2006	9.8.2006	2,00	4,00
5.10.2006	11.10.2006	2,25	4,25
7.12.2006	13.12.2006	2,50	4,50
8.3.2007	14.3.2007	2,75	4,75
7.6.2007	13.6.2007	3,00	5,00
3.7.2008	9.7.2008	3,25	5,25
8.10.2008	8.10.2008	2,75	4,75
8.10.2008	9.10.2008	3,25	4,25
6.11.2008	12.11.2008	2,75	3,75
4.12.2008	10.12.2008	2,00	3,00
15.1.2009	21.1.2009	1,00	3,00
5.3.2009	11.3.2009	0,50	2,50
2.4.2009	8.4.2009	0,25	2,25
7.5.2009	13.5.2009	0,25	1,75
7.4.2011	13.4.2011	0,50	2,00
7.7.2011	13.7.2011	0,75	2,25
3.11.2011	9.11.2011	0,50	2,00
8.12.2011	14.12.2011	0,25	1,75
5.7.2012	11.7.2012	0,00	1,50
2.5.2013	8.5.2013	0,00	1,00
7.11.2013	13.11.2013	0,00	0,75
5.6.2014	11.6.2014	-0,10	0,40
4.9.2014	10.9.2014	-0,20	0,30
3.12.2015	9.12.2015	-0,30	0,30

* Negatiivisen talletuskoron aikana talletuskorkoa on sovellettu myös vähimmäisvarantovelvoitteen ylittäviin talletuksiin sekä laajasti muihin talletuksiin.

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 3.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantopohja, mrd. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 1 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2014						
Marraskuu	18 218,6	10 267,4	532,8	2 278,1	1 346,8	3 793,4
2015						
Tammikuu	18 616,9	10 544,1	559,3	2 292,4	1 393,3	3 827,8
Helmikuu	18 687,6	10 518,0	561,8	2 308,1	1 472,1	3 827,6
Maaliskuu
Huhtikuu	18 759,4	10 718,0	557,0	2 260,0	1 409,1	3 815,4
Toukokuu	18 771,7	10 783,3	536,8	2 247,1	1 394,0	3 810,5
Kesäkuu
Heinäkuu	18 595,2	10 860,6	507,9	2 233,8	1 269,3	3 723,6
Elokuu	18 599,4	10 845,0	506,4	2 221,3	1 285,7	3 741,0
Syyskuu
Lokakuu	18 554,2	10 872,1	501,7	2 189,0	1 276,7	3 714,7
Marraskuu	18 630,7	10 925,6	505,6	2 181,1	1 269,6	3 748,7

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantopohja, milj. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 1 prosentin velvoitetta		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2014						
Marraskuu	361 310	202 782	16 027	16 415	52 396	73 690
2015						
Tammikuu	375 940	212 093	13 869	16 734	56 873	76 371
Helmikuu	371 299	213 264	12 176	16 827	53 541	75 491
Maaliskuu
Huhtikuu	367 342	212 773	10 683	17 213	46 832	79 841
Toukokuu	372 001	214 165	8 920	17 082	50 908	80 926
Kesäkuu
Heinäkuu	375 859	229 437	8 457	16 473	41 185	80 306
Elokuu	396 186	246 459	8 060	15 968	45 870	79 829
Syyskuu
Lokakuu	377 219	218 574	8 562	16 780	50 942	82 360
Marraskuu	387 462	229 986	8 197	16 953	48 736	83 589

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantojen pito, mrd. euroa¹

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2014					
Joulukuu	106,5	185,4	79,0	0,0	0,05
2015					
Tammikuu	106,3	236,3	130,1	0,0	0,05
Helmikuu
Maaliskuu	107,5	225,3	117,8	0,0	0,05
Huhtikuu	110,6	261,8	151,3	0,0	0,05
Toukokuu
Kesäkuu	110,3	303,4	193,1	0,0	0,05
Heinäkuu	112,3	381,4	269,1	0,0	0,05
Elokuu
Syyskuu	112,7	428,4	315,7	0,0	0,05
Lokakuu	113,2	465,3	352,1	0,0	0,05
Marraskuu
Joulukuu	113,1	493,8	380,8	0,0	0,05
2016					
Tammikuu	113,3	557,1	443,8	0,0	0,05

¹ Euroopan keskuspankin neuvosto päätti heinäkuussa 2014, että rahapolitiikkaa käsitteleviä kokouksia järjestetään tammikuusta 2015 alkaen kuuden viikon välein. Uuden kokousaikataulun myötä vähimmäisvarantojen pitoperiodit pitenevät vastaavasti noin kuusiviikkoisiksi nykyisistä noin neljän viikon pitoperiodeista. Tämä tarkoittaa, että vuoden aikana on vastaisuudessa kahdeksan pitoperiodia aikaisemman kahdentoista pitoperiodin sijaan.

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantojen pito, milj. euroa

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2014					
Joulukuu	2 194,6	11 010,4	8 815,9	0,0	0,05
2015					
Tammikuu	2 132,7	17 461,9	15 329,3	0,0	0,05
Helmikuu
Maaliskuu	2 160,9	12 805,1	10 644,2	0,0	0,05
Huhtikuu	2 232,4	16 656,2	14 423,9	0,0	0,05
Toukokuu
Kesäkuu	2 227,1	16 381,4	14 154,2	0,0	0,05
Heinäkuu	2 207,6	23 246,7	21 039,2	0,0	0,05
Elokuu
Syyskuu	2 203,8	29 681,9	27 478,1	0,0	0,05
Lokakuu	2 352,3	28 106,2	25 753,9	0,0	0,05
Marraskuu
Joulukuu	2 518,8	28 702,3	26 183,5	0,0	0,05
2016					
Tammikuu	2 245,1	34 455,7	32 210,6	0,0	0,05

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 5.

Euroalueen rahamäärä M3 ja Suomen rahalaitosten vastaavat erät¹

	Euroalueen rahamäärä M3			Euroalueen M3:een luettavat suomalaisten rahalaitosten erät ²		
	Kanta ⁴ , mrd. euroa	12 kk:n muutos ^{3,4} , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ^{3,4} , %	Kanta, mrd. euroa	12 kk:n muutos ³ , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ³ , %
	1	2	3	4	5	6
2011	9 500,0	1,7	1,7	143,6	6,0	6,5
2012	9 786,0	3,5	3,6	140,3	0,5	1,1
2013	9 838,1	1,0	1,2	145,2	4,1	3,8
2014	10 324,3	3,8	3,6	147,9	1,3	0,9
2015	10 839,8	4,7	4,9	156,8	5,0	5,6
2015						
Tammikuu	10 406,8	3,9	3,9	147,2	0,0	0,7
Helmikuu	10 437,7	4,1	4,2	148,2	0,7	0,3
Maaliskuu	10 487,4	4,7	4,7	151,5	0,3	0,9
Huhtikuu	10 547,1	5,4	5,0	149,5	1,8	1,4
Toukokuu	10 559,3	5,0	5,1	150,9	2,0	3,4
Kesäkuu	10 583,2	4,9	5,1	156,3	6,4	4,5
Heinäkuu	10 665,5	5,2	5,0	154,7	5,1	5,0
Elokuu	10 661,9	4,9	5,0	152,3	3,6	4,9
Syyskuu	10 696,2	4,9	5,0	155,4	6,1	5,5
Lokakuu	10 777,5	5,2	5,1	155,9	6,9	5,3
Marraskuu	10 851,3	5,0	5,0	151,0	3,0	5,0
Joulukuu	10 839,8	4,7	4,9	156,8	5,0	5,6

¹ Tiedot on laskettu ilman valtionhallinnon ja euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja.

² Tiedot on laskettu ilman yleisön hallussa olevaa rahaa.

³ Muutosprosentti on laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

⁴ Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 6.

Keskeiset markkinakorot

	Eonia- korko	Euriborkorot (todelliset päivät / 360)						Suomen valtion obligatioiden korkoja	
		1 kk	2 kk	3 kk	6 kk	9 kk	12 kk	5 v	10 v
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2011	0,87	1,178	1,260	1,393	1,638	1,826	2,009	2,083	2,997
2012	0,23	0,325	0,431	0,571	0,824	0,973	1,108	0,875	1,886
2013	0,09	0,130	0,177	0,221	0,337	0,441	0,536	0,815	1,863
2014	0,10	0,131	0,170	0,209	0,308	0,391	0,475	0,506	1,436
2015	-0,11	-0,072	-0,043	-0,020	0,053	0,103	0,167	0,100	0,725
2015									
Tammikuu	-0,05	0,005	0,032	0,063	0,152	0,224	0,298	0,112	0,619
Helmikuu	-0,04	0,000	0,021	0,048	0,126	0,185	0,255	0,038	0,476
Maaliskuu	-0,05	-0,010	0,010	0,027	0,097	0,146	0,212	0,013	0,386
Huhtikuu	-0,07	-0,028	-0,010	0,006	0,074	0,123	0,182	-0,031	0,268
Toukokuu	-0,10	-0,049	-0,028	-0,010	0,057	0,105	0,166	0,193	0,714
Kesäkuu	-0,12	-0,063	-0,036	-0,014	0,049	0,100	0,163	0,305	1,007
Heinäkuu	-0,12	-0,071	-0,040	-0,019	0,049	0,100	0,167	0,227	0,950
Elokuu	-0,12	-0,088	-0,053	-0,028	0,044	0,095	0,161	0,141	0,822
Syyskuu	-0,14	-0,105	-0,064	-0,037	0,035	0,086	0,154	0,155	0,952
Lokakuu	-0,14	-0,116	-0,077	-0,054	0,020	0,064	0,128	0,043	0,813
Marraskuu	-0,13	-0,140	-0,105	-0,088	-0,015	0,024	0,079	-0,010	0,806
Joulukuu	-0,20	-0,190	-0,153	-0,127	-0,040	0,004	0,059	-0,003	0,855

Lähteet: Euroopan keskuspankki, Reuters ja Bloomberg.

Taulukko 7.

Suomen nimellisiä kilpailukykyindikaattoreita ja EKP:n laskema euron efektiivinen valuuttakurssi

	<i>Suppea indikaattori¹</i>	<i>Suppea, euroalueen mailla täydennetty indikaattori¹</i>	<i>Laaja indikaattori¹</i>	<i>Euron efektiivinen valuuttakurssi, suppea maaryhmä¹</i>
<i>Tammi-maaliskuu 1999 = 100</i>				
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
2011	105,7	102,1	105,8	111,1
2012	100,3	99,8	103,0	105,2
2013	103,7	101,3	105,2	110,9
2014	105,7	102,2	107,6	110,0
2015	100,4	99,8	105,6	99,1
2015				
Tammikuu	102,6	100,8	107,1	102,0
Helmikuu	101,4	100,3	106,3	100,2
Maaliskuu	98,8	99,1	104,1	97,5
Huhtikuu	98,4	98,9	103,0	96,7
Toukokuu	99,5	99,4	103,9	98,5
Kesäkuu	100,2	99,7	104,9	99,3
Heinäkuu	100,0	99,7	104,7	98,2
Elokuu	101,6	100,4	106,9	99,8
Syyskuu	101,8	100,5	107,5	100,6
Lokakuu	101,4	100,3	107,0	100,3
Marraskuu	99,4	99,4	105,5	97,3
Joulukuu	100,1	99,7	106,7	98,7

¹ Kun euro vahvistuu, indeksi nousee. Suppeassa indikaattorissa on mukana 12 maata vuodesta 1999 alkaen, suppeassa, euromailla täydennetyssä indikaattorissa 23 maata ja laajassa indikaattorissa 37 maata.
Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 8.

Euroalueen ja Suomen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, vuotuinen prosenttimuutos

	<i>Euroalue</i>	<i>Suomi</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>
2011	2,7	3,3
2012	2,5	3,2
2013	1,4	2,2
2014	0,4	1,2
2015	0,0	-0,2
2015		
Tammikuu	-0,6	-0,2
Helmikuu	-0,3	-0,1
Maaliskuu	-0,1	0,0
Huhtikuu	0,0	-0,1
Toukokuu	0,3	0,1
Kesäkuu	0,2	0,1
Heinäkuu	0,2	-0,1
Elokuu	0,1	-0,2
Syyskuu	-0,1	-0,7
Lokakuu	0,1	-0,3
Marraskuu	0,1	-0,2
Joulukuu	0,2	-0,3

Lähteet: Eurostat ja Tilastokeskus.

Taulukko 9.

Keskeisiä euron kursseja¹

	Yhdysvaltain dollari			Japanin jeni		
	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>
	1	2	3	4	5	6
2011	1,2889	1,3920	1,4882	100,20	110,96	122,80
2012	1,2089	1,2848	1,3454	94,63	102,49	113,87
2013	1,2768	1,3281	1,3814	113,93	129,66	145,02
2014	1,2141	1,3285	1,3953	134,95	140,31	149,03
2015	1,0552	1,1095	1,2043	126,52	134,31	145,21
2015						
Tammikuu	1,1198	1,1621	1,2043	132,12	137,47	145,21
Helmikuu	1,1240	1,1350	1,1447	133,06	134,69	135,72
Maaliskuu	1,0557	1,0838	1,1227	127,96	130,41	134,47
Huhtikuu	1,0552	1,0779	1,1215	126,52	128,94	133,26
Toukokuu	1,0863	1,1150	1,1419	133,39	134,75	136,33
Kesäkuu	1,0944	1,1213	1,1404	135,79	138,74	140,47
Heinäkuu	1,0852	1,0996	1,1185	133,88	135,68	136,88
Elokuu	1,0883	1,1139	1,1506	135,23	137,12	138,70
Syyskuu	1,1138	1,1221	1,1419	132,82	134,85	136,76
Lokakuu	1,0930	1,1235	1,1439	132,30	134,84	136,65
Marraskuu	1,0579	1,0736	1,1032	129,75	131,60	133,08
Joulukuu	1,0600	1,0877	1,0990	130,57	132,36	134,08

	Englannin punta			Ruotsin kruunu		
	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>	<i>Alin</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Ylin</i>
	7	8	9	10	11	12
2011	0,83155	0,86788	0,9050	8,7090	9,0298	9,3127
2012	0,77835	0,81087	0,8482	8,2077	8,7041	9,1356
2013	0,81075	0,84926	0,8789	8,2931	8,6515	9,0604
2014	0,77730	0,80612	0,8383	8,7661	9,0985	9,6234
2015	0,69630	0,72584	0,7842	9,1141	9,3535	9,6557
2015						
Tammikuu	0,74660	0,76680	0,78420	9,2895	9,4167	9,5410
Helmikuu	0,72780	0,74051	0,75395	9,3672	9,4901	9,6298
Maaliskuu	0,70355	0,72358	0,73710	9,1141	9,2449	9,3436
Huhtikuu	0,71290	0,72116	0,73160	9,2541	9,3254	9,3816
Toukokuu	0,70700	0,72124	0,74250	9,1860	9,3037	9,4273
Kesäkuu	0,70850	0,72078	0,73540	9,1780	9,2722	9,3890
Heinäkuu	0,69710	0,70685	0,72080	9,2460	9,3860	9,4766
Elokuu	0,69630	0,71423	0,73210	9,4282	9,5155	9,6557
Syyskuu	0,72230	0,73129	0,73910	9,3248	9,3924	9,4968
Lokakuu	0,71670	0,73287	0,74800	9,2560	9,3485	9,4235
Marraskuu	0,69980	0,70658	0,71765	9,2070	9,3133	9,3935
Joulukuu	0,70360	0,72595	0,74005	9,1567	9,2451	9,3630

¹ Yhden euron arvo ko. valuuttana.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 10.

Muita euron kursseja, keskiarvo

	<i>Tšekin koruna</i>	<i>Tanskan kruunu</i>	<i>Unkarin forintti</i>	<i>Liettuan liti</i>	<i>Latvian lati</i>	<i>Puolan zloty</i>
	1	2	3	4	5	6
2011	24,590	7,451	279,373	3,453	0,706	4,121
2012	25,149	7,444	289,249	3,453	0,697	4,185
2013	25,980	7,458	296,873	3,453	0,701	4,197
2014	27,536	7,455	308,706	3,453	..	4,184
2015	27,279	7,459	309,996	4,184
2015						
Tammikuu	27,895	7,441	316,500	4,278
Helmikuu	27,608	7,450	306,884	4,176
Maaliskuu	27,379	7,459	303,445	4,126
Huhtikuu	27,439	7,466	299,429	4,018
Toukokuu	27,397	7,461	306,327	4,081
Kesäkuu	27,307	7,460	311,960	4,159
Heinäkuu	27,094	7,462	311,531	4,152
Elokuu	27,041	7,463	311,614	4,195
Syyskuu	27,089	7,461	313,145	4,218
Lokakuu	27,105	7,460	311,272	4,251
Marraskuu	27,039	7,460	312,269	4,249
Joulukuu	27,027	7,461	314,398	4,290

	<i>Sveitsin frangi</i>	<i>Norjan kruunu</i>	<i>Bulgarian lev</i>	<i>Kroatian kuna</i>	<i>Romanian leu</i>	<i>Venäjän rupla</i>
	7	8	9	10	11	12
2011	1,233	7,793	1,956	7,439	4,239	40,885
2012	1,205	7,475	1,956	7,522	4,459	39,926
2013	1,231	7,807	1,956	7,579	4,419	42,337
2014	1,215	8,354	1,956	7,634	4,444	50,952
2015	1,068	8,950	1,956	7,614	4,445	68,072
2015						
Tammikuu	1,094	8,932	1,956	7,688	4,487	75,046
Helmikuu	1,062	8,619	1,956	7,711	4,433	73,074
Maaliskuu	1,061	8,643	1,956	7,647	4,434	65,140
Huhtikuu	1,038	8,506	1,956	7,590	4,415	56,742
Toukokuu	1,039	8,410	1,956	7,559	4,448	56,374
Kesäkuu	1,045	8,755	1,956	7,572	4,467	61,239
Heinäkuu	1,049	8,936	1,956	7,586	4,439	63,208
Elokuu	1,078	9,182	1,956	7,558	4,423	73,360
Syyskuu	1,091	9,308	1,956	7,589	4,424	74,804
Lokakuu	1,088	9,289	1,956	7,621	4,423	70,949
Marraskuu	1,083	9,257	1,956	7,607	4,445	69,790
Joulukuu	1,083	9,464	1,956	7,640	4,503	76,358

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 10.
(jatkoa)

	<i>Turkin lira</i>	<i>Australian dollari</i>	<i>Kanadan dollari</i>	<i>Kiinan juan renminbi</i>	<i>Hongkongin dollari</i>	<i>Indonesian rupia</i>	<i>Korean tasavallan won</i>
	13	14	15	16	17	18	19
2011	2,338	1,348	1,376	8,996	10,836	12206,510	1541,234
2012	2,314	1,241	1,284	8,105	9,966	12045,733	1447,691
2013	2,534	1,378	1,368	8,165	10,302	13856,597	1453,903
2014	2,906	1,472	1,466	8,186	10,302	15748,918	1398,142
2015	3,025	1,478	1,419	6,973	8,601	14870,389	1256,544
2015							
<i>Tammikuu</i>	2,715	1,439	1,404	7,227	9,010	14617,694	1266,191
<i>Helmikuu</i>	2,796	1,457	1,420	7,096	8,802	14504,278	1250,496
<i>Maaliskuu</i>	2,808	1,401	1,366	6,762	8,408	14152,163	1205,916
<i>Huhtikuu</i>	2,874	1,394	1,331	6,686	8,355	13950,492	1170,320
<i>Toukokuu</i>	2,949	1,412	1,357	6,916	8,644	14650,363	1220,202
<i>Kesäkuu</i>	3,030	1,453	1,385	6,959	8,693	14919,427	1248,794
<i>Heinäkuu</i>	2,971	1,484	1,412	6,827	8,524	14720,403	1260,747
<i>Elokuu</i>	3,183	1,527	1,464	7,063	8,636	15370,918	1313,482
<i>Syyskuu</i>	3,383	1,590	1,488	7,146	8,697	16175,757	1329,938
<i>Lokakuu</i>	3,289	1,559	1,468	7,135	8,707	15482,546	1286,058
<i>Marraskuu</i>	3,085	1,501	1,425	6,840	8,321	14685,989	1239,186
<i>Joulukuu</i>	3,180	1,501	1,490	7,019	8,431	15087,430	1277,560

	<i>Malesian ringgit</i>	<i>Uuden- Seelannin dollari</i>	<i>Filippiinien peso</i>	<i>Singaporen dollari</i>	<i>Thaimaan babt</i>	<i>Etelä- Afrikan randi</i>	<i>Kansainvälisen valuutta- rahaston erityinen nosto-oikeus</i>
	20	21	22	23	24	25	26
2011	4,256	1,760	60,260	1,749	42,429	10,097	0,882
2012	3,967	1,587	54,246	1,605	39,928	10,551	0,839
2013	4,186	1,621	56,427	1,662	40,830	12,833	0,874
2014	4,345	1,600	58,979	1,682	43,147	14,404	0,874
2015	4,337	1,593	50,522	1,525	38,028	14,172	0,793
2015							
<i>Tammikuu</i>	4,165	1,521	51,791	1,555	38,056	13,460	0,816
<i>Helmikuu</i>	4,082	1,524	50,174	1,538	36,963	13,153	0,803
<i>Maaliskuu</i>	3,989	1,451	48,227	1,491	35,355	13,076	0,782
<i>Huhtikuu</i>	3,912	1,422	47,863	1,454	35,072	12,959	0,779
<i>Toukokuu</i>	4,019	1,511	49,741	1,488	37,408	13,351	0,795
<i>Kesäkuu</i>	4,195	1,605	50,508	1,509	37,818	13,796	0,798
<i>Heinäkuu</i>	4,182	1,654	49,814	1,497	37,760	13,697	0,787
<i>Elokuu</i>	4,530	1,700	51,536	1,557	39,465	14,382	0,794
<i>Syyskuu</i>	4,829	1,771	52,456	1,588	40,426	15,306	0,798
<i>Lokakuu</i>	4,782	1,679	52,070	1,573	40,092	15,158	0,799
<i>Marraskuu</i>	4,633	1,637	50,537	1,518	38,432	15,174	0,778
<i>Joulukuu</i>	4,661	1,613	51,337	1,532	39,162	16,321	0,785

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 11.

Euron peruuttamattomasti kiinnitetty muuntokurssit 1.1.1999 alkaen

Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Euron käyttöönotto	Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Euron käyttöönotto
Itävalta	šillinki	13,7603	1.1.1999	Portugali	escudo	200,482	1.1.1999
Belgia	frangi	40,3399	1.1.1999	Kreikka	drakma	340,750	1.1.2001
Saksa	markka	1,95583	1.1.1999	Slovenia	tolar	239,640	1.1.2007
Espanja	peseta	166,386	1.1.1999	Kypros	punta	0,585274	1.1.2008
Suomi	markka	5,94573	1.1.1999	Malta	liira	0,429300	1.1.2008
Ranska	frangi	6,55957	1.1.1999	Slovakia	koruna	30,1260	1.1.2009
Irlanti	punta	0,787564	1.1.1999	Viro	kruunu	15,6466	1.1.2011
Italia	liira	1936,27	1.1.1999	Latvia	lati	0,702804	1.1.2014
Luxemburg	frangi	40,3399	1.1.1999	Liettua	liti	3,4528	1.1.2015
Alankomaat	guldeni	2,20371	1.1.1999				

Lähde: Euroopan unioni.

Taulukko 12.

Valuuttakurssimekanismi ERM II

Valuutta	Keskuskurssi 1 euro =	Vaihteluväli, %	Yläraja*	Alaraja*	Voimassa alkaen
Tanskan kruunu	7,46038	± 2,25	7,62824	7,29252	4.1.1999

* Interventiot vaihteluvälien rajoilla ovat periaatteessa automaattisia ja rajoittamattomia.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 13.

Setelien lajittelu Suomen Pankissa, milj. kpl

Eurosetelit	2010	2011	2012	2013	2014	2015
500 euroa	1,9	1,8	1,8	1,4	1,2	1,0
200 euroa	1,2	1,1	1,0	0,8	0,7	0,7
100 euroa	6,8	6,9	6,9	5,6	5,7	5,4
50 euroa	84,3	86,9	79,4	60,3	65,4	66,1
20 euroa	176,3	168,2	149,0	114,6	112,1	105,3
10 euroa	40,9	39,6	37,9	32,3	30,4	27,4
5 euroa	48,3	47,1	46,3	37,5	33,9	31,2
Yhteensä	359,6	351,6	322,3	252,5	249,4	237,1

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankin organisaatio

15.2.2016

PANKKIVALTUUSTO

**Matti Vanhanen, puheenjohtaja, Pentti Oinonen, varapuheenjohtaja,
Olavi Ala-Nissilä, Seppo Kääriäinen, Arto Satonen, Jutta Urpilainen,
Pia Viitanen, Ville Vähämäki, Ben Zyskowitz**

Pankkivaltuuston sihteeri Anton Mäkelä

JOHTOKUNTA

Erkki Liikanen johtokunnan puheenjohtaja	Pentti Hakkarainen johtokunnan varapuheenjohtaja	Seppo Honkapohja johtokunnan jäsen
--	--	--

Johtokunnan sihteeri Mika Pösö

OSASTOT

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto <i>Tuomas Välimäki</i>	Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto <i>Katja Taipalus</i>	Pankkitoimintaosasto <i>Harri Lahdenperä</i>	Rahahuolto-osasto <i>Päivi Heikkinen</i>
Ennustetoimisto <i>Juha Kilponen</i>	Vakausanalyysitoimisto <i>Paavo Miettinen</i>	Maksuliiketoimisto <i>Jussi Terho</i>	Kiinteistötoimisto <i>Paavo Perttu</i>
Kansainvälisen ja rahatalouden toimisto <i>Samu Kurri</i>	Vakauspolitiikkatoimisto <i>Jouni Timonen</i>	Markkinaoperaatioiden toimisto <i>Elisa Newby</i>	Maksuvälinetoimisto <i>Miika Syrjänen</i>
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT) <i>Ikka Korhonen</i>	Yleisvalvontatoimisto <i>Heli Snellman</i>	Sijoitustoimisto <i>Jarno Ilves</i>	Turvallisuustoimisto <i>Erkko Badermann</i>
Tutkimusyksikkö <i>Jouko Vilmunen</i>	Tilastoyksikkö <i>Laura Vajanne</i>		
	<ul style="list-style-type: none">• Rahoitustilastotoimisto <i>Elisabeth Flittner</i>• Tilastoanalyysi- ja tietopalvelutoimisto <i>Harri Kuussaari</i>		
Johdon sihteeristö <i>Mika Pösö</i>		Hallinto-osasto <i>Veli-Matti Lumiala</i>	
Kansainvälinen yksikkö <i>Mika Pösö</i>	Tiedonhallintatoimisto <i>Ikka Lyytikäinen</i>	Hallintopalvelutoimisto <i>Hannu Vesalainen</i>	IT-yksikkö <i>Petteri Vuolasto</i>
Lakiasiaien yksikkö <i>Maritta Nieminen</i>	Strategia- ja organisaatioryhmä	Henkilöstö- ja talousohjaustoimisto <i>Antti Vuorinen</i>	<ul style="list-style-type: none">• IT-infra <i>Kari Sipilä</i>
Viestintäyksikkö <i>Jenni Hellström</i>	Johtokunnan sihteeripalvelut	Kielipalvelutoimisto <i>Taina Seitovirta</i>	<ul style="list-style-type: none">• IT-järjestelmät <i>Kirsti Ikonen</i>
		Riskienvälvönnän ja ulkoisen laskennan toimisto <i>Antti Nurminen</i>	<ul style="list-style-type: none">• IT-palvelunhallinta <i>Sami Kirjonen</i>
Sisäinen tarkastus <i>Pertti Ukkonen</i>			

Suomen Pankin yhteydessä toimii **Finanssivalvonta**, jonka johtaja on Anneli Tuominen.